

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Komparace daně z příjmů fyzických osob České a Slovenské republiky
Comparison of Personal Income Tax of the Czech and Slovak Republic

Student: Bc. Barbora Staňková
Vedoucí diplomové práce: Ing. Šárka Kryšková, Ph.D.

Ostrava 2015

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Barbora Staňková**
Studijní program: N6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6202T049 Účetnictví a daně
Téma: Komparace daně z příjmů fyzických osob České a Slovenské republiky
Comparison of Personal Income Tax of the Czech and Slovak Republic

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Daň z příjmů fyzických osob v České republice
  3. Daň z příjmů fyzických osob ve Slovenské republice
  4. Komparace daňového zatížení vybraných typů poplatníků
  5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 5. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 276 s. ISBN 978-80-7357-574-8.
PELECH, Petr. *Zdanění mezd, platů a příjmů ze závislé činnosti v roce 2014*. 22. vyd. Olomouc: ANAG, 2014. 344 s. ISBN 978-80-7263-852-9.
VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2014*. 12. vyd. Praha: 1. VOX, 2014. 392 s. ISBN 978-80-87480-23-6.

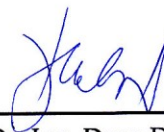
Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Šárka Kryšková, Ph.D.**

Datum zadání: 21.11.2014
Datum odevzdání: 25.04.2015

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlášení

„Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně příloh č. 1 – 5, vypracovala samostatně.“

V Ostravě dne 24.4. 2015

Barbora Staňková
Bc. Barbora Staňková

OBSAH

1	ÚVOD	5
2	DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB V ČESKÉ REPUBLICE.....	7
2.1	Podstata daní.....	7
2.1.1	Vlastnosti a funkce daně.....	7
2.1.2	Konstrukční prvky daně	8
2.1.3	Progresivita osobní důchodové daně.....	10
2.2	Daň z příjmů fyzických osob v České republice	11
2.2.1	Vývoj daně z příjmů fyzických osob po roce 1993.....	11
2.2.2	Koncepce zdravotního a sociálního pojištění	12
2.2.2.1	<i>Veřejné zdravotní pojištění</i>	13
2.2.2.2	<i>Sociální pojištění</i>	14
2.2.3	Právní úprava daně z příjmů fyzických osob	17
2.2.3.1	<i>Příjmy ze závislé činnosti</i>	20
2.2.3.2	<i>Příjmy ze samostatné činnosti</i>	23
2.2.3.3	<i>Příjmy z kapitálového majetku</i>	24
2.2.3.4	<i>Příjmy z nájmu</i>	25
2.2.3.5	<i>Ostatní příjmy</i>	25
2.2.4	Nezdanitelné části základu daně.....	26
2.2.5	Sazba daně.....	28
2.2.5.1	<i>Solidární zvýšení daně</i>	29
2.2.6	Slevy na dani	30
2.2.7	Daňové zvýhodnění na vyživované dítě.....	32
2.2.8	Výpočet čisté mzdy a zálohy na daň zaměstnance.....	33
3	DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB VE SLOVENSKÉ REPUBLICE	35
3.1	Daň z příjmů fyzických osob ve Slovenské republice.....	35
3.1.1	Vývoj daně z příjmů fyzických osob po roce 1993.....	35
3.1.2	Koncepce zdravotního a sociálního pojištění	36
3.1.2.1	<i>Veřejné zdravotní pojištění</i>	36
3.1.2.2	<i>Sociální pojištění</i>	38
3.1.3	Právní úprava daně z příjmů fyzických osob	40
3.1.3.1	<i>Příjmy ze závislé činnosti</i>	42

3.1.3.2 Příjmy z podnikání, z jiné samostatně výdělečné činnosti, z pronájmu a z užití díla a uměleckého výkonu.....	44
3.1.3.3 Příjmy z kapitálového majetku.....	46
3.1.3.4 Ostatní příjmy.....	46
3.1.4 Nezdanitelné části základu daně.....	47
3.1.5 Sazba daně.....	51
3.1.6 Daňový bonus.....	52
3.1.7 Výpočet čisté mzdy a zálohy na daň zaměstnance.....	53
3.2 Shrnutí	54
4 KOMPARACE DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ VYBRANÝCH TYPŮ POPLATNÍKŮ .	56
4.1 Komparace daňového zatížení zaměstnanců v roce 2015	56
4.2 Komparace daňového zatížení zaměstnanců v letech 2001, 2004, 2008 a 2014.....	68
4.3 Roční zúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti v roce 2014.....	75
4.3.1 Výpočet ročního zúčtování daně zaměstnance České republiky.....	76
4.3.2 Výpočet ročního zúčtování daně zaměstnance Slovenské republiky	78
4.4 Komparace právní úpravy daně z příjmů fyzických osob	79
4.5 Vlastní návrh změn ve zdanění zaměstnanců	80
5 ZÁVĚR.....	84
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	87
SEZNAM ZKRATEK.....	91
PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE	
SEZNAM PŘÍLOH	
PŘÍLOHY	

1 ÚVOD

Každý stát, aby mohl plnit své funkce a zabezpečit financování nezbytných společenských oblastí jako je školství, zdravotnictví, obrana státu, sociální potřeby obyvatelstva a další sféry, potřebuje obstarat odpovídající finanční prostředky. Hlavní, ale ne jedinou úlohou daní v ekonomice, je tedy zajistit příjmy do veřejných rozpočtů. Osobní důchodová daň neboli daň z příjmů fyzických osob je bezpochyby nejznámější daň daňového systému a tvoří podstatnou část veřejných financí. Mezi daňovými poplatníky však bývá vnímána negativně, protože přímo zatěžuje jejich příjmy a její výše se pravidelně projevuje na výplatních páskách či daňových priznáních. Proto si mnoho poplatníků může klást otázku, jakému daňovému zatížení podléhají obyvatelé jiných zemí. Zdanění osobních příjmů je složité, jelikož nejsou zatíženy jen daní z příjmů, ale také odvody sociálního a zdravotního pojištění, a neustále se mění a rozvíjí.

Práce je zaměřena na srovnání zatížení poplatníků daní z příjmů fyzických osob České a Slovenské republiky, neboť tyto země tvořily do roku 1993 jeden stát a předpoklady pro zdaňování vycházely ze stejných zákonů. Se vznikem samostatných států nastaly změny v daňových podmínkách každého z nich, které budou předmětem analýzy této práce. Pozornost bude věnována především problematice jednoho z dílčích základů daně z příjmů fyzických osob – ze závislé činnosti, protože s tímto druhem příjmů přichází do styku ve svém životě převažující většina populace.

Ve druhé kapitole je nejprve vysvětlena problematika daně obecně, její vlastnosti a funkce. Následuje vymezení základních konstrukčních prvků daně, které rozhodují o tom, v jaké míře bude na jednotlivé subjekty dopadat. Značná část však bude podrobně zaměřena na problematiku daně z příjmů fyzických osob v České republice, její právní úpravu dle současných legislativních zákonů a vývoj za předcházející období.

Slovenská obdoba daně z příjmů fyzických osob, její vývoj a současná právní úprava je charakterizována ve třetí kapitole.

V závěru práce je obsažena komparace právních úprav daně z příjmů fyzických osob obou zemí, poukázání na jednotlivé odlišnosti v její struktuře a následné srovnání daňového zatížení příjmů ze závislé činnosti vybraných typů poplatníků prostřednictvím výpočtů jednotlivých daňových povinností za stejných podmínek, aby bylo možné zjistit, který stát má

pro zaměstnance výhodnější daňové prostředí. V první části je komparace zaměřena na daňové zatížení měsíčních příjmů ze závislé činnosti v roce 2015 u poplatníků s různou výší důchodu a za různých sociálních podmínek. Následně je srovnávána daňová povinnost zaměstnanců v předchozích letech, ve kterých došlo k podstatným legislativním změnám daně z příjmů fyzických osob obou republik. V poslední části kapitoly je pozornost věnována rozdílu v ročním zúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti a na základě zjištěných výsledků je zpracován vlastní návrh změn ve zdanění zaměstnanců.

Cílem diplomové práce je kompletně popsat, analyzovat a následně porovnat právní úpravu a daňové zatížení poplatníků České a Slovenské republiky daní z příjmů fyzických osob, především ze závislé činnosti a nastínit ty nejvýznamnější změny v její zákonné úpravě v předchozích letech.

Při zpracování diplomové práce byla použita metoda popisu a analýzy ve druhé a třetí kapitole. Čtvrtá kapitola je založena na metodě komparace a syntézy.

Tato práce vychází z právní úpravy platné k 1. 1. 2015. Pro přepočty eura na české koruny z důvodu přehlednější komparace výsledků byl zvolen kurz ČNB 27,75 Kč/EUR platný k 26. 1. 2015, přepočty jsou zaokrouhlovány na celé koruny nahoru. V Příloze č. 1 jsou uvedeny hodnoty důležitých veličin národního hospodářství obou států související s problematikou daně z příjmů fyzických osob.

2 DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB V ČESKÉ REPUBLICE

V úvodu této kapitoly, než bude pozornost věnována především problematice daně z příjmů fyzických osob v České republice, je stručně popsána podstata daně, její vlastnosti, funkce a základní konstrukční prvky, které určují míru dopadu daně na jednotlivé subjekty.

2.1 Podstata daní

2.1.1 Vlastnosti a funkce daně

Daň je v daňové teorii definována jako platba do veřejného rozpočtu, která je:

- povinná,
- zákonem určená,
- nenávratná,
- neekvivalentní a
- většinou neúčelová.

Platba daně je povinná, aby část populace nevyužívala výhod, aniž by do společné pokladny státu přispívala. Neúčelovost spočívá v tom, že nikomu není známo, co bude z těchto výnosů financováno a nenávratností je skutečnost, že žádnému subjektu nevzniká žádný konkrétní nárok na protiplnění. Pokud bude na daň pohlíženo jako na „cenu“ za veřejně poskytované služby, tak díl jakým se jednotlivec podílí na společných příjmech, nemá vliv na velikost jeho spotřeby veřejných služeb a statků, proto je neekvivalentní.

Za nejdůležitější funkci daní, jak již bylo zmíněno, je považována funkce **fiskální**, tedy získávání peněžních prostředků do veřejných rozpočtů. Daně jsou však v současné době také využívány jako nástroj ekonomické politiky státu a mohou plnit následující funkce:

- **alokační** – znamená, že pokud trh neefektivně alokuje své zdroje, je možno vložit prostředky tam, kde jich trh vkládá málo (např. do školství) přímo nebo nepřímo pomocí daňových úlev nebo je naopak odejmout z oblastí, kde jich je mnoho, tak aby byla ekonomika opět efektivní;
- **redistribuční** – vychází z toho, že lidé považují obvykle rozdělení důchodů ve společnosti za nespravedlivé a požadují jejich přerozdělení, aby se snížily rozdíly mezi

nimi navzájem. Veřejné finance mají za úkol pomocí daní, přesunout část důchodů od bohatších k chudším, k čemuž je často využívána právě daň z příjmů fyzických osob;

- **stabilizační** – znamená, že daně tím jak ovlivňují disponibilní důchody subjektů mohou působit na celkovou poptávku a zmírňovat cyklické výkyvy v ekonomice;
- **stimulační** – využívá toho, že daně jsou vnímány subjekty jako újma a snaží se svou daňovou povinností co nejvíce omezit, proto stát subjektům poskytuje různé formy daňových úspor k jejich podpoře, nebo je vystavuje vyššímu zdanění, kterým reguluje spotřebu určitých statků.¹

2.1.2 Konstruktivní prvky daně

Daňový subjekt

Daňový subjekt je fyzická nebo právnická osoba, která má povinnost daň platit nebo odvádět. Podle toho je dělíme na poplatníky a plátce daně.

Poplatníkem je ten, jehož předmět (zejména příjem nebo majetek) je dani podroben, tudíž nese daňové břemeno a daň mu snižuje disponibilní důchod.

Plátce daně je subjekt, který je ze zákona povinen daň vybranou od jiných subjektů nebo sraženou jiným poplatníkům odvést do veřejného rozpočtu, ale nepředpokládá se, že nese daňové břemeno.

Předmět daně

Předmět daně je veličina, ze které je daň vybírána. Podle předmětu zdanění rozlišujeme:

- **daně z hlavy** – historicky nejstarší, v současných daňových systémech jsou používány jen zřídka,
- **majetkové daně** – bývají vybírány prostřednictvím poplatníka a příjmy z nich plynou nižším samosprávním celkům a účelovým fondům,
- **daně ze spotřeby** – jsou zahrnovány do cen zboží a služeb a vybírány prostřednictvím plátce,
- **daně z příjmů** – zatěžují důchod poplatníků.

Vzhledem k tomu, že vymezení předmětu daně bývá široké, je někdy třeba definovat vynětí z předmětu daně, tedy co nebude dani podrobeno. Používá se především tam, kde

---

¹ KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 5. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 276 s. ISBN 978-80-7357-574-8.

nejsme schopni přesně určit předmět daně nebo je třeba rozlišit předměty několika daní, aby se předešlo vícenásobnému zdanění. Osvobození od daně formuluje část předmětu, ze kterého se daň nevybírání a není zahrnováno do základu daně, ale subjekt si k těmto osvobozeným příjmům nemůže uplatnit výdaje k nim vztahující, o něž by bylo možno základ daně snížit.²

Základ daně

Základ daně je předmět daně vyjádřený v měrných jednotkách, buď ve fyzikálních nebo peněžních, upravený podle zákonných pravidel. Časový interval, za který se základ daně stanoví a je vybírána daň se nazývá zdaňovací období. Zpravidla to bývá kalendářní rok nebo měsíc, v omezené míře i kalendářní čtvrtletí.

Zejména u daní z příjmů je možné snížit základ daně o tzv. odpočty, které plní stimulační funkci daně. **Standardní odpočty** snižují základ daně o předem stanovenou částku, jestliže daňový subjekt splní podmínky, na které se uplatnění odpočtu vztahuje. **Nestandardní odpočty** představují částky, které je možné od základu daně odečíst v prokazatelně vynaložené výši a jejich uplatnění může být limitováno. Tyto úlevy mají motivovat subjekty k určitému jednání, které je společensky žádoucí např. spoření.

Sazba daně

Sazba daně je matematický algoritmus, prostřednictvím kterého se ze základu daně stanoví výsledná daňová povinnost. Sazba daně může být lineární, progresivní nebo regresivní.

Lineární sazba je taková, kdy výše daně je přímo úměrná výši daňového základu. Při progresivní sazbě roste daň rychleji než základ daně, čím vyšší je daňový základ, tím vyšší je procentuální sazba. Regresivní sazba je taková, při které s rostoucím základem daně daňová povinnost klesá.

Sleva na dani

Slevy na dani snižují základní daňovou povinnost. Standardní slevy může poplatník odečíst od daně při splnění zákonných podmínek, nejčastěji se jedná o pevně stanovené částky např. sleva na poplatníka daně z příjmů 24 840 Kč za rok. Nestandardní slevy představují prokazatelně vynaložené výdaje, o které lze částku daně snížit.³

---

²VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2014*. 12. vyd. Praha: 1. VOX, 2014, 391 s. ISBN 978-80-87480-23-6.

³VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2014*. 12. vyd. Praha: 1. VOX, 2014, 391 s. ISBN 978-80-87480-23-6.

2.1.3 Progresivita osobní důchodové daně

Daň z příjmů fyzických osob je typickým představitelem osobní daně, kterou lze konstruovat tak, aby byla každému poplatníkovi stanovena individuálně a s přihlédnutím nejen k jeho platební schopnosti, ale i sociálnímu postavení, které má podstatný vliv na výši jeho životních potřeb. Progresivita osobní důchodové daně vyjadřuje na koho a v jaké míře daň dopadá, tedy rozložení daňového zatížení mezi různé příjmové skupiny.

Z tohoto hlediska lze daň rozdělit na:

- **regresivní**, kde daňové břemeno dopadá více na poplatníky s menšími příjmy;
- **proporcionální**, kdy je míra zdanění rozdělena mezi poplatníky úměrně jejich důchodu;
- **progresivní** zdanění, při kterém poplatníci s vyššími příjmy nesou vyšší daňové břemeno.

Pro měření progresivity daně je výchozím prvkem vyjádření podílu, v jakém daň omezuje důchod poplatníka. Bude vhodné rozlišit rozdíl mezi mírou zdanění a sazbou daně. Jak uvádí Vančurová (2013, s. 41): „*Míra zdanění je podíl daně (odvodových povinností) na hrubém důchodu. Efektivní sazba daně je podíl daně na základu daně (disponibilním příjmu).*“

Konstrukční prvky daně působí na skupiny poplatníků rozdílně a rozhodují o dopadu daňového zatížení na jednotlivé poplatníky. Progresivitu daně nemůžeme zaměňovat s progresivitou zákonné sazby daně. I daň s lineární zákonnou sazbou může být regresivní nebo progresivní, to je způsobeno především odpočty od základu daně a slevami na dani, což bude znázorněno na jednotlivých příkladech v závěru práce.

K testování konstrukčních prvků daně je využívána **průměrná sazba daně**, která představuje podíl daně na základu daně.

Pro výpočet **efektivní sazby daně** bývá ve jmenovateli disponibilní nebo hrubý příjem či zisk podnikatelského subjektu.

Kromě těchto sazeb se k charakteristice daně používá i **mezní sazba**, které bude podrobena poslední jednotka základu daně. Je dána podílem přírůstku daně při jednotkovém zvýšení základu daně. Je-li mezní sazba vyšší než průměrná, daň je progresivní, je-li daň regresivní, potom je naopak průměrná sazba vyšší než mezní.⁴

---

⁴ VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2014*. 12. vyd. Praha: 1. VOX, 2014, 391 s. ISBN 978-80-87480-23-6.

2.2 Daň z příjmů fyzických osob v České republice

2.2.1 Vývoj daně z příjmů fyzických osob po roce 1993

Daň z příjmů má nejen na českém území již poměrně dlouhou tradici a její počátky někteří odborníci datují až do 12. století. V té době však měla zcela jinou podobu, než jak ji známe nyní. Formy zdanění se ale během staletí měnily a daň z příjmů v tom nebyla výjimkou.

Před rokem 1993 tvořilo soustavu odvodů z příjmů několik druhů daní. K daním z příjmů placeným občany patřila daň ze mzdy, daň z příjmů literární a umělecké činnosti a daň z příjmů obyvatelstva. Po roce 1989 se začala připravovat nová daňová reforma, jejímž výsledkem bylo zavedení nové daňové soustavy od 1. ledna 1993. Touto reformou byly veškeré daně placené obyvatelstvem nahrazeny daní z příjmů fyzických osob upravenou zákonem č. 586/1992 Sb.⁵

V průběhu let dochází v zákoně o daních z příjmů neustále k podstatným změnám, které v určité míře přispívají ke zlepšení ekonomického hospodářství. V této kapitole jsou nastíněny jen některé změny a novely, které výrazněji ovlivnily daňové zatížení poplatníka a podrobněji budou rozebrány v kapitolách se k nim vztahujících.

Za významnější změny v dani z příjmů fyzických osob lze považovat následující etapy vývoje:

- **1993** – zavedení standardního systému tržní ekonomiky. Základní teze zahrnovaly oddělení sociálního pojistného od daní z příjmů, sjednocení zdanění všech forem podnikatelských subjektů a jednotlivců. Progresivita nominální sazby daně z příjmů FO byla relativně vysoká, od té doby se do roku 2005 snižovala;
- **2003 – 2004** – implementace legislativy Evropské unie;
- **2005 – 2006** – zvýšení progresivity daňového systému, která se týkala především daně z příjmů fyzických osob, kde došlo k dvoufázovému přechodu od standardních odpočtů ke slevám na dani z příjmů FO a zavedení daňového bonusu na dítě;
- **2008** – přizpůsobení daňového systému v rámci konsolidace veřejných rozpočtů. V oblasti zdanění individuálních důchodů se tato daňová reforma projevila především zavedením nového způsobu výpočtu základu daně zaměstnanců tzv. „superhrubé“ mzdy, zavedením lineární nominální sazby daně z příjmů fyzických osob, výrazným

---

⁵ STARÝ, Marek a kol. *Dějiny daní a poplatků*. Praha: Havlíček Brain Team, 2009. 207 s. ISBN 978-808-7109-151.

zvýšením standardních slev na dani a zavedením všeobecného maximálního vyměřovacího základu pojistného;

- **2013** – krátkodobá opatření orientovaná na zabezpečení dostatečného daňového výnosu. U daně z příjmů FO byl omezen prostor pro daňové úspory starobních důchodců, bylo zavedeno solidární zvýšení daně, zrušen maximální vyměřovací základ u pojistného na veřejné zdravotní pojištění;⁶
- **2014** – stěžejní změnu v daních z příjmů přineslo zákonné opatření Senátu č. 344/2013 Sb., o změně daňových zákonů v souvislosti s rekodifikací soukromého práva. Zejména nový občanský zákoník a nový zákon o obchodních korporacích zavedl v občanském právu novou terminologii, která se dotkla také zákona o daních z příjmů;
- **2015** – měla to být jedna z největších změn v daních za poslední roky. Mělo dojít ke zrušení „superhrubé“ mzdy, zvýšení nominální sazby daně z příjmů FO, zavedení jednotného inkasního místa. Stát od tohoto kroku nakonec ustoupil, přesto začaly platit některé nové zákonné úpravy. Penzistům byla navracena sleva na poplatníka a rodiny čekají hned dvě úspory pro jejich rozpočet. Byla zavedena nová sleva tzv. „školkovné“ a bylo zvýšeno daňové zvýhodnění pro rodiny s více dětmi.

2.2.2 Koncepce zdravotního a sociálního pojištění

Zdanění osobních příjmů není zatíženo jen daní z příjmů, ale také pojistným sociálního pojištění. Toto pojistné ovlivňuje základ daně pro výpočet daně z příjmů fyzických osob a také jejich čistý příjem, proto je nezbytné mu pro účely této práce věnovat pozornost. Sociální pojistné má mezi daněmi specifické postavení. Z ekonomického hlediska má daňový charakter, protože účast na něm je povinná, není rozhodnutím subjektu, zda bude pojistnou ochranu platit. Zásadní rozdíl je v tom, že sociální pojištění je ucelený systém, který zahrnuje jak příjmovou stranu, tak komplikovaný dávkový systém. Vyznačuje se určitou mírou ekvivalence, jinak vyjádřeno, čím více do systému osoba přispívá, tím vyšší nároky jí z něho plynou.⁷

---

⁶ VANČUROVÁ, Alena. *Zdanění osobních příjmů*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2013, 427 s. ISBN 978-80-7478-388-3.

⁷ VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2014*. 12. vyd. Praha: 1. VOX, 2014, 391 s. ISBN 978-80-87480-23-6.

2.2.2.1 Veřejné zdravotní pojištění

Jedním ze subsystémů sociálního pojištění je veřejné zdravotní pojištění, které slouží k financování nutné zdravotní péče v rozsahu daném zákonem. Výnos pojistného směřuje zdravotním pojišťovnám, které ho spravují.

Přední vlastností veřejného zdravotního pojištění je povinná účast. Systém VZP má široký okruh pojištěnců. V České republice jsou povinně zdravotně pojištěny všechny osoby, které mají trvalý pobyt na území státu, i osoby, které trvalý pobyt v ČR nemají, ale mají zaměstnavatele, který provádí podnikání a má sídlo na území ČR. Tito zaměstnanci s trvalým pobytem mají ale zdravotní pojištění hrazeno pouze po dobu pracovního poměru.⁸

Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, rozděluje **plátce VZP** na:

- osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ), které mají příjmy uvedené v § 7 odst. 1 a 2 zákona o daních z příjmů;
- zaměstnance, kterým plynou nebo by měly plynout příjmy ze závislé činnosti podle zvláštního právního předpisu s výjimkami, které stanoví zákon;
- zaměstnavatele, kteří odvádí část pojistného, které je povinen hradit za své zaměstnance a současně odvádí i část pojistného, které je povinen hradit zaměstnanec, srážkou z jeho mzdy nebo platu;
- státní pojištěnce, za které přebírá povinnost platit pojistné stát z významných sociálních důvodů např. nezaopatřené děti, nezaměstnaní na úřadu práce, osoby pobírající důchod z důchodového pojištění a další;
- osoby bez zdanitelných příjmů (OBZP), které jsou povinny sami platit zdravotní pojištění v zákonem stanovené výši. Jedná se o osoby, které po celý kalendářní měsíc nemají příjmy ze zaměstnání, ze samostatné výdělečné činnosti a není za ně plátcem pojistného stát.

Vyměřovací základ VZP je:

- u OSVČ 50 % příjmů ze samostatné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení;
- u zaměstnance úhrn příjmů ze závislé činnosti, které jsou nebo by byly, pokud by podléhaly zdanění v České republice, předmětem daně z příjmů fyzických osob podle

---

⁸ VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2014*. 12. vyd. Praha: 1. VOX, 2014, 391 s. ISBN 978-80-87480-23-6.

zákonu o daních z příjmů a nejsou od této daně osvobozeny a které mu zaměstnavatel zúčtoval v souvislosti se zaměstnáním. Vyměřovací základ zaměstnance je možné snížit o zákonem stanovené položky;

- pro pojistné hrazené státem za osobu, za kterou je plátcem pojistného stát, od 1. 7. 2014 částka 6 259 Kč;
- pro OBZP minimální mzda platná pro dané období.

Sazba VZP je dle zákona č. 48/1997 Sb., o zdravotním pojištění, stanovena ve výši 13,5 % z vyměřovacích základů daně u jednotlivých skupin plátců. Za zaměstnance srazí zaměstnavatel z jeho vyměřovacího základu 4,5 % a 9 % uhradí ze svých prostředků.

Minimální a maximální vyměřovací základ zaměstnanců

Minimální vyměřovací základ zaměstnance je minimální mzda (s výjimkou státních pojištěnců a některých zaměstnanců, o kterých to stanoví zákon), bez ohledu na to, zda jim po celý kalendářní měsíc bylo poskytnuto pracovní volno bez náhrady příjmu, nebo po celý kalendářní měsíc trvala neomluvená nepřítomnost v práci. Minimální mzda se pro rok 2015 zvýšila z 8 500 Kč na 9 200 Kč.

Pojem maximální vyměřovací základ od 1. ledna 2015 ve zdravotním pojištění neplatí z důvodu novelizace zákona a zrušení ustanovení o maximálním vyměřovacím základu.

Minimální a maximální vyměřovací základ OSVČ

Měsíční minimální vyměřovací základ činí 13 305,50 Kč. Je stanoven jako 1/2 z průměrné mzdy platné k danému období.

Maximální vyměřovací základ se pro rok 2015 u veřejného zdravotního pojištění nepoužije.⁹

2.2.2.2 Sociální pojištění

Sociální pojištění zahrnuje tyto základní subsystémy:

- **nemocenské pojištění** – dávky z něho mají finančně zabezpečit pojištěnce krátkodobě neschopné výdělečné činnosti z důvodu nemoci, úrazu a mateřství;
- **důchodové pojištění** – osoby účastné tohoto pojištění jsou zabezpečeni v životních situacích jako je stáří, invalidita a úmrtí živitele;

---

⁹ VŠEOBECNÁ ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNA ČR. VZP ČR: Informace pro plátce [online]. VZP ČR [27. 1. 2015]. Dostupné z: <https://www.vzp.cz/platci/informace>

- **státní politika zaměstnanosti** – prostřednictvím tohoto subsystému jsou vypláceny dávky podpory v nezaměstnanosti.

Peníze, které ČSSZ v souladu se zákonem č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti na pojistném vybere, jsou příjmem státního rozpočtu.

Poplatníky pojistného jsou:

- zaměstnavatelé, jimiž se rozumějí fyzické nebo právnické osoby zaměstnávající alespoň jednoho zaměstnance;
- zaměstnanci, pokud jsou účastni nemocenského pojištění podle zákona č. 187/2006 Sb., v platném znění;
- osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ), které jsou povinny platit pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, pokud jsou účastné důchodového pojištění podle zákona č. 155/1995 Sb., v platném znění, pojistné na nemocenské pojištění jsou povinny platit, pokud se k tomuto pojištění dobrovolně přihlásí;
- osoby dobrovolně účastné důchodového pojištění.¹⁰

Pojistné se vypočítává stanoveným procentem z vyměřovacího základu za rozhodné období. Tím je u zaměstnanců kalendářní měsíc, za který pojistné platí a u OSVČ se jedná o kalendářní rok.

Vyměřovací základ pojistného je:

- u zaměstnance hrubý příjem peněžitý i nepeněžitý snížený o příjmy vyňaté nebo osvobozené od DPFO. Příjem ze zaměstnání je definován velmi podobně jako příjem ze závislé činnosti u daně z příjmů fyzických osob. Výpočtem pojistného je pověřen zaměstnavatel, který část pojistného připadajícího na zaměstnance srazí z jeho mzdy a zbytek zahrne do svých nákladů;
- u zaměstnavatele součet vyměřovacích základů jeho zaměstnanců, ze kterých odvádí pojistné na všechny druhy sociálního pojištění;

---

¹⁰ ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ. ČSSZ: *Výše a platba pojistného*. [online]. ČSSZ [27. 1. 2015]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/pojistne-na-socialni-zabezpeceni/vyse-a-platba-pojistneho/>

- u OSVČ částka, kterou si určí, ne však méně než 50 % daňového základu (rozdíl mezi příjmy z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti a výdaji vynaloženými na jejich dosažení, zajištění a udržení). Je-li tato částka nižší než zákonem stanovený nejnižší vyměřovací základ, odvádí OSVČ pojistné z minimálního vyměřovacího základu;
- u osoby dobrovolně účastné důchodového pojištění částka, kterou si sám určí, nejméně však částka ve výši 1/4 průměrné mzdy platné v kalendářním roce, ve kterém se pojistné na důchodové pojištění platí.¹¹

Od ledna 2013 v důsledku důchodové reformy obsahuje penzijní systém v ČR tři pilíře, kterých se mohou lidé účastnit. I. pilíř je státní průběžně financovaný systém zejména z odvodů sociálního pojistného. Dobrovolně mají možnost lidé vstupovat do tzv. II. penzijního pilíře – důchodové spoření a také reformovaného tzv. III. pilíře – doplňkového penzijního spoření.¹²

Výše pojistného se dle zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, stanoví:

- u zaměstnance bez účasti na důchodovém spoření jako 6,5 % z vyměřovacího základu a u zaměstnance s účastí na důchodovém spoření jako 3,5 % z vyměřovacího základu. Sazba pojistného na důchodové spoření je 5 % z vyměřovacího základu, který je stejný jako pro důchodové pojištění a úhradu za zaměstnance provádí také zaměstnavatel;
- u zaměstnavatele ve výši 25 % z úhrnu vyměřovacích základů všech jeho zaměstnanců;
- u OSVČ pojistné na důchodové pojištění ve výši 29,2 % (28 % na důchodové pojištění, 1,2 % na příspěvek na státní politiku zaměstnanosti). Je-li OSVČ účastna dobrovolného důchodového spoření, je snížena sazba pojistného na 26,2 % (25 % na důchodové pojištění a 1,2 % na příspěvek na státní politiku zaměstnanosti);
- u osoby dobrovolně účastné důchodového pojištění 28 % z vyměřovacího základu a u osoby dobrovolně účastné důchodového pojištění, která je zároveň účastna důchodového spoření 30 %.

¹¹ VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2014*. 12. vyd. Praha: 1. VOX, 2014, 391 s. ISBN 978-80-87480-23-6.

¹² MINISTERSTVO FINANČÍ ČESKÉ REPUBLIKY. MFČR: *Základní aspekty reformy penzijního systému České republiky* [online]. MFČR [27. 1. 2015]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/regulace/penzijni-sluzby-a-systemy/duchodova-reforma/zakladni-informace>

Minimální a maximální vyměřovací základ u zaměstnanců

Minimální vyměřovací základ se u sociálního zabezpečení nepoužívá. Avšak od roku 2008 byl zaveden pro všechny účastníky subsystému pojistného maximální vyměřovací základ, jehož výše se odvozuje od statisticky sledované průměrné mzdy, která je pro rok 2015 stanovená ve výši 26 611 Kč.

Maximální vyměřovací základ je stanoven jako roční, a to i u zaměstnanců, kteří mají rozhodné období měsíční. Pro rok 2015 činí 1 277 328 Kč (48-násobek průměrné mzdy).

Minimální a maximální vyměřovací základ u OSVČ

Pro OSVČ vykonávající hlavní samostatnou výdělečnou činnost v roce 2015 bude minimální roční vyměřovací základ činit 79 836 Kč, pro OSVČ vykonávající vedlejší samostatnou výdělečnou činnost pak 31 944 Kč.

Maximální vyměřovací základ OSVČ je u důchodového pojištění stanoven na kalendářní měsíc, a to ve výši 4-násobku průměrné mzdy, proto bude rozhodné období nižší než 48-násobek průměrné mzdy, pokud výkon činnosti netrval celé rozhodné období anebo pobírala-li tato osoba po celý měsíc dávky nemocenského pojištění. Od 1. 1. 2015 maximální měsíční vyměřovací základ činí 106 444 Kč.¹³

2.2.3 Právní úprava daně z příjmů fyzických osob

Daň z příjmů fyzických osob (dále jen „DPFO“) je v České republice upravována v zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (dále jen „ZDP“).

Poplatníky daně z příjmů fyzických osob jsou dle § 2 ZDP fyzické osoby, které mohou být buď daňovými rezidenty nebo daňovými nerezidenty.

Poplatník je daňovým rezidentem České republiky, pokud má na území ČR bydliště nebo se zde obvykle zdržuje, a to alespoň 183 dnů v příslušném kalendářním roce souvisle nebo v několika obdobích. Tito poplatníci mají daňovou povinnost, která se vztahuje jak na příjmy ze zdrojů na území ČR, tak i na příjmy ze zahraničních zdrojů.

---

¹³ ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ. ČSSZ: *Změny v pojištění osob samostatně výdělečně činných od 1. 1. 2015*. [online]. ČSSZ [27. 1. 2015]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/pojisteni-osvc/platba-pojistneho/zmeny-v-pojisteni-osob-samostatne-vydelece-cinnych-od-1-1-2015.htm>

Daňový nerezident je poplatník, který nesplňuje podmínku daňového rezidenta, zdržuje se zde dlouhodobě pouze za účelem studia či léčení, nebo to o něm stanoví mezinárodní smlouvy. Daňová povinnost mu vzniká jen ze zdrojů na území České republiky.

Předmět daně

Dani z příjmů fyzických osob podléhají veškeré příjmy fyzických osob s výjimkou těch, které dle ZDP nejsou jejich předmětem. Jedná se o příjmy peněžní i nepeněžní dosažené směnou, kterými dochází ke zvýšení majetku poplatníka.

Příjmy, které jsou předmětem daně, jsou rozděleny v § 3 ZDP do skupin, které tvoří dílčí základy daně z příjmů FO, z důvodu uplatňování specifických podmínek zdanění v každé z nich.

Předmětem daně dle ZDP jsou:

- příjmy ze závislé činnosti (§ 6),
- příjmy ze samostatné činnosti (§ 7),
- příjmy z kapitálového majetku (§ 8),
- příjmy z nájmu (§ 9),
- ostatní příjmy (§ 10).

Do roku 2013 byly upravovány spolu s příjmy ze závislé činnosti také funkční požitky.

Předmětem daně nejsou dle § 3 odst. 4 ZDP především:

- úvěry nebo zápůjčky se dvěma výjimkami v § 3 odst. 4 písm. b),
- příjmy z rozšíření rozsahu nebo vypořádání společného jmění manželů,
- příjem, který hradí český stát na základě rozhodnutí Soudního dvoru EU jako spravedlivé zadostiučinění, případně z titulu smírného vyrovnání,
- příjem plynoucí osobě, která pracuje jako au-pair v zahraničí, jedná se o příspěvek na stravu, ubytování a další základní potřeby,
- příjem z vypořádání podílového spoluvlastnictví,
- částka uhrazená zdravotní pojišťovnou, o kterou byl překročen limit regulačních poplatků a doplatků na léčiva a potraviny podle zvláštních právních předpisů upravujících tyto limity.

Další druhy vyňatých příjmů jsou vymezeny zvlášť pro jednotlivé dílčí základy daně.

Řada příjmů, které jsou předmětem daně, je od daně osvobozena. Jejich výčet je nesmírně rozsáhlý, proto není možné se jimi v této práci podrobněji zabývat. Stručně jsou uvedeny alespoň nejvýznamnější tituly osvobození od daně z příjmů FO. Je třeba mít na paměti, že osvobození se často váže na splnění zákonných podmínek a limitů a vždy existuje celá řada výjimek ze základních pravidel.

Ustanovení § 4 ZDP **osvobozuje** např.:

- příjmy z prodeje majetku (nemovitého a movitého) – dle zákonem stanovených podmínek, které rozlišují, zda byl majetek zařazen do obchodního majetku nebo zda příjem vyhovuje časovému testu mezi získáním a prodejem;
- příjmy z příležitostných činností, pokud nejsou provozovány podnikatelem do 30 000 Kč;
- bezúplatné příjmy v § 4 a), který nahrazuje osvobození, které se týkalo zrušených majetkových daní darovací a dědické – od 2014 jsou součástí daně z příjmů;
- přijaté náhrady majetkové nebo nemajetkové újmy,
- plnění z pojištění majetku, odpovědnosti za škodu, z cestovního pojištění s výjimkami;
- ceny z veřejné soutěže, ocenění v oblasti kultury,
- ceny z reklamní soutěže (mimo spotřebitelskou loterii), ze sportovní soutěže (s výjimkou podnikání) do 10 000 Kč,
- příjmy související s nápravou některých majetkových křivd,
- nárokové sociální dávky z veřejných rozpočtů (např. nemocenské, důchodové, z veřejného zdravotního pojištění); jde - li o příjmy ve formě pravidelně vyplácených důchodů nebo penzí, je od daně osvobozena z úhrnu těchto příjmů pouze částka ve výši 36-násobku minimální mzdy, která je platná k 1. lednu kalendářního roku,
- darování krve a jejich složek, tkání, buněk nebo orgánů,
- stipendia, prostředky z fundací, spolků, odborových organizací, fondu kulturních a sociálních potřeb,
- penze a plnění z penzijního připojištění,
- odměny vojákům, příslušníkům ozbrojených sil,
- plnění z vyživovací povinnosti,
- dotace na pořízení hmotného majetku, jeho technického zhodnocení nebo odstranění následků živelné pohromy,
- prodej cenných papírů za určitých podmínek,

- kurzový zisk (z účtu, který není v obchodním majetku),
- daňový bonus a jiné.

Základ daně

Základem daně je dle zákona o daních z příjmů částka, o kterou příjmy plynoucí poplatníkovi ve zdaňovacím období přesahují výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení, pokud není u jednotlivých příjmů v § 6 až 10 ZDP stanoveno jinak. Pokud poplatníkovi plyne ve zdaňovacím období souběžně více druhů příjmů, je základem daně součet dílčích základů daně. Různé druhy příjmů mají odlišnou využitelnost a není obecně možné pro všechny příjmy jednotlivců najednou stanovit pravidla pro uplatňování výdajů, tedy vymezení disponibilního příjmu, proto existuje pět dílčích základů daně s oddělenými pravidly, které jsou přiblíženy v následujících kapitolách.

Základ daně z příjmů FO zpravidla nemůže být nižší než dílčí základ daně ze závislé činnosti. Pokud součet DZD § 7 až 10 bude záporný, vykáže se tzv. daňová ztráta, která může posloužit jako daňový odpočet v následujících zdaňovacích obdobích.

Do základu daně se nezahrnují příjmy vyňaté ze zdanění, od daně osvobozené a příjmy tvořící samostatný základ daně.

Prostřednictvím **samostatných základů daně** se zdaňují příjmy, pro které by byl výběr daně za celé zdaňovací období zbytečně nákladný a komplikovaný. Jedná se o jednotlivě vyplácený nebo připisovaný příjem, který se zdaňuje odděleně srážkovou daní. Výběr srážkové daně provádí plátce daně a odvádí ji v měsíčních intervalech při výplatě jednotlivého příjmu. Toto zdanění je konečné a nezpůsobuje povinnost podat daňové přiznání poplatníka. Sazba srážkové daně v ČR je 15 %.¹⁴

2.2.3.1 Příjmy ze závislé činnosti

V rámci dílčího základu daně příjmů ze závislé činnosti jsou zdaňovány mzdy a platy, které představují pro převážnou část populace nejdůležitější součást celoživotního důchodu. Podstatou této práce není popsat komplexní mzdovou problematiku, ale nastínit hlavní zákonitosti výpočtu mezd potřebné pro komparaci daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti jednotlivých států. Poplatník, který pobírá příjmy ze závislé činnosti je označován

---

¹⁴LOŠŤÁK, Milan a Petr PELECH. *Zdanění mezd, platů a ostatních příjmů ze závislé činnosti v roce 2015*. 23. vyd. Olomouc: ANAG, 2015. 367 s. ISBN 978-80-7263-926-7.

jako zaměstnanec, plátce příjmu jako zaměstnavatel. S výpočtem daně z příjmů FO ze závislé činnosti úzce souvisí také sociální pojištění, které ovlivňuje tento dílčí základ daně.

Příjmy ze závislé činnosti jsou specifikovány v § 6 odst. 1 ZDP a zahrnují:

- plnění v podobě příjmu ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního poměru (pracovní poměr, dohody o provedení práce nebo pracovní činnosti), služebního poměru (např. příjmy vojáků, policistů, celníků) nebo členského a obdobného poměru, v nichž poplatník při výkonu práce pro plátce příjmu je povinen dbát příkazů plátce;
- plnění v podobě funkčního požitku, které zahrnuje odměny za výkon funkce, a to od poslanců a členů vlád po např. jednatele nebo pokladníka spolku apod.;
- příjmy za práci člena družstva, společníka s.r.o. a komandisty k.s.;
- odměny člena orgánu právnické osoby a likvidátora;
- příjmy plynoucí v souvislosti se současným, budoucím nebo dřívějším pracovněprávním vztahem, a to ať už je vyplácí zaměstnavatel nebo jiná osoba, jedná se například o náhrady mzdy apod.

Za předmět daně z příjmů ze závislé činnosti jsou považovány také tyto **naturální požitky**:

- částka, o kterou je úhrada zaměstnance zaměstnavateli za poskytnutá plnění (práva, služby, věci) nižší než je cena zjištěná podle zvláštního právního předpisu nebo cena, za která je účtována jiným osobám;
- 1 % ze vstupní ceny motorového vozidla, které zaměstnavatel bezplatně poskytuje zaměstnanci k používání pro služební i soukromé účely (za každý započatý kalendářní měsíc). Pokud je tato částka nižší než 1 000 Kč za měsíc, považuje se za příjem zaměstnance částka 1 000 Kč.¹⁵

Některé příjmy, které zaměstnanec obdrží v rámci svého zaměstnání zdanění dle § 6 odst. 7 nepodléhají, jedná se například o náhrady cestovních výdajů poskytované v souvislosti s výkonem činnosti a hodnota bezplatného stravování poskytovaná zaměstnavatelem na pracovních cestách do výše stanovené zvláštním předpisem, různé pracovní a ochranné pomůcky v rozsahu stanoveném zákonem poskytnuté zaměstnavatelem, náhrady za opotřebení vlastního náradí a zařízení zaměstnanců potřebných pro výkon práce podle

---

¹⁵ PELECH, Petr. *Zdanění mezd, platů a příjmů ze závislé činnosti v roce 2014*. 22. vyd. Olomouc: ANAG, 2014. 344 s. ISBN 978-80-7263-852-9.

zákoníku práce, částky přijaté zaměstnancem zálohově, aby je jménem zaměstnavatele vydal a další.

Poměrně široké spektrum druhů příjmů je pro zaměstnance v rámci příjmů ze závislé činnosti **osvobozeno**. Jedná se zejména o následující příjmy vymezené v § 6 odst. 9 ZDP:

- různá nepeněžitá zvýhodnění od zaměstnavatele – použití rekreačních, zdravotnických a vzdělávacích zařízení, závodních knihoven, sportovních zařízení, příspěvky na kulturní akce; při poskytnutí rekreace a zájezdu je osvobozena maximálně částka 20 000 Kč ročně;
- nepeněžní plnění na odborný rozvoj zaměstnanců a rekvalifikaci;
- poskytování nealkoholických nápojů na pracovišti a závodního stravování;
- nepeněžní dary od zaměstnavatele s horním limitem 2 000 Kč ročně;
- příspěvky zaměstnavatele na penzijní připojištění, resp. doplňkové penzijní spoření zaměstnance, pojistného zaplaceného zaměstnavatelem na soukromé životní pojištění a podobně za zákonem stanovených podmínek, kde je výše osvobození pro poplatníka omezena;
- příjem získaný ve formě náhrady mzdy, platu či odměny nebo sníženého platu či snížené odměny za dobu dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény a další příjmy.

Základem dílčího základu daně ze závislé činnosti jsou příjmy zvýšené o částku odpovídající pojistnému na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistnému na veřejné zdravotní pojištění, které je z těchto příjmů povinen platit zaměstnavatel. Takto stanovený základ daně je nazýván „**superhrubá mzda**“. Výpočet pojistného je pověřen zaměstnavatel, který část připadající na zaměstnance srazí z jeho mzdy a zbytek zahrne do svých nákladů. Daň z příjmů odvádí v měsíčních intervalech ve formě záloh na dani, které jsou zaměstnanci započítány v ročním zúčtování daně, pokud o něho požádá nebo v daňovém přiznání.

Zdanění mezd také ovlivňuje skutečnost, zda zaměstnanec u daného zaměstnavatele podepsal **Prohlášení k dani**. Podepsané prohlášení k dani umožňuje zaměstnanci, aby již během zdaňovacího období uplatňoval pro snížení daňového zatížení slevy na dani a daňové zvýhodnění. Toto prohlášení může mít zaměstnanec podepsáno na určité období jen u jednoho zaměstnavatele.

O pojistné se nenavyšují příjmy na základě **dohody o provedení práce**, jejichž úhrnná výše u téhož plátce daně nepřesáhne za kalendářní měsíc 10 000 Kč a zaměstnanec u zaměstnavatele nepodepsal prohlášení. Tyto příjmy jsou samostatným základem daně pro zdanění daní vybírané srážkou.

2.2.3.2 Příjmy ze samostatné činnosti

Druhým nejvýznamnější příjmem fyzických osob jsou příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti, které jsou upraveny v § 7 ZDP a od roku 2014 byly přejmenovány na „příjmy ze samostatné činnosti“. Věcné vymezení se prakticky nezměnilo, pouze dříve vyjmenovávání znalci, tlumočníci apod. spadají mezi „jiné podnikání“. Tyto příjmy také podléhají sociálnímu pojistnému.

Příjmem ze samostatné činnosti, pokud nepatří do příjmů uvedených v § 6 ZDP je:

- příjem ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství;
- příjem ze živnostenského podnikání,
- příjem z jiného podnikání, ke kterému je potřeba podnikatelské oprávnění např. lékařů, auditorů, daňových poradců;
- podíl společníka v.o.s. a komplementáře k.s. na zisku;
- příjem z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví, autorských práv a podobně;
- příjem z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku;
- příjem z výkonu nezávislého povolání např. profesionální sportovci, architekti a podobně.¹⁶

Dílčím základem daně z příjmů ze samostatné činnosti jsou tyto příjmy snížené o výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení s výjimkou podílu společníka v.o.s. a k.s. na zisku či ztrátě. Poplatník má možnost uplatnit skutečné výdaje prokázané účetnictvím nebo daňovou evidencí nebo paušální výdaje jako procento z příjmů, u kterých se má za to, že jsou v částce zahrnuty veškeré výdaje poplatníka v souvislosti s dosahováním příjmů včetně zaplacených pojistných odvodů. Způsob uplatnění výdajů nelze zpětně měnit. Výše paušálních výdajů je znázorněna v Tab. 2.1. Od roku 2013 je také omezena maximální částka výdajů, jakou si může poplatník odečíst.

---

¹⁶ DĚRGEL, Martin. *Řešené otázky ke zdanění fyzických osob 2014*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 231 s. ISBN 978-80-7478-600-6.

Tab. 2.1 Paušální výdaje ze samostatné činnosti v roce 2015

Typ činnosti	Výdajový paušál	Maximální výše uplatnitelných výdajů v Kč
Zemědělství, lesní a vodní hospodářství	80 %	1 600 000
Řemeslné živnosti	80 %	1 600 000
Ostatní živnosti	60 %	1 600 000
Autorská tvorba, svobodná povolání	40 %	800 000
Příjmy z nájmu obchodního majetku	30 %	600 000

Zdroj: vlastní zpracování na základě zákona o daních z příjmů v platném znění

Příjem autora za příspěvek do novin, časopisu, rozhlasu nebo televize plynoucí ze zdrojů ČR je dle § 7 odst. 6 samostatným základem daně pro daň vybíranou srážkou za předpokladu, že úhrn těchto příjmů od téhož plátce daně nepřesáhne v kalendářním měsíci 10 000 Kč.

2.2.3.3 Příjmy z kapitálového majetku

Příjmy z kapitálového majetku jsou uvedeny v § 8 ZDP. Jedná se převážně o příjmy z držby finančního majetku. U příjmů z kapitálového majetku ve většině případů není možné uplatnit výdaje. Uplatňují se u nich dva režimy zdanění.

Samostatné základy daně, které podléhají zvláštní sazbě dle § 36 ZDP tvoří zejména tyto příjmy:

- úroky z peněžních prostředků na účtu, které podle podmínek banky nejsou určeny k podnikání,
- výnosy plynoucí z jednorázového vkladu,
- úroky a jiné výnosy z vkladních listů,
- podíly na zisku z obchodní korporace a úroky z držby cenných papírů,
- podíly na zisku tichého společníka,
- dávky penzijního připojištění se státním příspěvkem po snížení o zaplacené příspěvky,
- plnění ze soukromého životního pojištění po snížení o zaplacené pojistné.

V rámci dílčího základu daně se zdaňují například:

- úroky a jiné výnosy z poskytnutých úvěrů nebo zápůjček, úroky z prodlení,
- úrokové výnosy z držby směnek,
- plnění ze zisku svěřeneckého fondu.

2.2.3.4 Příjmy z nájmu

Zdanění příjmů z nájmu samostatně upravuje zákon o daních z příjmů v § 9, ve Slovenské republice spadají příjmy z pronájmu do dílčího základu daně společně s příjmy z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti.

Do tohoto dílčího základu daně jsou zahrnovány příjmy z nájmu nemovitých věcí nebo bytů a z nájmu movitých věcí s výjimkou příležitostného nájmu, který je považován za ostatní příjem v § 10 ZDP. Základem daně jsou příjmy snížené o výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů dle podobných pravidel jako u příjmů ze samostatné činnosti. Fyzické osobě u těchto příjmů nevzniká obchodní majetek, i když ho může odepisovat a odečítat výdaje s ním spojené, protože se jedná o nakládání s majetkem, nikoliv o podnikání. Rovněž má možnost uplatnit výdaje paušálem 30 % z příjmů, maximálně však do výše 600 000 Kč. Způsob uplatňování výdajů musí být shodný u všech příjmů v této kategorii. Poplatník v tomto základu daně může dosahovat kladného základu daně, ale také mu může vzniknout daňová ztráta.

2.2.3.5 Ostatní příjmy

Všechny zdanitelné příjmy, které nebyly zachyceny v předchozích dílčích základech daně a netvořily v nich samostatné základy daně jsou zdaňovány dle § 10 – Ostatní příjmy.

Ostatními příjmy, při kterých dochází ke zvýšení majetku jsou zejména:

- příjmy z příležitostných činností nebo z příležitostného nájmu movitých věcí, včetně příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, pokud nejsou provozovány podnikatelem. Pokud jejich úhrn nepřesáhne za zdaňovací období 30 000 Kč, jsou od daně osvobozeny, pokud přesáhne, je zdaněn celý příjem, ne jen částka převyšující hranici osvobození;
- příjmy z převodu nemovité věci, cenného papíru a jiné věci, nejsou-li od daně z příjmů FO osvobozeny;
- přijaté výživné, důchody a obdobné opakující se požitky. Důchody z důchodového pojištění jsou osvobozeny jen částečně do výše 36 násobku minimální mzdy platné k 1. lednu daného roku;
- bezúplatné příjmy po zrušení darovací a dědické daně, pokud nejsou osvobozeny;
- výhry v loteriích, sázkách, reklamních soutěžích, které jsou osvobozeny pokud jsou provozovány na základě povolení dle zvláštních předpisů;

- ceny z veřejných a sportovních soutěží, pokud nepřesáhnou 10 000 Kč;
- příjmy z převodu účasti na s.r.o., komanditisty na k.s. nebo z převodu družstevního podílu;
- vypořádací podíl při zániku účasti člena v obchodní korporaci, s výjimkou společníka v.o.s. a komplementáře k.s.;
- příjem z jednorázové náhrady práv s povahou opakovaného plnění na základě ujednání mezi poškozeným a pojistitelem a další.

Základem daně je příjem snížený o výdaje nutné na jejich dosažení (nelze uplatnit např. odpisy majetku). Jsou-li výdaje spojené s jednotlivým druhem příjmu uvedeným v odst. 1 § 10 vyšší než příjem, k rozdílu se nepřihlíží a o takto vzniklou ztrátu nelze snížit základ daně z dalších druhů příjmů v § 10. Výdaje paušálem je možné uplatnit pouze u příležitostných příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, a to ve výši 80 % z příjmů, maximálně do částky 1 600 000 Kč. Jedná se o jediný dílčí základ daně, v rámci něhož je možná kombinace výdajů paušálem a v prokázané výši.¹⁷

2.2.4 Nezdánitelné části základu daně

Zákon o daních z příjmů umožňuje poplatníkům daně z příjmů FO snížit základ daně o odpochy uhrazené v prokázané výši, které mají možnost uplatnit v ročním zúčtování daně nebo daňovém přiznání a poskytují daňovou podporu vybraných investic poplatníků. V roce 2015 se výše odpochtů oproti roku 2014 nezměnila, předmětem změny byly především podmínky pro jejich uplatnění. Pokud je hodnota odpochtů vyšší než základ daně poplatníka, propadají a nelze je přenést do dalšího zdaňovacího období.

Nezdánitelné části jsou upraveny v § 15 ZDP a zahrnují:

- **bezúplatná plnění** (dříve dary) poskytnuté příjemcům a na účely vymezené zákonem, jejichž úhrnná hodnota činí alespoň 1 000 Kč nebo přesáhne 2 % ze základu daně. Zákon také stanovuje maximální hodnotu darů, kterou lze odečíst a ta od roku 2014 činí 15 % ze základu daně (dříve bylo 10 %). Za dar je zákonem považováno také bezpříspěvkové dárcovství krve a odběr složek krve oceněné částkou 2 000 Kč za jeden odběr a hodnotu darovaného orgánu žijícím dárcem oceněnou ve výši 20 000 Kč;

¹⁷ MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2015: úplná znění platná k 1.1.2015*. 24. vyd. Praha: Grada, 2015. 272 s. ISBN 978-80-247-5507-6.

- **zaplacené úroky z úvěru** stavebního spoření nebo z hypotečních úvěrů na financování bytových potřeb. V případě více účastníků úvěrové smlouvy, uplatní odpočet buď jeden z nich, nebo každý z nich, a to rovným dílem. Maximálně lze odečíst úroky v úhrnu 300 000 Kč ročně za celou domácnost;
- **zaplacené příspěvky na penzijní připojištění se stáním příspěvkem nebo doplňkové penzijní spoření.** Zaplacené pojistné je nutno snížit o 12 000 Kč a ze vzniklého rozdílu si může poplatník odečíst příspěvek v úhrnu nejvýše 12 000 Kč za rok. Od roku 2015 je zavedena desetiletá lhůta pro dodanění dříve uplatnitelných odpočtů při zrušení smlouvy o penzijním připojištění před splněním zákonem stanovených podmínek. Poplatník také může uplatnit odečet příspěvků na penzijní pojištění, pokud splní podmínky smlouvy na termín a věk výplaty plnění;
- **zaplacené příspěvky na soukromé životní pojištění** v případě splnění zákonných podmínek pojistné smlouvy s maximální hranicí odečtu 12 000 Kč. Od roku 2015 jsou akceptovány pouze smlouvy, které neumožňují výplatu jiného příjmu, jenž není pojistným plněním a nezakládá zánik pojistné smlouvy. I v tomto případě je zavedena desetiletá lhůta pro dodanění u zrušení smlouvy;
- **zaplacené členské příspěvky odborové organizaci** až do výše 1,5 % zdanitelných příjmů podle § 6 ZDP, maximálně však 3 000 Kč za zdaňovací období;
- **úhradu za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání**, pokud nebyly hrazeny zaměstnavatelem a nebyly uplatněny jako výdaj poplatníka. Maximální hranice odpočtu je 10 000 Kč, v případě osob se zdravotním postižením 13 000 Kč a s těžším postižením až 15 000 Kč. Jedná se o dílčí kvalifikační zkoušky, ne studium na střední či vysoké škole.

Fyzická osoba má dále možnost snížit základ daně o následující odčitatelné položky upravené v § 34 ZDP:

- daňovou ztrátu z podnikání, o kterou lze snížit jen souhrn dílčích základů daně s výjimkou základu daně ze závislé činnosti. Daňovou ztrátu lze odečíst dle zákonem stanovených podmínek během pěti následujících zdaňovacích období;
- výdaje vynaložené na výzkum a vývoj;
- odpočet na podporu pořízení majetku na odborné vzdělávání a na podporu výdajů vynaložených na žáka nebo studenta v rámci odborného vzdělávání.

Nezdanitelné části prošly od roku 1993 mnoha změnami. Předmětem úprav byly podmínky pro možnosti odpočtu, finanční výše uplatnitelných částek, limitů a rozšiřování o nové druhy odpočtů. Do roku 2006 nezdanitelné části základu daně zahrnovaly také zcela jiné položky, a to na poplatníka, manželku, vyživované dítě, odpočty z titulu invalidity a statutu studenta, které byly v roce 2006 nahrazeny konstrukčním prvkem slevy na dani, který ovlivňuje přímo vypočtenou daňovou povinnost, nikoliv základ daně, což bylo významnou změnou v této oblasti a v působení na výsledné daňové zatížení poplatníků. Výjimkou byla nezdanitelná část na vyživované dítě, která byla nahrazena daňovým zvýhodněním už v roce 2005.

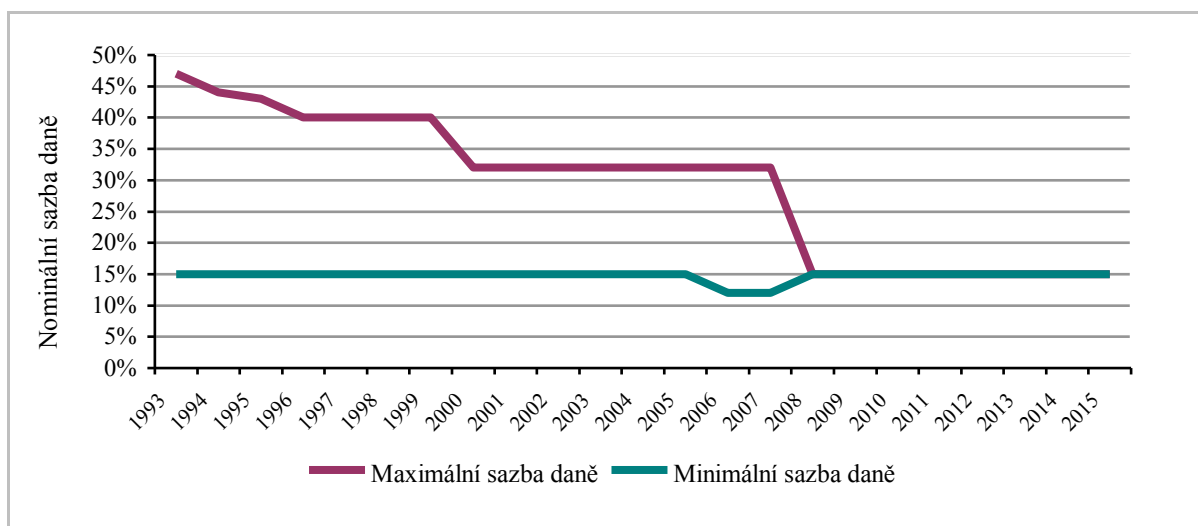
Tyto druhy odpočtů kromě daňové ztráty, odpočtů z titulu penzijního spoření a výdajů na výzkum a vývoj ve Slovenské republice vůbec neexistují.

2.2.5 Sazba daně

Sazba daně z příjmů fyzických osob byla do roku 2007 klouzavě progresivní. V roce 1993 byla maximální nominální sazba daně 47 % a existovalo 6 daňových pásem, ve kterých se sazba daně zvyšovala s vyšším příjmem poplatníka. V průběhu let se maximální sazba snižovala a měnil se také počet daňových pásem a jejich příjmové rozpětí. Z Grafu 2.1 je patrné, že dolní hranice sazby daně byla ustálená na hodnotě 15 % s výjimkou roku 2006 a 2007, kdy klesla na hodnotu 12 %. Maximální sazba daně prošla více změnami a během deseti let klesla ze 47 % na 32 %. Daňovou reformou v roce 2008 byla zavedena lineární sazba daně, a to ve výši **15 %**, která se do současnosti nezměnila.

Daň je stanovena ze základu daně sníženého o nezdanitelnou část dle § 15 a odčitatelné položky dle § 34 zaokrouhleného na celá sta Kč dolů. Výše zvláštní sazby daně uplatňované ze samostatných základů daně je rovněž 15 %. Od roku 2013 byl však zaveden z důvodu přechodných ustanovení k řešení krize veřejných rozpočtů institut **solidárního zvýšení daně**, který dopadá na poplatníky s vyššími příjmy a zajišťuje tak progresivitu daně z příjmů fyzických osob.

Graf 2.1 Vývoj maximálních a minimálních nominálních sazeb DPFO po roce 1993

Zdroj: ŠIROKÝ, Jan. Daně v Evropské unii. 5. vyd. Praha: Linde, 2012. 400 s. ISBN 978-80-7201-881-9 a zákon o dani z příjmů fyzických osob ve znění účinném pro jednotlivá léta, vlastní zpracování

2.2.5.1 Solidární zvýšení daně

Úlohou solidárního zvýšení daně je zamezit regresivnímu působení daně u poplatníků s vyššími příjmy, pro které se po překročení maximálního vyměřovacího základu pro pojistné na sociální zabezpečení daň stane regresivní.

Solidární zvýšení daně má lineární sazbu 7 % a počítá se z kladného rozdílu mezi součtem příjmů zahrnovaných do dílčího základu daně ze závislé činnosti a ze samostatné činnosti v příslušném zdaňovacím období a 48-násobkem průměrné mzdy (1 277 328 Kč pro 2015) stanovené podle zákona upravujícího pojistné na sociální zabezpečení. Solidární daň se počítá taky měsíčně v rámci záloh na daň, v případě že měsíční mzda poplatníka přesahuje 4-násobek průměrné mzdy (106 444 Kč pro 2015). Příjmy ze závislé činnosti se zde zahrnují v hrubé výši bez pojistného hrazeného zaměstnavatelem a vykáže-li poplatník u příjmů ze samostatné činnosti ztrátu, lze o ni pro tyto účely snížit příjmy zahrnované do základu daně ze závislé činnosti. Solidární zvýšení daně se tedy počítá z odlišné základny než základní částka daně z příjmů fyzických osob a zaokrouhluje se s přesností na 2 desetinná místa. Výsledným daňovým zatížením u poplatníků podléhajícím tomuto konstrukčnímu prvku je součet základní daňové povinnosti a daňové povinnosti po výpočtu solidární daně. Toto přechodné ustanovení by mělo platit jen do konce roku 2015.¹⁸

¹⁸ DVOŘÁKOVÁ, Veronika a kol. *Zdaňování příjmů fyzických a právnických osob 2013/2014*. Praha: Linde Praha, 2013. 328 s. ISBN 978-80-7201-916-8.

2.2.6 Slevy na dani

Slevy na dani nahradily v roce 2006 všechny standardní odpočty od základu daně. Slevy jsou odečítány od výsledné daňové povinnosti poplatníka. Mají sociální funkci, přispívají k optimální redistribuci důchodů a zohledňují sociální postavení poplatníka a částečně členů jeho domácnosti. Standardní slevy je možno rozdělit do dvou skupin, na ty, které poplatník uplatňuje sám na sebe nebo na vyživované osoby v jeho domácnosti. Fyzickým osobám je umožněno snížit daň za zdaňovací období dle § 35ba ZDP o:

- základní slevu na poplatníka ve výši 24 840 Kč,
- slevu na manžela/manželku ve výši 24 840 Kč (je-li držitelem ZTP/P 49 680 Kč),
- základní slevu na invaliditu prvního a druhého stupně ve výši 2 520 Kč,
- rozšířenou slevu na invaliditu třetího stupně ve výši 5 040 Kč,
- slevu na držitele průkazu ZTP/P ve výši 16 140 Kč,
- slevu na studenta ve výši 4 020 Kč,
- slevu za umístění dítěte.

Základní sleva na poplatníka

Tuto slevu může využít každý poplatník daně z příjmů FO, který měl zdanitelné příjmy alespoň část zdanitelného období. Sleva se vždy uplatňuje v roční výši a nezáleží přitom, kolik měsíců v roce uskutečňoval výdělečnou činnost. Úkolem této slevy je zajistit minimální nezdanitelný příjem poplatníka a je stanovena ve výši 24 840 Kč za rok.

Od 1. 1. 2013 bylo uplatnění této slevy omezeno pro poplatníky, kteří k 1. lednu zdaňovacích období pobírali starobní důchod z důchodového pojištění. Toto opatření bylo vnímáno občany velice negativně a s rokem 2015 je sleva pracujícím starobním důchodcům navrácena v plné výši, roční sleva může být uplatněna už za rok 2014 a za rok 2013 mohou důchodci požádat o vrácení slevy prostřednictvím dodatečného daňové přiznání. Spolu s vrácením slevy se znovu zavádí i limit 840 000 Kč, při jehož překročení budou zdaňovány příjmy důchodců z pracovního poměru, podnikání nebo pronájmu.¹⁹

---

¹⁹ MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. MFČR: *Změny v daňových zákonech v roce 2015* [online]. MFČR [21. 2. 2015]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/regulace/dane/danova-legislativa/2014/zmeny-v-danovych-zakonech-v-roce-2015-19976>

Sleva na manželku/manžela

Tato sleva na dani je poskytována na druhého z manželů žijícího s poplatníkem v domácnosti, pokud nemá vlastní příjem přesahující za zdaňovací období 68 000 Kč. V takovém případě má možnost poplatník uplatnit tuto slevu ve výši 24 840 Kč ročně, v případě, že je druhý z manželů držitelem průkazu ZTP/P zvyšuje se částka na dvojnásobek, tj. 49 680 Kč. Výčet příjmů, které se nezahrnují do příjmů druhého z manželů je vymezen v § 35ba odst. 1 písm. b) ZDP.

Omezení pro odečet této slevy mají poplatníci, kteří uplatňují výdaje paušálem u příjmů ze samostatné činnosti a nájmu, pokud součet dílčích základů daně, u kterých uplatňují tento výdajový režim je vyšší než 50 % celkového základu daně. V takovém případě nemají možnost uplatnit slevu na manželku ani daňové zvýhodnění.

Slevy na invaliditu

Sleva na invaliditu se liší dle stupně invalidity, které odpovídá i typ invalidního důchodu. Mezi tyto slevy lze zahrnout taky další slevu pro zdravotně znevýhodněné poplatníky, a to pro držitele průkazu ZTP/P, kterou je možné se slevou na invaliditu sčítat.

Sleva na studenta

Slevu na studenta má možnost uplatnit poplatník ve výši 4 020 Kč po dobu, po kterou se soustavně připravuje na budoucí povolání studiem nebo předepsaným výcvikem, a to až do dovršení věku 26 let nebo po dobu prezenční formy studia v doktorském studijním programu, který poskytuje vysokoškolské vzdělání až do dovršení věku 28 let. Dobou soustavné přípravy na budoucí povolání studiem nebo předepsaným výcvikem se rozumí doba uvedená podle zvláštních právních předpisů pro účely státní sociální podpory.

Sleva za umístění dítěte

Nově od roku 2015 si mohou rodiče uplatnit slevu na dani ve výši prokázaných výdajů za umístění dítěte ve školce nebo předškolním zařízení tzv. „školkovné“. Výše slevy je odvozena od výše minimální mzdy a poprvé ji bude možno uplatnit již za kalendářní rok 2014. Slevu bude moci uplatnit jeden z rodičů po skončení kalendářního roku buď u zaměstnavatele, nebo v daňovém přiznání.²⁰

---

²⁰ MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. MFČR: *Změny v daňových zákonech v roce 2015* [online]. MFČR [21. 2. 2015]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/regulace/dane/danova-legislativa/2014/zmeny-v-danovych-zakonech-v-roce-2015-19976>

Nejsou-li podmínky pro uplatnění slev splněny po celé zdaňovací období, pak je možné započítat jednu dvanáctinu slevy za každý měsíc, ve kterém podmínky pro uplatnění byly splněny. Pouze základní sleva na poplatníka je poskytována nekrácená. Slevy je možné uplatnit také měsíčně v rámci záloh na dani, s výjimkou slevy na druhého z manželů a umístění dítěte. Od roku 2008 se hodnoty slev výrazně zvýšily z důvodu zavedení lineární sazby daně. Bylo nutné, aby jiný prvek převzal její progresivitu. V současné době na progresivitu daně z příjmů působí také solidární zvýšení daně. Míra zvýšení slev na dani oproti roku 2006 - 2007 je znázorněna v Tab. 2.2.

Tab. 2.2 Přehled vývoje ročních slev na dani z příjmů fyzických osob

Druh slevy	Výše slevy na dani v Kč					
	2006 - 2007	2008 - 2010	2011	2012 - 2013	2014	2015
Na poplatníka	7 200	24 840	23 640	24 840	24 840	24 840
Na druhého z manželů	4 200	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840
Na základní invaliditu	1 500	2 520	2 520	2 520	2 520	2 520
Na rozšířenou invaliditu	3 000	5 040	5 040	5 040	5 040	5 040
Sleva pro ZTP/P	9 600	16 140	16 140	16 140	16 140	16 140
Na studenta	2 400	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020
Za umístění dítěte					max. 8 500	max. 9 200

Zdroj: vlastní zpracování na základě zákona o daních z příjmů v platném znění

2.2.7 Daňové zvýhodnění na vyživované dítě

Poplatník má nárok na daňové zvýhodnění na vyživované dítě žijící s ním ve společné hospodářské domácnosti od roku 2015 ve výši 13 404 Kč ročně na jedno dítě, 15 804 Kč ročně na druhé dítě a 17 004 Kč na třetí a každé další dítě. Pokud je vyživované dítě držitelem průkazu ZTP/P, sleva na dani je u něj dvojnásobná. Podmínky, kdy je dítě považováno za vyživované jsou stanoveny v § 35c ZDP.

Daňové zvýhodnění je uplatňováno jako sleva na dani, pokud by však výše daně nedosahovala výše částky daňového zvýhodnění, je rozdíl **daňovým bonusem**, na který má poplatník nárok tzn. požádat stát, aby mu zbytek doplatil, pokud činí alespoň 100 Kč, maximálně však do výše 60 300 Kč ročně a pokud minimální příjem poplatníka je alespoň ve výši 6-násobku minimální mzdy k počátku příslušného období. Daňové zvýhodnění si nemohou uplatnit poplatníci uplatňující paušální výdaje stejně jako u slevy na druhého

z manželů. Poplatníkovi, který vyživuje dítě jen jeden kalendářní měsíc nebo několik kalendářních měsíců ve zdaňovacím období, lze poskytnout daňové zvýhodnění ve výši 1/12 za každý kalendářní měsíc, na jehož počátku byly splněny podmínky pro jeho uplatnění.

Daňové zvýhodnění nahradilo nezdanitelnou část základu daně na dítě od roku 2005 a jeho hodnota se s přibývajícími roky zvyšovala. Poprvé od roku 2015 se jeho výše mění dle počtu dětí v domácnosti. Vývoj daňového zvýhodnění od roku 2005 je znázorněn v Tab. 2.3.

Tab. 2.3 Přehled vývoje ročního daňového zvýhodnění

Daňové zvýhodnění	Výše daňového zvýhodnění v Kč				
	2005 - 2007	2008 - 2009	2010 - 2011	2012 - 2014	2015
Na 1. dítě	6 000	10 680	11 604	13 404	13 404
Na 2. dítě					15 804
Na 3. a další dítě					17 004

Zdroj: vlastní zpracování na základě zákona o daních z příjmů v platném znění

2.2.8 Výpočet čisté mzdy a zálohy na daň zaměstnance

Zaměstnavatel, který příjem ze závislé činnosti vyplácí, sráží a odvádí měsíční zálohy na daň a sociální pojistné zaměstnanců. Po těchto odvodech je zaměstnancům vyplácena čistá mzda. V případě, že poplatník podepíše u jednoho zaměstnavatele Prohlášení k dani, má nárok na snížení zálohy o výši měsíčních slev na dani a následně o daňové zvýhodnění. Pokud mu vznikne nárok na uplatnění ročních nezdanitelných částí základu daně a slev, může požádat zaměstnavatele o roční zúčtování daně, kde se mu tyto skutečnosti zohlední a odvedené zálohy na daň mu budou započítány s roční daňovou povinností. Pokud zaměstnanci vzniknou skutečnosti pro povinné podání daňového přiznání, o roční zúčtování zaměstnavatele není oprávněn žádat a nezdanitelné části a slevy má možnost uplatnit v daňovém přiznání. Postup výpočtu měsíční zálohy na daň a čisté mzdy zaměstnance je znázorněn v Tab. 2.4.

Jak již bylo uvedeno, v letech 2013 – 2015 musí zaměstnavatel zohlednit u zaměstnanců s vyššími příjmy solidární zvýšení daně, pokud příjmy přesahují hranici vymezenou zákonem o daních z příjmů. O solidární daň by se zvýšila daňová povinnost a zároveň snížila čistá mzda zaměstnance. Výsledná záloha na daň se zaokrouhluje na celé koruny nahoru.

Tab. 2.4 Výpočet měsíční zálohy na daň a čisté mzdy zaměstnance

Hrubá mzda
+ SP a ZP hrazené zaměstnavatelem vypočtené z hrubé mzdy
= základ pro výpočet zálohy na daň tzv. superhrubá mzda (zaokrouhlený na stokoruny nahoru)
sazba daně 15 %
= záloha na daň před slevami
- slevy na dani
= záloha na daň po slevách
- daňové zvýhodnění
= záloha na daň nebo daňový bonus
Hrubá mzda
- SP a ZP hrazené zaměstnancem vypočtené z hrubé mzdy
- záloha na daň nebo + daňový bonus
= Čistá mzda

Zdroj: vlastní zpracování

3 DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB VE SLOVENSKÉ REPUBLICE

3.1 Daň z příjmů fyzických osob ve Slovenské republice

3.1.1 Vývoj daně z příjmů fyzických osob po roce 1993

Taky slovenská právní úprava daně z příjmů fyzických osob byla podrobena mnohým změnám od rozdělení Československé republiky, které měly přispět k prosperitě státu. Od 1. 1. 1993 byla daň z příjmů upravena novým zákonem č. 286/1992 Sb., o daních z příjmů, který v roce 2000 nahradil zákon č. 366/1999 Sb., o daních z příjmů. Struktura a principy obou zákonů byly prakticky totožné. Během 10 let nastaly v těchto zákonech určité dílčí změny, kterými se stále více rozšiřoval jejich obsah, ale toto období platil v podstatě stejný systém zdaňování. Do roku 1999 se sazba daně neměnila, až v letech 2000 – 2003 nastaly změny týkající se počtu daňových pásem, jejich rozpětí a sazeb daně. Největší novelizací byla daňová reforma v roce 2004, kdy vyšel v platnost nový zákon č. 595/2003 Sb., o dani z příjmů, změnila se struktura daňového systému a došlo k zprehlednění daňové soustavy.

Za významnější změny v dani z příjmů FO lze považovat tyto etapy vývoje:

- **1993** – vznik samostatné Slovenské republiky a nových zákonů upravujících zdaňování fyzických osob. V SR existovala progresivní sazba daně a byly zavedeny nezdánitelné části daně;
- **2004** – daňová reforma přinesla nový zákon o dani z příjmů, byla zavedena lineární sazba daně z příjmů fyzických osob, jiný pohled na nezdánitelné části základu daně a jejich navýšení, nezdánitelná část základu daně na dítě byla nahrazena daňovým bonusem;
- **2007** – vyšší progresivita daně z důvodu omezení uplatnění nezdánitelných částí osobám s vyššími příjmy tzv. Ficova pomilionářská daň;
- **2011** – omezení uplatnění nezdánitelné části základu daně jen na tzv. aktivní příjmy poplatníků;
- **2013** – daňová reforma, která přinesla navrácení progresivní sazby daně z příjmů fyzických osob ve dvou daňových pásmech, zavedla novou nezdánitelnou část na

dobrovolné příspěvky poplatníka na důchodové pojištění a omezila možnost uplatnění nezdanitelné části na manželku.²¹

3.1.2 Koncepce zdravotního a sociálního pojištění

3.1.2.1 Veřejné zdravotní pojištění

Zdravotní pojištění na Slovensku upravuje zákon č. 580/2004 Sb., o zdravotním pojištění. Zdravotní pojištění je povinné nebo individuální, na jehož základě se pojištěncům poskytuje zdravotní péče.

Dle § 11 zákona o zdravotním pojištění je povinen platit pojistné:

- zaměstnanec, za kterého vypočítává a odvádí zálohy na pojistné zaměstnavatel,
- osoba samostatně výdělečně činná,
- zaměstnavatel,
- stát, který odvádí pojistné za státní pojištěnce a v některých případech i za zaměstnance a OSVČ,
- plátce dividend za osobu, které byly vyplaceny dividendy,
- osoba tzv. dobrovolně nezaměstnaná.

Výše pojistného činí ve Slovenské republice dle zákona č. 580/2004 Sb. o zdravotním pojištění:

- pro zaměstnance 4 % (2 % v případě osoby zdravotně postižené) z plnění poskytnutého zaměstnavatelem podle § 10b odst. 1 písm. a) a odst. 2 až 4 tohoto zákona, pokud § 13a nestanoví jinak;
- pro OSVČ 14 % (7 % v případě osoby zdravotně postižené) z vyměřovacího základu dle § 13 odst. 2 zákona o zdravotním pojištění;
- pro zaměstnavatele 10 % (5 %, když zaměstnává osobu zdravotně postiženou) z vyměřovacího základu jeho zaměstnance;
- pro osoby tzv. dobrovolně nezaměstnané 14 % (7 % v případě osoby zdravotně postižené) ze základu daně z příjmů z výdělečné činnosti podle § 10b odst. 1 písm. c) až e), pokud pojištěnec takový příjem nemá, je vyměřovacím základem jím určená částka;

---

²¹ FURMANÍK, Peter. *Prehľad daňových zmien od roku 1993: Progresívna daň sa nevracia. Stále tu bola. Investujeme.sk: Dane* [online]. Investujeme.sk [23.2.2015]. Dostupné z: <http://www.investujeme.sk/prehľad-danovych-zmien-od-roku-1993-progresivna-dan-sa-nevracia-stale-tu-bola/>

- pro zaměstnance, který dosahuje příjmy také z jiné samostatně výdělečné činnosti (zdanitelné dle § 6 ZoDP) je 14 % z vyměřovacího základu (7 % v případě osoby zdravotně postižené);
- pro zaměstnance a zaměstnavatele 0 % z vyměřovacího základu, pokud zaměstnává dlouhodobě nezaměstnané osoby, které splnily všechny podmínky uvedené v § 11 odst. 7 písm. v) zákona o zdravotním pojištění;
- pro stát 4 % z dvanácti násobku průměrné měsíční mzdy, pokud v odstavci 15 není stanoveno jinak;
- pro pojištěnce, který má příjem z dividend za období od 1. 1. 2013 14 %.

Minimální a maximální vyměřovací základ

Minimální vyměřovací základ zaměstnance a zaměstnavatele není určen. Minimální vyměřovací základ samostatně výdělečně činné a dobrovolně nezaměstnané osoby představuje 50 % z průměrné měsíční mzdy zaměstnance, která dva roky předcházela rozhodujícímu období. Průměrná měsíční mzda v roce 2013 byla ve výšce 824 EUR, takže minimální měsíční vyměřovací základ je 412 EUR, roční 4 944 EUR.

Maximální vyměřovací základ je u všech plátců pojistného (za celý rok) stejná částka, která představuje 60-násobek průměrné měsíční mzdy zaměstnance v hospodářství Slovenské republiky zjištěné statistickým úřadem za kalendářní rok, který dva roky předchází rozhodujícímu období. V roce 2013 byla průměrná měsíční mzda 824 EUR, z toho vyplývá maximální roční vyměřovací základ pro rok 2015 49 440 EUR (1 371 960 Kč), měsíční 4 120 EUR.²²

Odpočitatelná položka

Od 1. 1. 2015 mají zaměstnanci s nižším příjmem z výdělečné činnosti než je 570 EUR, možnost uplatnit si odpočitatelnou položku, která snižuje vyměřovací základ pro výpočet záloh na pojistné. Výška měsíční odpočitatelné položky je maximálně 380 EUR, která se snižuje dvojnásobně k míře zvýšení příjmu ze zaměstnání. Pokud je příjem zaměstnance nižší než 380 EUR, odpočitatelná položka nesmí být vyšší než příjem, pokud je příjem více než

²² KOLLÁROVÁ, Zuzana. *Důležité čísla v roku 2015* [online]. TREND.sk [15.3.2015]. Dostupné z: <http://www.etrend.sk/podnikanie/dolezite-cisla-v-roku-2015.html>

570 EUR, je položka rovna 0. Maximální výška roční odpočitatelné položky je 4 560 EUR. Pokud roční vyměřovací základ přesáhne 6 840 EUR je položka opět rovna 0.²³

3.1.2.2 Sociální pojištění

Sociální pojištění slouží stejně jako v České republice k ochraně obyvatel v různých životních situacích jako je např. mateřství či pracovní neschopnost a také zabezpečení přerozdělování příjmů v národním hospodářství. Toto pojištění je upraveno zákonem č. 461/2003 Sb., o sociálním pojištění.

System sociálního pojištění se skládá z pěti samostatných pojistných systémů, které provádí Sociální pojišťovna:

- nemocenské pojištění,
- důchodové pojištění – starobní a invalidní pojištění,
- úrazové pojištění,
- garanční pojištění,
- pojištění v nezaměstnanosti.

Kromě povinného pojištění existuje také dobrovolné pojištění v systému nemocenského, důchodového pojištění a v nezaměstnanosti.

Podobně jako v ČR i na Slovensku se skládá důchodový systém ze tří pilířů. Povinné důchodové pojištění spadá pod I. důchodový pilíř, II. pilíř starobní důchodové spoření je dobrovolný, přičemž jakmile se poplatník rozhodne do něho vstoupit, tvoří společně s I. pilířem systém základního důchodového zabezpečení a povinné pojištění se ve výšce 18 % rozdělí na dvě části (14 % do I. pilíře a 4 % do II. pilíře). III. pilíř je dobrovolné doplňkové důchodové spoření.²⁴

Povinnost odvádět odvody mají zaměstnanci a zaměstnavatelé, OSVČ, dobrovolně pojištěné osoby, stát a sociální pojišťovna. Sazby pojistného na jednotlivé druhy pojištění a do rezervního fondu solidarity jsou určeny procentuální sazbou z vyměřovacího základu dosáhnutého v rozhodném období.

---

²³ VŠEOBECNÁ ZDRAVOTNÁ POISŤOVŇA. VŠZP: Odpočítateľná položka [online]. VŠZP [28. 1. 2015]. Dostupné z: <http://www.vszp.sk/platitelia/platenie-poistneho/odpocitatelna-polozka/>

²⁴ MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. MPSVR SR: *Dôchodkový systém*. [online]. MPSVR SR [31. 1. 2015]. Dostupné z: <http://www.employment.gov.sk/sk/socialne-poistenie-dochodkovy-system/dochodkovy-system/>

Vyměřovací základ pro pojistné činí dle zákona o sociálním pojištění:

- pro zaměstnance, který vykonává výdělečnou činnost uvedenou v § 3 odst. 1 písm. a) zákona o sociálním pojištění, je příjem ze závislé činnosti podle § 5 odst. 1 písm. a) až h), odst. 2 a 3 zákona č. 595/2003 Sb., o dani z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Vyměřovací základ zaměstnance je i podíl na zisku vyplacený obchodní společností nebo družstvem zaměstnanci bez účasti na základním kapitálu této společnosti nebo družstva;
- pro OSVČ podíl jedné dvanáctiny základu daně z podnikání a samostatné výdělečné činnosti, nesnížený o zaplacené pojistné na povinné veřejné zdravotní pojištění a povinné sociální pojištění OSVČ a tato suma vydělená koeficientem pro rok 2015 1,486;
- dobrovolně pojištěná osoba si určuje svůj vyměřovací základ sama v rozmezí minimálního a maximálního.

Minimální a maximální základ sociálního pojištění odpovídá shodné výšce jako u zdravotního pojištění pro rok 2015.

System sociálního pojištění na Slovensku je poměrně rozsáhlý a není potřeba ho pro účely této práce rozebírat podrobně. V Tab. 3.1 jsou uvedeny druhy pojištění a výše sazeb, které jsou platné pro jednotlivé poplatníky v roce 2015.

Tab. 3.1 Sazby sociálního pojištění od 1. 1. 2015

Poplatník	Výše sazeb dle jednotlivých druhů pojištění v %						
	N	D		PN	G	Ú	RF
		S	I				
Zaměstnanec	1,4	4	3	1			
Zaměstnavatel	1,4	14	3	1	0,25	0,8	4,75
OSVČ	4,4	18	6				4,75
DPO	4,4	18	6	2			4,75
Stát		18	6				2
Sociální pojišťovna		18					
							18

Zdroj: SOCIÁLNA POISTOVŇA²⁵, vlastní zpracování

N – nemocenské pojištění, D – důchodové pojištění, S – starobní pojištění, I – invalidní pojištění, PN – pojištění v nezaměstnanosti, G – garanční pojištění, Ú – úrazové pojištění, RF – rezervní fond, DPO – dobrovolně pojištěná osoba

²⁵ SOCIÁLNA POISTOVŇA. *Tabuľka platenia poistného od 1. januára 2015*. [online]. Sociálna poisťovňa [31. 1. 2015]. Dostupné z: <http://www.socpoist.sk/tabulka-platenia-poistneho-od-1-januara-2015/55433s>

Pro subjekty, které platí sociální pojištění, ať už povinně nebo dobrovolně, stanovuje zákon určitý druh pojištění, na které musí přispívat, způsob určení minimálního a maximálního vyměřovacího základu, různá pravidla a pojistné sazby.

Pro přehlednost rozsáhlých sociálních systémů jsou hodnoty potřebné k výpočtu zdravotního a sociálního pojištění zaměstnanců ve České a Slovenské republice za rok 2015 a 2014 kompletně shrnuty v Příloze č. 2 a 3.

3.1.3 Právní úprava daně z příjmů fyzických osob

Daň z příjmů je ve Slovenské republice upravena zákonem č. 595/2003 Sb., o dani z příjmů, dále jen ZoDP.

Stejně jako v ČR i SR v daňové teorii rozlišuje dva typy **poplatníků daně** podle teritoriálního vymezení zdrojů příjmů.

Poplatník s neomezenou daňovou povinností (daňový rezident) je fyzická osoba, která má na území Slovenské republiky trvalé bydliště nebo se zde obvykle zdržuje, a to alespoň 183 dní v kalendářním roce souvisle nebo v několika obdobích. Daňová povinnost se vztahuje na příjmy plynoucí jak ze zdrojů na území SR, tak na příjmy ze zdrojů v zahraničí.

Poplatník s omezenou daňovou povinností (daňový nerezident) je fyzická osoba, která na území SR nemá trvalý pobyt, dlouhodobě se zdržuje na území státu jen za účelem studia a léčení nebo překračuje hranice do SR denně nebo v dohodnutých časových obdobích jen za účelem výkonu závislé činnosti, jejíž zdroj je na území Slovenské republiky. Daňová povinnost se vztahuje jen na příjmy plynoucí ze zdrojů Slovenské republiky.²⁶

Předmět daně

Předmětem daně jsou dle § 3 ZoDP:

- příjmy ze závislé činnosti (§ 5),
- příjmy z podnikání, z jiné samostatné výdělečné činnosti, z pronájmu a užití díla a uměleckého výkonu (§ 6),
- příjmy z kapitálového majetku (§ 7),
- ostatní příjmy (§ 8).

---

²⁶ BABČÁK, Vladimír. *Daňové právo Slovenskej republiky*. Bratislava: EPOS, 2010. 640 s. ISBN 978-80-8057-851-0.

Do roku 2004 byly upraveny společně s příjmy ze závislé činnosti také funkční požitky a příjmy z pronájmu byly v samostatné skupině, jak je tomu v právní úpravě České republiky. V ČR byla úprava funkčních požitků společně s příjmy ze závislé činnosti zrušena v roce 2014, tedy při současném dělení příjmů jsou rozdíly mezi zeměmi minimální.

Předmětem daně dle § 3 odst. 2 ZoDP není:

- přijatá náhrada oprávněné osoby podle zvláštních předpisů;
- příjem získaný vydáním, darováním (kromě darů v souvislosti s výkonem závislé činnosti nebo podnikatelské činnosti) nebo děděním (kromě příjmu z něj plynoucího);
- úvěr a půjčka;
- podíl na zisku (dividenda), vypořádací podíl, podíl na likvidačním zůstatku dle zákonných podmínek;
- daň z přidané hodnoty uplatněná v ceně zboží nebo služby;
- příjem plynoucí z nabytí nových akcií a podílů i příjem plynoucí z důvodu jejich výměny při zrušení poplatníka bez likvidace.

Příjmy, které jsou od daně **osvobozeny**, jsou taxativně vyjmenovány v ustanovení § 9 ZoDP. Mezi ně patří například:

- příjem z prodeje nemovitosti po uplynutí pěti let ode dne jejího nabytí nebo vyřazení z obchodního majetku;
- příjem z prodeje nemovitosti nabyté děděním v řadě přímé nebo některým z manželů, jestliže uplyne minimálně pět let ode dne nabytí této nemovitosti prokazatelně do vlastnictví nebo spoluvlastnictví zůstavitele;
- příjem z prodeje movité věci kromě příjmů z prodeje movité věci, která byla zahrnuta do obchodního majetku, a to do 5 let od jejího vyřazení z obchodního majetku;
- příjem přijatý v rámci plnění vyživovací povinnosti;
- příjmy z pronájmu nemovitosti a z příležitostných činností, pokud úhrn těchto příjmů nepřesáhne ve zdaňovacím období 500 eur. Pokud tyto příjmy přesáhnou 500 eur, do základu daně se zahrnou pouze příjmy nad tuto částku;
- příjem z převodu členských práv a povinností v bytovém družstvu spojených s převodem práva užívání nájemního bytu;
- dávky, podpory a služby zdravotního pojištění, sociálního pojištění, nemocenské, dávky v hmotné nouzi apod.;

- prijaté náhrady škod, náhrady nemajetkové újmy, náhrady ke zmírnění následků mimořádné události s výjimkami;
- stipendia, daňový bonus na vyživované dítě;
- výhry v loteriích a jiných podobných hrách provozovaných na základě povolení, v ostatních případech přijaté ceny nebo výhry v hodnotě nepřevyšující 350 EUR;
- hmotné zabezpečení žáků středních odborných škol a žáků odborných učilišť;
- přijatá náhrada za vyvlastnění pozemků a staveb ve veřejném zájmu,
- zaměstnanecké prémie a další.

Základ daně

Základ daně je stanoven podobně jako v ČR, tedy jako součet dílčích základů daně z příjmů podle § 5 a § 6 odst. 1 a 2 ZoDP, které se snižují o nezdánitelné části základu daně a dílčích základů podle § 6 odst. 3 a 4., § 7 a 8. O daňovou ztrátu je možné snížit dílčí základ daně zjištěný z příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti.

Ze samostatného základu daně je vybírána srážková daň, která činí v SR 19 %. Podrobněji je tvorba jednotlivých základů daně popsána v následujících kapitolách.

3.1.3.1 Příjmy ze závislé činnosti

Do dílčího základu daně ze závislé činnosti ve Slovenské republice dle § 5 ZoDP patří:

- příjmy z pracovněprávního vztahu, služebního, členského nebo z obdobného poměru, ve kterém je poplatník při výkonu práce povinen dodržovat pokyny nebo příkazy plátce příjmu, jakož i příjmy za práci žáků a studentů v rámci praktického vyučování;
- příjmy likvidátorů, prokuristů, nucených správců, členů družstev, společníků a jednatelů s.r.o. a komanditistů k.s., a to i když nejsou povinni při výkonu práce dodržovat příkazy jiné osoby;
- platy a funkční příplatky ústavních činitelů SR, veřejného ochránce práv, poslanců Evropského parlamentu;
- odměny za výkon funkce ve státních orgánech, v orgánech územní samosprávy;
- odměny obviněných ve vazbě a odměny odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody;
- příjmy z prostředků sociálního fondu poskytované podle zvláštního předpisu;
- vrácené pojistné ze zaplaceného pojistného na veřejné zdravotní pojištění, sociální pojištění a sociální zabezpečení, o které si poplatník snížil v předchozích zdaňovacích obdobích příjmy ze závislé činnosti;

- odměna za výkon funkce předsedy, člena a zapisovatele volební komise;
- příjmy plynoucí v souvislosti s minulým, současným nebo budoucím výkonem závislé činnosti.

Mezi příjmy ze závislé činnosti také řadíme **nepeněžní příjmy** v podobě:

- poskytnutého motorového vozidla zaměstnavatelem zaměstnanci pro služební i soukromé účely, kdy vstupuje do dílčího základu daně v průběhu prvního roku od zařazení vozidla do používání 1 % vstupní ceny vozidla za každý započatý měsíc a v průběhu druhého až osmého roku od zařazení vozidla 1 % vstupní ceny každoročně snižené o 12,5 % za každý započatý měsíc používání;
- cena nebo výhra přijatá zaměstnancem nebo jeho manželkou či dětmi, který se zúčastnil soutěže vyhlášené svým zaměstnavatelem;
- rozdíl mezi vyšší tržní cenou zaměstnanecké akcie a cenou této akcie garantovanou zaměstnaneckou opcí v den skutečné realizace zaměstnanecké opce snižené o sumu zaplacenou zaměstnancem za nákup zaměstnanecké opce;
- nepeněžní plnění poskytnuté zaměstnanci zaměstnavatelem, který je plátcem daně.

Příjmy vyňatými ze základu daně v § 5 jsou podobně jako v České republice cestovní náhrady do výše zákonných limitů, zaměstnavatelem poskytované pracovní a ochranné pomůcky, záloha přijatá zaměstnancem od zaměstnavatele, aby ji jeho jménem vynaložil, náhrada za použití vlastního náradí zaměstnance, hodnota poskytovaných rekondičních pobytů, rehabilitačních pobytů, kondičních rehabilitací a preventivní zdravotní péče v případech a za podmínek stanovených zvláštním předpisem a podobné.

Řada příjmů v rámci závislé činnosti je **osvobozena** od daně po splnění zákonných podmínek a spadají do nich mimo jiné:

- částka vynaložená zaměstnavatelem na doškolování zaměstnance, které souvisí s činností nebo s podnikáním zaměstnavatele;
- hodnota nealkoholických nápojů poskytovaných zaměstnavatelem zaměstnanci ke spotřebě na pracovišti;
- použití rekreačního, zdravotnického, vzdělávacího, předškolního, tělovýchovného nebo sportovního zařízení poskytnutého zaměstnavatelem zaměstnancům;

- zaplacené pojistné na veřejné zdravotní a sociální pojištění zaměstnavatelem za zaměstnance;
- náhrada příjmu při dočasné neschopnosti poskytnuté zaměstnavatelem;
- nepeněžní plnění formou produktů vlastní výroby poskytnuté od zaměstnavatele, jehož předmětem činnosti je zemědělská výroba, nejvíce v úhrnné výši 200 EUR ročně od všech zaměstnavatelů, přičemž pokud takto vymezené nepeněžité plnění přesáhne 200 EUR ročně, do základu daně zahrne pouze plnění nad takto stanovenou částku a další.²⁷

Dílčí **základ daně** ve Slovenské republice tvoří zdanitelné příjmy ze závislé činnosti snížené o pojistné a příspěvky, které je povinen platit zaměstnanec, nebo příspěvky na zahraniční pojištění zaměstnance, na kterého se vztahuje povinné zahraniční pojištění stejného druhu. Stanovení dílčího základu daně je největší odlišností mezi jednotlivými úpravami příjmů ze závislé činnosti obou zemí. Zaměstnanec v České republice u tohoto příjmu nemá možnost uplatnit žádné výdaje, naopak jejich příjem se zvyšuje o to, co příjmem není, tedy SP a ZP, které je povinen hradit zaměstnavatel.

Poplatník má nárok uplatnit si měsíčně nezdanitelnou část základu daně na zálohách daně, které za něho každý měsíc odvádí zaměstnavatel, pokud má podepsané Prohlášení na uplatnění nezdanitelné části základu daně na poplatníka a daňového bonusu podobně jako v ČR a svou celkovou daňovou povinnost následně vypořádat v daňovém přiznání nebo prostřednictvím ročního zúčtování daně z příjmů, o které požádají svého zaměstnavatele.

3.1.3.2 Příjmy z podnikání, z jiné samostatně výdělečné činnosti, z pronájmu a z užití díla a uměleckého výkonu

Jednotlivé skupiny příjmů spadajících do uváděného dílčího základu daně jsou upraveny v § 6 zákona o dani z příjmů.

Příjmy z podnikání zahrnují:

- příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství;
- příjmy ze živnosti;
- příjmy z podnikání vykonávaného podle zvláštních předpisů;
- příjmy společníků v.o.s. a komplementářů k.s.

---

²⁷ BABČÁK, Vladimír. *Daňové právo Slovenskej republiky*. Bratislava: EPOS, 2010. 640 s. ISBN 978-80-8057-851-0.

Příjmy z jiné samostatné výdělečné činnosti, pokud nepatří do příjmů uvedených v § 5, jsou příjmy:

- z vytvoření díla a uměleckého výkonu včetně příjmů z vydávání, rozmnožování a rozšiřování literárních děl a jiných děl na vlastní náklady a příjmy autorů za příspěvky do novin, časopisů, rozhlasu a televize a z použití nebo poskytnutí práv z průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví;
- z činností, které nejsou živností ani podnikáním;
- znalců a tlumočnicků za činnost podle zvláštního předpisu;
- z činností zprostředkovatelů podle zvláštních předpisů, které nejsou živností.

Příjmy z pronájmu:

- příjmy z pronájmu nemovitostí včetně příjmů z pronájmu movitých věcí, které se pronajímají jako příslušenství nemovitosti.

Příjmy z užití díla a použití uměleckého výkonu:

- vyplácené podle zvláštního předpisu (mimo příjmu z vytvoření díla a uměleckého výkonu).

Další příjmy, které mohou být součástí tohoto dílčího základu daně:

- příjem z nakládání s obchodním majetkem;
- úroky z peněžních prostředků na běžných účtech, které se používají v souvislosti s dosahováním příjmů z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti;
- příjem z prodeje podniku nebo jeho části na základě smlouvy o prodeji podniku;
- výška prominutí dluhu nebo jeho části u dlužníka, která souvisí a je důsledkem nakládání s jeho obchodním majetkem.

Dílčím základem daně jsou příjmy snížené o výdaje na jejich dosažení. Poplatník má možnost uplatnit prokazatelně vynaložené výdaje, které zahrnují také sociální pojistné nebo výdaje paušální. Paušální výdaje může využít poplatník pouze u příjmů z podnikání a samostatné výdělečné činnosti nebo z použití díla a uměleckého výkonu, pokud není plátcem daně z přidané hodnoty nebo je plátcem jen část zdanitelného období. Výška paušálních výdajů je legislativně stanovena na úrovni 40 % z celkových příjmů, od roku 2013 však maximálně 5 040 EUR (139 860 Kč) za rok. Na rozdíl od ČR ve Slovenské republice je

poplatníkům umožněno nad rámec paušálních výdajů také odečíst od příjmů zaplacené povinné pojistné. U příjmů z pronájmu a z užití díla a uměleckého výkonu není možné dosáhnout daňové ztráty a umořovat ji na úkor ostatních příjmů v dílčím základu daně.²⁸

Co se týče příjmů autorů ve Slovenské republice, tak při zdaňování příjmů za příspěvky do novin, časopisů, rozhlasu nebo televize, pokud nejde o umělecký výkon, má poplatník na výběr mezi zdaňování srážkou při výplatě příjmů nebo zdanění v daňovém přiznání. Neexistuje zde hranice příjmů, v rámci které má autor povinnost uplatnit srážkovou daň jako v ČR, při které nemá možnost snížit základ daně o nezdánitelné položky.

3.1.3.3 Příjmy z kapitálového majetku

Příjmy z kapitálového majetku upravuje § 7 ZoDP a předmětem daně z těchto příjmů je také výnos, který je obvykle výsledkem investování peněžních prostředků do produktů finančního trhu. Na Slovensku jsou také příjmy zdaněny buď ze samostatného základu daně nebo v daňovém přiznání.

Mezi příjmy zdaňované srážkou patří například:

- úroky a výnosy z cenných papírů ze zdrojů na území SR,
- úroky, výhry a jiné výnosy z vkladů na vkladních knížkách,
- úroky z běžného účtu,
- dávky z doplňkového důchodové spoření,
- příjmy z podílových listů.

V dílčím základu daně jsou zdaňovány:

- úroky a jiné výnosy z poskytnutých úvěrů a půjček,
- výnosy ze směnek kromě příjmů z jejich prodeje.

3.1.3.4 Ostatní příjmy

Mezi typické příjmy zdaňované podle § 8 ZoDP – Ostatní příjmy patří:

- příjmy z příležitostných činností včetně příjmů z příležitostné zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a z příležitostného pronájmu movitých věcí, avšak ZoDP umožňuje osvobodit od zdanění tyto příjmy do výše 500 EUR (13 875 Kč) za

---

²⁸ JURÁČKOVÁ, Veronika. *Daň z příjmů fyzických osob – základ daně a výpočet daně za rok 2014*. Podnikajte.sk: dane a účtovníctvo [online]. Podnikajte.sk [18.2.2015]. Dostupné z: <http://www.podnikajte.sk/dane-a-uctovnictvo/c/1687/category/dan-z-prijmov/article/dan-z-prijmov-fo-2014.xht>

zdaňovací období. Na rozdíl od ČR zdanění podléhá jen převyšující rozdíl příjmů nad hodnotu 500 EUR,

- příjmy z movitých věcí,
- příjmy z převodu vlastnictví nemovitostí,
- příjmy z převodu opcí, cenných papírů,
- příjmy z převodu podílu na společnosti s ručením omezeným,
- příjmy ze zděděných práv z průmyslového vlastnictví,
- důchody,
- výhry v loteriích a jiných podobných hrách a výhry z reklamních soutěží a slosování,
- ceny z veřejných soutěží, ceny ze soutěží, v nichž je okruh soutěžících omezen podmínkami soutěže,
- kompenzační platby,
- náhrada nemajetkové újmy, kromě náhrady, která byla způsobena trestným činem.

V rámci § 9 ZoDP jsou vymezeny i jiné osvobození příjmů ve stejné výšce týkající se dílčího základu daně z ostatních příjmů zahrnující zákonem vybrané druhy příjmů.

Uvedené příjmy vstupují do dílčího základu daně snížené o prokazatelné výdaje, které zákon definuje ke každému druhu příjmu zvlášť a uznává maximálně ve výši příjmů, z čehož vyplývá, že v rámci tohoto dílčího základu daně nemůže vzniknout ztráta. Poplatník má také možnost uplatnit v případě příjmů z příležitostné zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství paušální výdaje ve výši 25 % z příjmů, maximálně však 5 040 EUR (139 860 Kč) za rok.²⁹

3.1.4 Nezdánitelné části základu daně

Slovenský poplatník daně má možnost snížit o nezdanitelné části základ daně ze závislé činnosti nebo z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti tedy tzv. aktivní příjmy jednotlivě nebo souhrnně.

---

²⁹ JURÁČKOVÁ, Veronika. *Daň z příjmů fyzických osob – základ dane a výpočet dane za rok 2014*. Podnikajte.sk: dane a účtovníctvo [online]. Podnikajte.sk [18. 2. 2015]. Dostupné z: <http://www.podnikajte.sk/dane-a-uctovnictvo/c/1687/category/dan-z-prijmov/article/dan-z-prijmov-fo-2014.xhtml>

Poplatník může základ daně snížit čtyřmi druhy nezdanitelných částí dle § 11 ZoDP:

- nezdanitelná část základu daně na poplatníka,
- nezdanitelná část základu daně na manželku / manžela,
- dobrovolné příspěvky na důchodové spoření,
- příspěvky na penzijní spoření.

Nezdanitelná část základu daně na poplatníka a na manželku nebo manžela se odvíjí od výše životního minima k 1. lednu příslušného roku, které je od 1. 7. 2013 ve výši 198,09 EUR na plnoletou fyzickou osobu. Nezdanitelná část základu daně vyplývající z dobrovolných příspěvků na starobní důchodové spoření je ovlivněna vývojem průměrné měsíční mzdy v ekonomice Slovenské republiky, která je pro rok 2015 ve výši 824 EUR z roku 2013. Základ daně lze měsíčně snížit jen o nezdanitelnou část, která připadá na poplatníka. Ostatní nezdanitelné částky je možné uplatnit buď u zaměstnavatele nebo v daňovém přiznání až na konci příslušného roku.³⁰

Poplatník slovenské republiky má také možnost dle § 30 ZoDP snížit základ daně z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti o **daňovou ztrátu** rovnoměrně během čtyř bezprostředně po sobě následujících zdaňovacích období. Od 1. 1. 2015 je v zákoně upraven nový tzv. **super odpočet výdajů na výzkum a vývoj**, o který má možnost poplatník snížit dílčí základ daně po odečtu daňové ztráty, pokud splní podmínky požadované zákonem o dani z příjmů v § 30c. Do základu daně bude možné zahrnout čtvrtinu vybraných výdajů vynaložených na realizaci projektu výzkumu a vývoje.

Nezdanitelná část základu daně na poplatníka

Nezdanitelnou část na poplatníka ovlivňuje výška základu daně poplatníka, přičemž vztah mezi těmito dvěma veličinami je nepřímý úměrný - čím je vyšší základ daně, tím je nižší nezdanitelná část na poplatníka.

---

³⁰ JURÁČKOVÁ, Veronika. *Nezdaniteľné časti základu dane v roku 2015*. Podnikajte.sk: *dane a účtovníctvo* [online]. Podnikajte.sk [20. 2. 2015]. Dostupné z: <http://www.podnikajte.sk/dane-a-uctovnictvo/c/1928/category/dan-z-prijmov/article/nezdanitelne-casti-2015.xhtml>

Pokud poplatník dle § 11 ZoDP ve zdaňovacím období dosáhne základu daně, který:

- je nižší nebo rovný 19 809 EUR (100-násobku sumy životního minima), nezdanitelná část základu daně je **3 803,33 EUR** za rok (19,2-násobek životního minima) tedy 316,94 EUR měsíčně,
- přesáhne 19 809 EUR, nezdanitelná část základu daně ročně na poplatníka je částka odpovídající rozdílu 44,2-násobku platného životního minima a jedné čtvrtiny základu daně; pokud tato částka je nižší než nula, nezdanitelná část základu daně ročně na poplatníka se rovná nule.

Vývoj základní výše uplatnění nezdanitelné části na poplatníka je zobrazen v Tab. 3.2.

Tab. 3.2 Vývoj výše nezdanitelné části na poplatníka od roku 1993

Rok	Výše nezdanitelné části na poplatníka
2015	3 803,33 EUR
2014	3 803,33 EUR
2013	3 735,94 EUR
2012	3 644,74 EUR
2011	3 559,30 EUR
2010	4 025,70 EUR
2009	4 025,70 EUR
2008	98 496 Sk
2007	95 616 Sk
2006	90 816 Sk
2005	87 936 Sk
2004	80 832 Sk
2002 – 2003	38 760 Sk
2000 – 2001	38 760 Sk
1994 - 1999	21 000 Sk
1993	20 400 Sk

Zdroj: vlastní zpracování na základě zákona o dani z příjmů v platném znění

Pokud je poplatník poživitelem (předčasného) starobního důchodu, důchodového spoření výsluhového důchodu nebo důchodu ze zahraničí povinného pojištění stejného druhu od 1.1.2015, nemá nárok na snižování základu daně částkou na poplatníka. Pokud důchod nepřevyšuje 3 803,33 EUR, důchodce může uplatnit tuto nezdanitelnou část jen zčásti, a to ve výši, která odpovídá rozdílu 3 803,33 EUR a vyplaceným důchodem.

Nezdanitelná část základu daně na manželku / manžela

Výše této nezdanitelné části se odvíjí od dvou faktorů, a to v první řadě od základu daně poplatníka, v druhé řadě od příjmu manželky / manžela. Pokud poplatník dle § 11 ZoDP v příslušném zdaňovacím období dosáhne základu daně, který:

- je nižší nebo roven 35 022,31 EUR (176,8-násobek životního minima), nezdanitelná část se rovná nezdanitelné části základu daně na poplatníka 3 803,33 EUR, pokud manželka/manžel nemají vlastní příjem. V případě, že má manželka / manžel vlastní příjem, základní částka nezdanitelné části 3 803,33 EUR se snižuje o vlastní příjem manželky/manžela,
- je vyšší než 35 022,31 EUR (176,8-násobek životního minima), nezdanitelná část základu daně ročně na manželku/manžela je částka odpovídající rozdílu 63,4-násobku platného životního minima a jedné čtvrtiny základu daně tohoto poplatníka, pokud manžel/manželka nemá vlastní příjem. V případě, že má vlastní příjem, nezdanitelná část vypočítaná dle předchozího vztahu se sníží o tento příjem.

Nezdanitelná část ve výši prokazatelně zaplacených dobrovolných příspěvků na starobní důchodové spoření

Nezdanitelnou částí základu daně je do 31. prosince 2016 i částka prokazatelně zaplacených dobrovolných příspěvků na starobní důchodové spoření (II. pilíř), a to maximálně do výše 2 % ze základu daně z příjmů ze závislé činnosti, z podnikání a jiné samostatné činnosti poplatníka. Částka zjištěná podle první věty nesmí přesáhnout výši 2 % ze 60-násobku průměrné měsíční mzdy v ekonomice. Pro rok 2015 je to částka 988,80 EUR, o 22,80 EUR vyšší oproti roku 2014.

Nezdanitelná část ve výši příspěvků na penzijní spoření

Zákon o dani z příjmů dále poplatníkům umožňuje snížit základ daně o zaplacené příspěvky na penzijní spoření (III. pilíř) v maximální částce 180 EUR. Aby uhrazené příspěvky byly uznány za nezdanitelnou část základu daně, musí platit, že:

- účastnická smlouva, na jejímž základě byly příspěvky uhrazeny, je uzavřena po prosinci 2013 (případně došlo ke změně účastnické smlouvy, kvůli které došlo ke zrušení dávkového plánu),
- poplatník nemá uzavřenou účastnickou smlouvu před prosincem 2013.

V letech 1993 až 2003 bylo zákonem upravováno více typů nezdaniitelných položek, které měl možnost poplatník odečíst od základu daně. Zpravidla se podobaly dnešním slevám na dani v daňové úpravě ČR. Jednalo se o nezdaniitelné části na poplatníka, manželku/manžela, na dítě, invaliditu a držitele průkazu ZTP.

Novelou v roce 2004 bylo pojetí nezdaniitelných částí změněno a zákon umožňoval uplatnit pouze dva druhy nezdaniitelných částí, a to na poplatníka a manželku/manžela. V následujících letech se druhy položek rozšířily a nezdaniitelná položka na dítě byla nahrazena daňovým bonusem.

3.1.5 Sazba daně

V roce 1993 až 2003 existovala ve slovenském daňovém právu progresivní sazba daně z příjmů fyzických osob, tedy neuplatňovala se jedna stejná sazba pro všechny, ale různé sazby pro různé příjmové skupiny poplatníků. Maximální nominální sazba měla stejně jako v ČR klesající tendenci a od roku 1993 do 2003 klesla ze 47 % na 38 %. V roce 2004 byla v rámci daňové reformy zavedena lineární sazba daně 19 %, jejíž výše se po dobu 8 let neměnila a progresivitu daně zajišťovaly především nezdaniitelné části daně, jejichž výše se s rostoucími příjmy poplatníků snižovala.

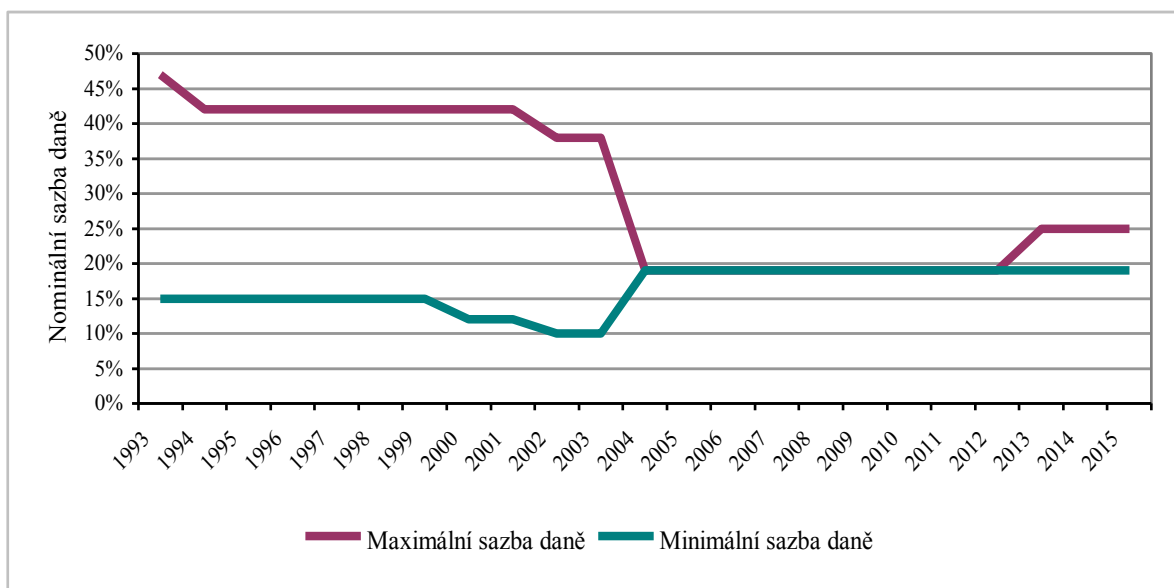
S rokem 2013 byla do slovenské právní úpravy navracena progresivní sazba daně z příjmů fyzických osob, která je ve výši:

- **19%** z té části základu daně, která nepřesáhne 176,8 násobek sumy platného životního minima včetně,
- **25%** z té části základu daně, která přesáhne 176,8 násobek platného životního minima.

To znamená, že v roce 2015 daň ve výši 19 % zaplatí poplatníci s příjmy do 35 023 EUR ročně, tj. 2 919 EUR měsíčně a 25 % ti, kteří tyto sumy přesáhnou. Výše zvláštní sazby daně, která je uplatňována ze samostatných základů daně je 19 %.

Grafické znázornění vývoje maximálních a minimálních zákonných sazeb daně z příjmů fyzických osob od roku 1993 se nachází v Grafu 3.1.

Graf 3.1 Vývoj maximálních a minimálních nominálních sazeb DPFO po roce 1993

Zdroj:³¹ vlastní zpracování

3.1.6 Daňový bonus

Poplatník, který ve zdaňovacím období měl zdanitelné příjmy ze závislé činnosti alespoň ve výši 6-násobku minimální mzdy nebo který měl zdanitelné příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti podle § 6 odst. 1 a 2 alespoň ve výši 6-násobku minimální mzdy a vykázal základ daně (dílčí základ daně) z příjmů podle § 6 odst. 1 a 2, si může uplatnit daňový bonus dle § 33 ZoDP v částce 19,32 EUR měsíčně na každé vyživované dítě žijící s ním v domácnosti. O částku daňového bonusu se snižuje vypočtená daň. V průběhu roku má zaměstnanec nárok na měsíční daňový bonus, jestliže jeho hrubé zdanitelné příjmy ze závislé činnosti v příslušném kalendářním měsíci jsou alespoň ve výši poloviny platné měsíční minimální mzdy.

Výše daňového bonusu se dle § 52 odst. 48 ZoDP upravuje o stejný koeficient, o jaký se zvyšuje částka životního minima k 1.7. předchozího zdaňovacího období. Hodnoty měsíčních daňových bonusů jsou uvedeny v Tab. 3.3. Jelikož se během roku 2014 výše životního minima nezměnila, je výše měsíčního daňového bonusu od 1. ledna 2015 stejná jako v pro rok 2014, a to **256,92 EUR** ročně, tedy **21,41 EUR** měsíčně.

³¹ FURMANÍK, Peter. *Prehľad daňových zmien od roku 1993: Progresívna daň sa nevracia. Stále tu bola. Investujeme.sk: Dane* [online]. Investujeme.sk [23.2.2015]. Dostupné z: <http://www.investujeme.sk/prehľad-danovych-zmien-od-roku-1993-progresivna-dan-sa-nevracia-stale-tu-bola/> a zákon o dani z príjmov v platném znění

Tab. 3.3 Vývoj měsíční výše daňového bonusu v letech 2004 - 2015

Rok	Měsíční daňový bonus	
	leden - červen	červenec - prosinec
2015	21,41 EUR	
2014	21,41 EUR	21,41 EUR
2013	21,03 EUR	21,41 EUR
2012	20,51 EUR	21,03 EUR
2011	20,02 EUR	20,51 EUR
2010	20,00 EUR	20,02 EUR
2009	19,32 EUR	20,00 EUR
2008	555 Sk	582 Sk
2007	540 Sk	555 Sk
2006	540 Sk	
2005*	400 Sk	450 Sk
2004	400 Sk	

* V roce 2005 byl platný daňový bonus 400 Sk do srpna a 555 Sk od září

Zdroj:³² vlastní zpracování

Poplatník má možnost uplatnit daňový bonus buď měsíčně při výpočtu mzdy v rámci záloh na daň z příjmů nebo prostřednictvím ročního zúčtování daně nebo podáním daňového přiznání. Pokud je částka bonusu vyšší než výsledná daňová povinnost, poplatník má nárok na vrácení rozdílu mezi výslednou daní a daňovým bonusem, tato skutečnost se projeví jako daňový přeplatek.

3.1.7 Výpočet čisté mzdy a zálohy na daň zaměstnance

Zaměstnavatel je povinen srazit a odvést zálohu na daň za zaměstnance měsíčně při výplatě nebo připsání zdanitelné mzdy zaměstnanci k dobru. Pokud zaměstnanec podepíše prohlášení k dani, má nárok uplatnit si v měsíčních zálohách také poměrnou výši nezdanitelné části na poplatníka a daňový bonus. Roční úlevy má nárok uplatnit stejně jako poplatník ČR v ročním zúčtování nebo daňovém přiznání. Základ daně a zálohy na daň jsou zaokrouhlovány na eurocent dolů, nezdanitelné části a daňový bonus na eurocent nahoru. Výpočet zálohy na daň a čisté mzdy je znázorněn v Tab. 3.4, ze které je patrné, že postup výpočtu je oproti výpočtu českého zaměstnance odlišný.

³² SPRAVODAJKA pre mzdové účtovníčky a personalistov. *Praktické informácie - Prehľad vývoja - Daňový bonus na diéta* [online]. Onnsmup.dashofer.sk [23.2.2015]. Dostupné z: <http://onnsmup.dashofer.sk/onn/14/9/6/prakticke-informacie-prehľad-vývoja-danovy-bonus-na-dieta/> a zákon o dani z příjmov v platném znění

Tab. 3.4 Výpočet měsíční zálohy na daň a čisté mzdy zaměstnance

Hrubá mzda
- SP hrazené zaměstnancem z hrubé mzdy
- ZP hrazené zaměstnancem z hrubé mzdy nebo VZ po uplatnění odpočitatelné položky zdravotního pojistného
= dílčí základ daně
- nezdánitelná část na poplatníka
= základ daně pro výpočet zálohy
sazba daně 19 % nebo 25 %
= záloha na daň před uplatněním daňového bonusu
- daňový bonus
= záloha na daň nebo daňový bonus
Hrubá mzda
- SP a ZP hrazené zaměstnancem
- záloha na daň nebo + daňový bonus
= Čistá mzda

Zdroj: vlastní zpracování

3.2 Shrnutí

Po uplynutí 14 let od vzniku samostatných republik prošly daňové právní úpravy obou států významnými změnami. Z Tab. 3.5 je patrné, že určité prvky ovlivňující zdanění příjmů fyzických osob ze závislé činnosti se v obou státech podstatně liší, což bude mít vliv na progresivitu důchodové daně a míru daňového zatížení poplatníků. Veřejnost často posuzuje velikost dopadu daně na jejich příjmy dle výše zákonné nominální sazby, ale v následující kapitole bude dokázáno, že progresivita daně je výrazně ovlivňována také ostatními konstrukčními prvky. V případě ČR a SR bude mít na výslednou daňovou povinnost podstatný vliv odlišný způsob stanovení základu daně ze závislé činnosti, pojetí nezdánitelných částí jednotlivých zemí, solidární daň v ČR a neexistence slev na dani ve slovenské právní úpravě.

Tab. 3.5 Přehled vybraných konstrukčních prvků daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti v roce 2015 v České a Slovenské republice

	Česká republika	Slovenská republika
Základ daně zaměstnance	hrubá mzda + SP a ZP hrazené zaměstnavatelem („superhrubá mzda“)	hrubá mzda - SP a ZP hrazené zaměstnancem
Nezdanitelné části	bezúplatná plnění úroky z určitých úvěrů pojistné na penzijní připojištění pojistné na životní pojištění členské odborové příspěvky příspěvek na další vzdělávání	na poplatníka na druhého manžela/manželku na důchodové spoření na penzijní spoření
Odečitatelné položky	daňová ztráta výdaje na výzkum a vývoj výdaje na odborné vzdělávání	daňová ztráta výdaje na výzkum a vývoj
Sazba daně	lineární 15 %	progresivní 19 % a 25 %
Solidární zvýšení daně	7 %	x
Slevy na dani	na poplatníka na manžela/manželku na invaliditu na držitele průkazu ZTP/P na studenta za umístění dítěte	x
Daňové zvýhodnění na dítě	Daňové zvýhodnění nebo daňový bonus	Daňové zvýhodnění nebo daňový bonus

Zdroj: vlastní zpracování

4 KOMPARACE DAŇOVÉHO ZATÍŽENÍ VYBRANÝCH TYPŮ POPLATNÍKŮ

V této kapitole je analyzováno daňové zatížení vybraných typů poplatníků České a Slovenské republiky dani z příjmů fyzických osob. Komparace je zaměřena na daňové poplatníky – zaměstnance, kterým je odváděna měsíčně záloha na daň ze mzdy společně s povinnými pojistnými odvody. Předmětem analýzy bude nejen reálné daňové zatížení zaměstnanců dani z příjmů, ale také celkové odvodové zatížení zahrnující platby povinného pojistného a z toho vyplývající výše čisté mzdy. Skutečné neboli reálné daňové zatížení je měřeno efektivní daňovou sazbou. Daňové zatížení je srovnáváno za roky 2015, 2014, 2008, 2004 a 2001 na příkladech fiktivních poplatníků daně z příjmů FO. V závěru kapitoly je věnována pozornost také rozdílnosti v ročním zúčtování daně z příjmu ze závislé činnosti obou zemí v roce 2014 a vlastnímu návrhu zdanění příjmů FO v České republice.

4.1 Komparace daňového zatížení zaměstnanců v roce 2015

Poplatníci z obou zemí budou pobírat minimální mzdu platnou pro dané období, průměrnou mzdu a nadstandardní mzdu ve výši 5-násobku průměrné mzdy. Komparace daňového zatížení je provedena u tří druhů poplatníků:

- poplatník A – má u zaměstnavatele podepsáno Prohlášení k dani a uplatňuje jen základní slevu či nezdanitelnou část základu daně na poplatníka,
- poplatník B – má u zaměstnavatele podepsáno Prohlášení k dani a uplatňuje daňové zvýhodnění či daňový bonus na 1 dítě,
- poplatník C – má u zaměstnavatele podepsáno Prohlášení k dani a uplatňuje daňové zvýhodnění či daňový bonus na 2 děti.

Efektivní sazba daně je výpočet podílu výsledné daňové povinnosti či daňového bonusu k hrubé mzdě zaměstnance v procentním vyjádření.

Celkové odvodové zatížení zaměstnance představuje podíl daňové povinnosti a pojistného placeného zaměstnancem k jeho hrubé mzdě v procentním vyjádření.

Srovnání poplatníků pobírajících minimální mzdu v roce 2015

Poplatníci A, B, C pobírají minimální mzdu platnou v národním hospodářství k 1. 1. 2015. V Tab. 4.1 a 4.2 jsou uvedeny výsledky daňového a celkového zatížení poplatníků ČR a SR.

Tab. 4.1 Výpočet daňového zatížení a celkového zatížení poplatníků A, B, C pobírajících minimální mzdu v České republice v roce 2015

	Poplatník A	Poplatník B	Poplatník C
Hrubá mzda	9 200 Kč	9 200 Kč	9 200 Kč
SP zaměstnavatele (25 % z HM)	2 300 Kč	2 300 Kč	2 300 Kč
ZP zaměstnavatele (9 % z HM)	828 Kč	828 Kč	828 Kč
Superhrubá mzda	12 328 Kč	12 328 Kč	12 328 Kč
Základ daně zaokrouhlený	12 400 Kč	12 400 Kč	12 400 Kč
Záloha na daň (15 % ze ZD)	1 860 Kč	1 860 Kč	1 860 Kč
Základní sleva na dani	2 070 Kč	2 070 Kč	2 070 Kč
Záloha na dani po slevách	0 Kč	0 Kč	0 Kč
Daňové zvýhodnění	0 Kč	1 117 Kč	2 434 Kč
Výsledná záloha na daň	0 Kč	0 Kč	0 Kč
Daňový bonus	0 Kč	1 117 Kč	2 434 Kč
SP zaměstnance (6,5 % z HM)	598 Kč	598 Kč	598 Kč
ZP zaměstnance (4,5 % z HM)	414 Kč	414 Kč	414 Kč
Čistá mzda	8 188 Kč	9 305 Kč	10 622 Kč
Efektivní daňová sazba	0 %	- 14 %	-26,46 %
Celkové zatížení zaměstnance	11 %	- 1,14 %	- 15,46 %

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 4.2 Výpočet daňového zatížení a celkového zatížení poplatníků A, B, C pobírajících minimální mzdu ve Slovenské republice v roce 2015

	Poplatník A	Poplatník B	Poplatník C
Hrubá mzda	380 EUR	380 EUR	380 EUR
Odpočitatelná položka ZP	380 EUR	380 EUR	380 EUR
ZP zaměstnance (4 % z HM)	0 EUR	0 EUR	0 EUR
SP zaměstnance (9,4 % z HM)	35,72 EUR	35,72 EUR	35,72 EUR
Základ daně	344,28 EUR	344,28 EUR	344,28 EUR
Nezdanitelná část na poplatníka	316,94 EUR	316,94 EUR	316,94 EUR
Základ daně před zdaněním	27,34 EUR	27,34 EUR	27,34 EUR
Záloha na daň: 19 %	5,19 EUR	5,19 EUR	5,19 EUR
Záloha na daň: 25 %	x	x	x
Daňový bonus	0 EUR	21,41 EUR	42,82 EUR
Výsledná záloha na daň	5,19 EUR	0 EUR	0 EUR
Výsledný daňový bonus	0 EUR	16,22 EUR	37,63 EUR
Čistá mzda	339,09 EUR	360,50 EUR	381,91 EUR
Efektivní daňová sazba	1,37 %	- 4,27 %	- 9,90 %
Celkové zatížení zaměstnance	10,77 %	5,13 %	- 0,50 %

Zdroj: vlastní zpracování

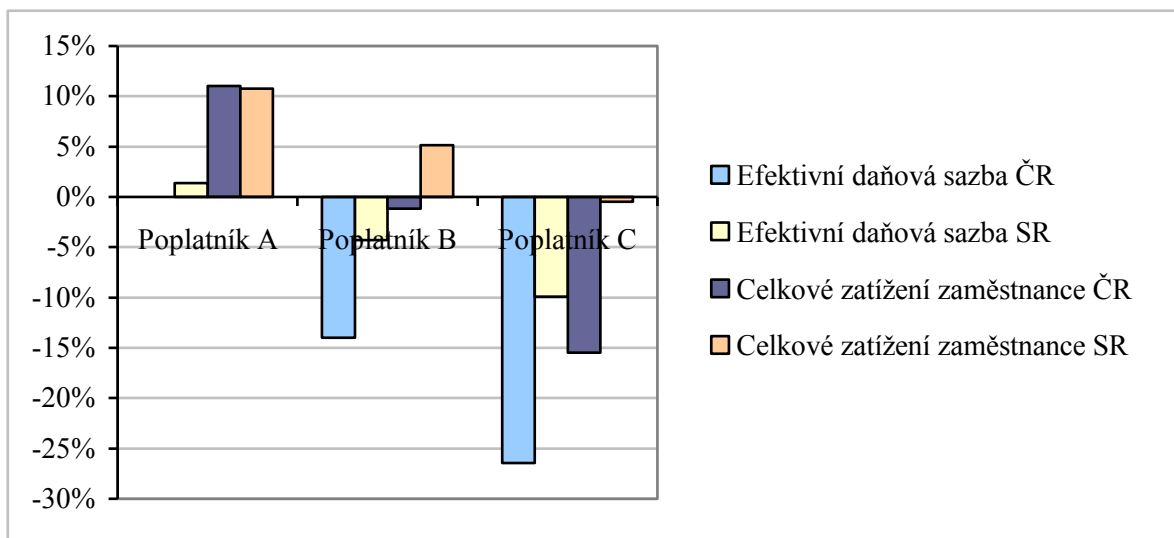
Daňové zatížení **poplatníka A**, který uplatňuje jen základní slevu na dani, je v případě českého poplatníka nulové, což je způsobeno odečtenou slevou na dani, která je vyšší než daňová povinnost poplatníka. V tomto případě český poplatník neodvádí žádnou zálohu na daň. Příjmy slovenského poplatníka jsou už však daní z příjmů zatíženy, jelikož místo slevy na dani je ve Slovenské republice aplikován konstrukční prvek nezdanitelné části daně na poplatníka, který nesnižuje výslednou daňovou povinnost, ale základ daně. Na tomto příkladu je patrný rozdíl mezi působením nezdanitelných částí daně a slev na dani. Efektivní daňová sazba poplatníka SR je vyšší o 1,37 %. Celkové daňové zatížení poplatníků A je však vyšší u českého poplatníka, a to o nepatrných 0,23 %. Je to způsobeno tím, že od roku 2015 mají zaměstnanci ve Slovenské republice s nižším příjmem možnost uplatnit odpočitatelnou položku, která snižuje vyměřovací základ pro výpočet záloh na zdravotní pojištění. Jelikož po odečtu odpočitatelné položky vznikne nulový VZ pro výpočet zdravotního pojistného, slovenský zaměstnanec pobírající minimální mzdu zálohu na zdravotní pojištění neplatí a má nižší odvodové zatížení hrubého příjmu.

V případě **poplatníka B**, který uplatňuje daňové zvýhodnění na jedno dítě, vznikne poplatníkům obou států daňový bonus, takže nebudou odvádět zálohu na daň, ale částku daňového bonusu dostanou vyplacenou od státu. Proto je efektivní daňová sazba záporná. Daňové zatížení je výrazně nižší u českého poplatníka, a to o 9,73 %, což je způsobeno tím, že český poplatník má výši daňového zvýhodnění výhodnější než je daňový bonus u slovenského poplatníka. V přepočtu kurzem ČNB 27,75 Kč/EUR je daňové zvýhodnění na 1 dítě v České republice ve výši 1 117 Kč měsíčně, kdežto ve Slovenské republice jen 595 Kč, tedy dvojnásobně nižší. Tato skutečnost také ovlivňuje celkové zatížení poplatníka, které je nižší rovněž u českého poplatníka, i přes to, že slovenský poplatník uplatní odpočitatelnou položku na zdravotní pojištění.

Daňové zatížení **poplatníka C**, který uplatňuje daňové zvýhodnění či daňový bonus na dvě děti, je opět v obou případech záporné. Tedy poplatníci dostanou připsanou částku daňového bonusu ke mzdě. Jak již bylo zmíněno v předchozím odstavci, jelikož je daňové zvýhodnění českého poplatníka výrazně vyšší než daňový bonus u slovenského poplatníka, je daňové zatížení nižší u českého poplatníka o 16,56 %. Od roku 2015 má navíc český poplatník daňové zvýhodnění na druhé dítě vyšší než na první, a to v částce 1 317 Kč měsíčně. Celkové zatížení je také nižší u českého poplatníka, a to o 14,96 %.

Daňové a celkové zatížení poplatníků pobírajících minimální mzdu v obou zemích je graficky znázorněno Grafem 4.1, ze kterého je patrné, že při minimální mzdě je daňové zatížení poplatníků buď nulové nebo záporné, s jediným rozdílem slovenského poplatníka uplatňujícího jen nezdánitelnou část na poplatníka. Reálné daňové zatížení je tedy u všech poplatníků výhodnější v ČR než v SR.

Graf 4.1 Daňové a celkové zatížení poplatníků A, B, C pobírajících minimální mzdu v ČR a SR v roce 2015

Zdroj: vlastní zpracování

Srovnání poplatníků pobírajících průměrnou mzdu v roce 2015

Poplatníci A, B, C pobírají průměrnou mzdu platnou v národním hospodářství v ČR k 1. 1. 2015 a v SR zjištěnou statistickým úřadem za kalendářní rok, který dva roky předchází rozhodnému období, ze kterého se taky vychází při stanovení maximálního vyměřovacího základu pro povinné pojistné. Pro Českou republiku je to částka ve výši 26 611 Kč, pro Slovenskou republiku částka platná k 1. 1. 2013 tj. 824 EUR. V Tab. 4.3 a 4.4 jsou uvedeny výpočty čisté mzdy jednotlivých poplatníků a výsledky daňového a celkového zatížení poplatníků ČR a SR.

Tab. 4.3 Výpočet daňového zatížení a celkového zatížení poplatníků A, B, C pobírajících průměrnou mzdu v České republice v roce 2015

	Poplatník A	Poplatník B	Poplatník C
Hrubá mzda	26 611 Kč	26 611 Kč	26 611 Kč
SP zaměstnavatele (25 % z HM)	6 653 Kč	6 653 Kč	6 653 Kč
ZP zaměstnavatele (9 % z HM)	2 395 Kč	2 395 Kč	2 395 Kč
Superhrubá mzda	35 659 Kč	35 659 Kč	35 659 Kč
Základ daně zaokrouhlený	35 700 Kč	35 700 Kč	35 700 Kč
Záloha na daň (15 % ze ZD)	5 355 Kč	5 355 Kč	5 355 Kč
Základní sleva na dani	2 070 Kč	2 070 Kč	2 070 Kč
Záloha na dani po slevách	3 285 Kč	3 285 Kč	3 285 Kč
Daňové zvýhodnění	0 Kč	1 117 Kč	2 434 Kč
Výsledná záloha na daň	3 285 Kč	2 168 Kč	851 Kč
Daňový bonus	0 Kč	0 Kč	0 Kč
SP zaměstnance (6,5 % z HM)	1 730 Kč	1 730 Kč	1 730 Kč
ZP zaměstnance (4,5 % z HM)	1 198 Kč	1 198 Kč	1 198 Kč
Čistá mzda	20 398 Kč	21 515 Kč	22 832 Kč
Efektivní daňová sazba	12,34 %	8,15 %	3,20 %
Celkové zatížení zaměstnance	23,35 %	19,15 %	14,20 %

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 4.4 Výpočet daňového zatížení a celkového zatížení poplatníků A, B, C pobírajících průměrnou mzdu ve Slovenské republice v roce 2015

	Poplatník A	Poplatník B	Poplatník C
Hrubá mzda	824 EUR	824 EUR	824 EUR
Odpočitatelná položka ZP	0 EUR	0 EUR	0 EUR
ZP zaměstnance (4 % z HM)	32,96 EUR	32,96 EUR	32,96 EUR
SP zaměstnance (9,4 % z HM)	77,45 EUR	77,45 EUR	77,45 EUR
Základ daně	713,59 EUR	713,59 EUR	713,59 EUR
Nezdanitelná část na poplatníka	316,94 EUR	316,65 EUR	316,65 EUR
Základ daně před zdaněním	396,65 EUR	396,65 EUR	396,65 EUR
Záloha na daň: 19 %	75,36 EUR	75,36 EUR	75,36 EUR
Záloha na daň: 25 %	x	x	x
Daňový bonus	0 EUR	21,41 EUR	42,82 EUR
Výsledná záloha na daň	75,36 EUR	53,95 EUR	32,54 EUR
Výsledný daňový bonus	0 EUR	0 EUR	0 EUR
Čistá mzda	638,23 EUR	659,64 EUR	681,05 EUR
Efektivní daňová sazba	9,15 %	6,55 %	3,95 %
Celkové zatížení zaměstnance	22,55 %	19,95 %	17,35 %

Zdroj: vlastní zpracování

Zatížení **poplatníka A** dani z příjmů fyzických osob pobírajícího průměrnou mzdu je vyšší pro českého poplatníka o 3,19 %. Tento výsledek je ovlivněn především rozdílným výpočtem základu daně poplatníků, který je pro toho slovenského příznivější. V ČR je základ daně ze závislé činnosti tvořen „superhrubou mzdou“, která představuje navýšení hrubé mzdy o pojistné placené zaměstnavatelem, na rozdíl od slovenské právní úpravy, kde je hrubá mzda na místo navyšování snižována o pojistné placené zaměstnancem. Základ daně slovenského poplatníka je navíc snížen o nezdanitelnou část ZD. Celkové zatížení je v případě zaměstnance uplatňujícího jen základní slevu na poplatníka či nezdanitelnou část nepatrně vyšší u českého poplatníka, a to o 0,8 %. Z výsledků je patrné, že zákonná sazba nehraje při stanovení výsledné daňové povinnosti nejvýznamnější roli, jelikož je v SR o 4 % vyšší než v ČR a stejně tak jsou vyšší taky odvody pojistného zaměstnanců, ale odlišné stanovení základu daně způsobí, že rozdíl v celkovém zatížení zaměstnanců obou zemí není tak markantní.

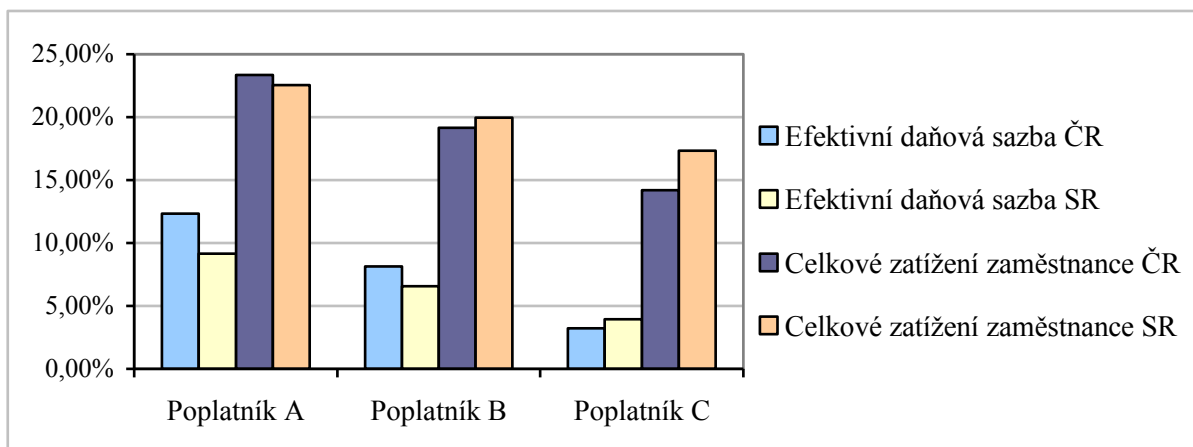
U **poplatníka B**, tedy uplatňujícího daňové zvýhodnění či bonus na jedno dítě, je daňové zatížení stále vyšší u českého poplatníka, ale jen o 1,6 %. Rozdíl se snížil z důvodu daňového zvýhodnění, které je pro českého poplatníka výhodnější. Co se týče celkového zatížení, tak je na tom český poplatník lépe, a to o nepatrných 0,8 %. Je to způsobeno vyššími odvody pojistného za zaměstnance v SR než v ČR a vyšší hodnotou daňového zvýhodnění na dítě v ČR.

V případě **poplatníka C**, uplatňujícího daňové zvýhodnění či daňový bonus na dvě děti, je daňové i celkové zatížení vyšší u slovenského poplatníka, byť jen nepatrně. Daňové zatížení je vyšší o 0,75 % a celkové zatížení o 3,15 %. Důvodem je, jak již bylo zmíněno, opět příznivější výše daňového zvýhodnění na děti v ČR a vyšší odvody SP a ZP slovenského poplatníka.

Grafické znázornění výsledků se nachází v Grafu 4.2, ze kterého vyplývá, že daňové zatížení se v ČR i v SR snižuje vlivem uplatňování nezdanitelných částí ZD, slev na dani a daňových zvýhodnění či bonusů. Je zde dokázáno, že kromě daňové sazby zajišťují progresivitu daně také daňové odpočty a slevy na dani. Procentní rozdíly mezi celkovým zatížením poplatníků však nejsou tak výrazné, jako u poplatníků s minimální mzdou. Je to způsobeno mimo jiné také tím, že slovenský poplatník již neměl možnost uplatnit odpočitatelnou položku zdravotního pojištění, tudíž se mu zvýšily pojistné odvody, ale

zároveň snížil o ZP základ daně. Dále je tato skutečnost ovlivňována rozdílným stanovením základu daně, odlišnou výší odvodů SP a ZP, daňových zvýhodnění či bonusů na děti a použitím jiných konstrukčních prvků při výpočtu daňové povinnosti. Sleva na poplatníka působí v SR jako nezdanitelná část základu daně a v ČR jako sleva na dani, což působí na výslednou daňovou povinnost rozdílně. S vyšším příjmem je zpravidla daňové zatížení příznivější pro slovenského poplatníka, protože se již jeho základ daně snižuje také o zdravotní pojištění zaměstnance a je nižší než u českého poplatníka. Zvýšily se však jeho pojistné odvody snižující čistou mzdu zaměstnance. S rostoucím množstvím uplatňovaných slev na dani a daňových zvýhodnění či bonusů na děti se výše daňových povinností k sobě přibližují a český poplatník se může dostat do lepší situace, jelikož v ČR je systém slev na dani pro poplatníky spravedlivější a výhodnější než v SR.

Graf 4.2 Daňové a celkové zatížení poplatníků A, B, C pobírajících průměrnou mzdu v ČR a SR v roce 2015

Zdroj: vlastní zpracování

Srovnání poplatníků pobírajících 5-násobek průměrné mzdy v roce 2015

Poplatníci A, B, C pobírají 5-násobek průměrné mzdy platné v národním hospodářství v ČR k 1. 1. 2015 a v SR zjištěné statistickým úřadem za kalendářní rok, který dva roky předchází rozhodnému období, ze kterého se taky vychází při stanovení maximálního vyměřovacího základu pro povinné pojistné. V Tab. 4.5 a 4.6 jsou uvedeny výpočty čisté mzdy jednotlivých poplatníků a výsledky daňového a celkového zatížení poplatníků ČR a SR v případě, že není překročen limit pro odvody sociálního a zdravotního pojištění.

Tab. 4.5 Výpočet daňového zatížení a celkového zatížení poplatníků A, B, C pobírajících 5-násobek průměrné mzdy v České republice – limit není překročen

	Poplatník A	Poplatník B	Poplatník C
Hrubá mzda	133 055 Kč	133 055 Kč	133 055 Kč
SP zaměstnavatele (25 % z HM)	33 264 Kč	33 264 Kč	33 264 Kč
ZP zaměstnavatele (9 % z HM)	11 975 Kč	11 975 Kč	11 975 Kč
Superhrubá mzda	178 294 Kč	178 294 Kč	178 294 Kč
Základ daně zaokrouhlený	178 300 Kč	178 300 Kč	178 300 Kč
Záloha na daň (15 % ze ZD)	26 745 Kč	26 745 Kč	26 745 Kč
Solidární zvýšení daně	1862,77 Kč	1862,77 Kč	1862,77 Kč
Záloha na daň před slevami	28 608 Kč	28 608 Kč	28 608 Kč
Základní sleva na dani	2 070 Kč	2 070 Kč	2 070 Kč
Záloha na dani po slevách	26 538 Kč	26 538 Kč	26 538 Kč
Daňové zvýhodnění	0 Kč	1 117 Kč	2 434 Kč
Výsledná záloha na daň	26 538 Kč	25 421 Kč	24 104 Kč
Daňový bonus	0 Kč	0 Kč	0 Kč
SP zaměstnance (6,5 % z HM)	8 649 Kč	8 649 Kč	8 649 Kč
ZP zaměstnance (4,5 % z HM)	5 988 Kč	5 988 Kč	5 988 Kč
Čistá mzda	91 880 Kč	92 997 Kč	94 314 Kč
Efektivní daňová sazba	19,95 %	19,16 %	18,12 %
Celkové zatížení zaměstnance	30,95 %	30,11 %	29,12 %

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 4.6 Výpočet daňového zatížení a celkového zatížení poplatníků A, B, C pobírajících 5-násobek průměrné mzdy ve Slovenské republice – limit není překročen

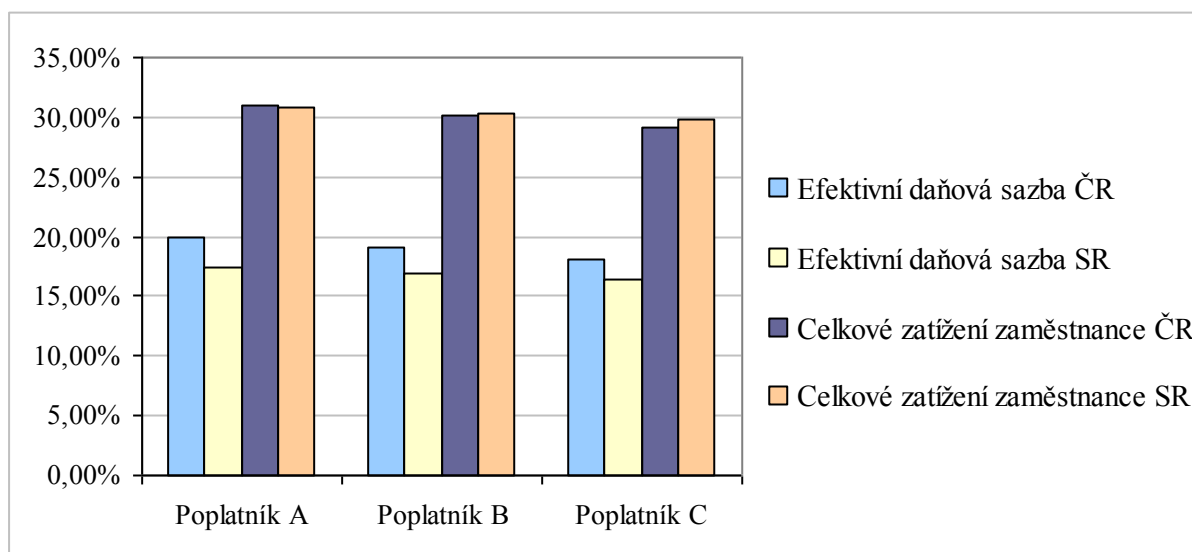
	Poplatník A	Poplatník B	Poplatník C
Hrubá mzda	4 120 EUR	4 120 EUR	4 120 EUR
Odpočitatelná položka ZP	0 EUR	0 EUR	0 EUR
ZP zaměstnance (4 % z HM)	164,80 EUR	164,80 EUR	164,80 EUR
SP zaměstnance (9,4 % z HM)	387,28 EUR	387,28 EUR	387,28 EUR
Základ daně	3 567,92 EUR	3 567,92 EUR	3 567,92 EUR
Nezdanitelná část na poplatníka	0 EUR	0 EUR	0 EUR
Základ daně před zdaněním	3 567,92 EUR	3 567,92 EUR	3 567,92 EUR
Záloha na daň: 19 %	554,53 EUR	554,53 EUR	554,53 EUR
Záloha na daň: 25 %	162,33 EUR	162,33 EUR	162,33 EUR
Daňový bonus	0 EUR	21,41 EUR	42,82 EUR
Výsledná záloha na daň	716,86 EUR	695,45 EUR	674,04 EUR
Výsledný daňový bonus	0 EUR	0 EUR	0 EUR
Čistá mzda	2 851,06 EUR	2 872,47 EUR	2 893,88 EUR
Efektivní daňová sazba	17,40 %	16,88 %	16,37 %
Celkové zatížení zaměstnance	30,80 %	30,28 %	29,76 %

Zdroj: vlastní zpracování

Daňové zatížení poplatníků s nadměrně vysokými příjmy je u všech typů poplatníků A, B, C vyšší v České republice. U poplatníka A činí rozdíl v efektivní sazbě daně 2,55 %, ale s větším množstvím uplatňovaných slev na dani se procentní rozdíl mezi zeměmi snižuje. Je to opět způsobeno výhodnějším režimem slev na dani u českého poplatníka. Slovenský poplatník již nemá nárok na uplatnění nezdanitelné části základu daně. Poplatníků s nadměrnými příjmy se také dotýkají jiné režimy zdanění. Příjmy českého poplatníka překračující měsíční hodnotu stropu pro platbu důchodového pojištění jsou navíc zatíženy solidárním příspěvkem k dani a v případě slovenského poplatníka je uplatněno druhé tarifní pásmo daně s vyšší sazbou. Na vyšší zdanění příjmů českého poplatníka taktéž působí rozdílný způsob stanovení základu daně.

Celkové odvodové zatížení hrubé mzdy je však vyšší u českého poplatníka jen v případě poplatníka uplatňujícího pouze základní slevu na dani, a to o nepatrných 0,15 %. U ostatních typů poplatníků je celkové zatížení opět vyšší ve Slovenské republice v závislosti na vyšších pojistných odvodech, ale v žádném z uvedených případů nepřesahuje rozdíl jeden procentní bod. Z Grafu 4.3 je tedy patrné, že celkové zatížení hrubé mzdy poplatníků je v obou zemích přibližně ve stejné výši.

Graf 4.3 Daňové a celkové zatížení poplatníků A, B, C pobírajících 5-násobek průměrné mzdy v ČR a SR v roce 2015 – limit není překročen

Zdroj: vlastní zpracování

Pro výpočet základu daně u zaměstnance s vyššími příjmy musí zaměstnavatel sledovat limity pro výpočet sociálního a zdravotního pojištění. V měsíci, ve kterém jsou limity překročeny, je odvedena částka pojištění jen z výše příjmu, který se rovná zbývajícím částce do výše maximálních pojistných limitů. Od měsíce následujícího již zaměstnavatel povinné pojistné za zaměstnance neodvádí. Toto ustanovení výrazně ovlivní výši základu daně a čisté mzdy u poplatníků v jednotlivých zemích. V České republice je stanovena maximální hranice jen pro odvody sociálního pojištění, a to ve výši 48-násobku průměrné měsíční mzdy. Maximální vyměřovací základ pro zdravotní pojištění v ČR od 1. ledna 2015 neplatí. Ve Slovenské republice je stanoven maximální vyměřovací základ pro odvody sociálního i zdravotního pojistného, a to ve výši 60-násobku průměrné měsíční mzdy národního hospodářství. V Tab. 4.7 a 4.8 jsou uvedeny výpočty daňového a celkového zatížení poplatníků při překročení limitů pro povinné pojistné v ČR a SR.

Tab. 4.7 Výpočet daňového zatížení a celkového zatížení poplatníků A, B, C pobírajících 5-násobek průměrné mzdy v České republice – limit je překročen

	Poplatník A	Poplatník B	Poplatník C
Hrubá mzda	133 055 Kč	133 055 Kč	133 055 Kč
SP zaměstnavatele (25 % z HM)	0 Kč	0 Kč	0 Kč
ZP zaměstnavatele (9 % z HM)	11 975 Kč	11 975 Kč	11 975 Kč
Superhrubá mzda	145 030 Kč	145 030 Kč	145 030 Kč
Základ daně zaokrouhlený	145 100 Kč	145 100 Kč	145 100 Kč
Záloha na daň (15 % ze ZD)	21 765 Kč	21 765 Kč	21 765 Kč
Solidární zvýšení daně	1862,77 Kč	1862,77 Kč	1862,77 Kč
Záloha na daň před slevami	19 903 Kč	19 903 Kč	19 903 Kč
Základní sleva na dani	2 070 Kč	2 070 Kč	2 070 Kč
Záloha na dani po slevách	17 833 Kč	17 833 Kč	17 833 Kč
Daňové zvýhodnění	0 Kč	1 117 Kč	2 434 Kč
Výsledná záloha na daň	17 833 Kč	16 716 Kč	15 399 Kč
Daňový bonus	0 Kč	0 Kč	0 Kč
SP zaměstnance (6,5 % z HM)	0 Kč	0 Kč	0 Kč
ZP zaměstnance (4,5 % z HM)	5 988 Kč	5 988 Kč	5 988 Kč
Čistá mzda	109 234 Kč	110 351 Kč	111 668 Kč
Efektivní daňová sazba	13,40 %	12,56 %	11,57 %
Celkové zatížení zaměstnance	17,90 %	17,06 %	16,07 %

Zdroj: vlastní zpracování

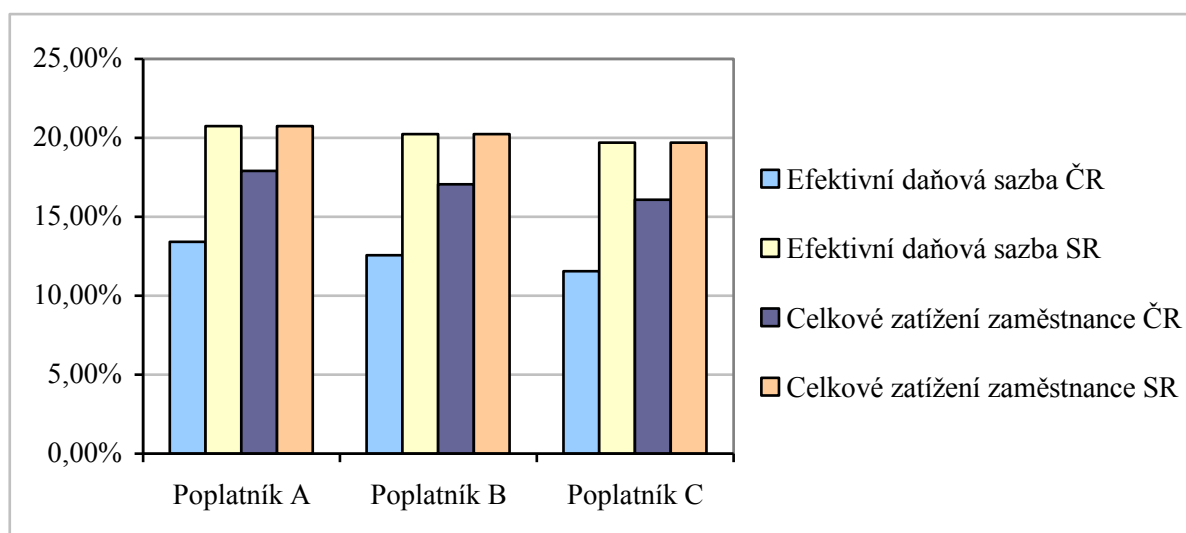
Tab. 4.8 Výpočet daňového zatížení a celkového zatížení poplatníků A, B, C pobírajících 5-násobek průměrné mzdy ve Slovenské republice – limit je překročen

	Poplatník A	Poplatník B	Poplatník C
Hrubá mzda	4 120 EUR	4 120 EUR	4 120 EUR
Odpočitatelná položka ZP	0 EUR	0 EUR	0 EUR
ZP zaměstnance (4 % z HM)	0 EUR	0 EUR	0 EUR
SP zaměstnance (9,4 % z HM)	0 EUR	0 EUR	0 EUR
Základ daně	4 120 EUR	4 120 EUR	4 120 EUR
Nezdanitelná část na poplatníka	0 EUR	0 EUR	0 EUR
Základ daně před zdaněním	4 120 EUR	4 120 EUR	4 120 EUR
Záloha na daň: 19 %	554,42 EUR	554,42 EUR	554,42 EUR
Záloha na daň: 25 %	300,50 EUR	300,50 EUR	300,50 EUR
Daňový bonus	0 EUR	21,41 EUR	42,82 EUR
Výsledná záloha na daň	854,92 EUR	833,51 EUR	812,10 EUR
Výsledný daňový bonus	0 EUR	0 EUR	0 EUR
Čistá mzda	3 265,08 EUR	3 286,49 EUR	3 307,90 EUR
Efektivní daňová sazba	20,75 %	20,23 %	19,71 %
Celkové zatížení zaměstnance	20,75 %	20,23 %	19,71 %

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafického znázornění výsledků v Grafu 4.4 je patrné, že při překročení maximálních limitů pro odvody povinného pojistného se výše a rozdíl daňového i celkového zatížení mezi jednotlivými poplatníky obou států výrazně změní.

Graf 4.4 Daňové a celkové zatížení poplatníků A, B, C pobírajících 5-násobek průměrné mzdy v ČR a SR v roce 2015 – limit je překročen

Zdroj: vlastní zpracování

V případě překročení limitů pojistného je daňové zatížení i celkové zatížení u všech typů poplatníků nižší u českého poplatníka. Efektivní daňová sazba českého poplatníka A je nižší o 7,35 %, poplatníka B o 7,67 % a poplatníka C o 8,14 % oproti efektivní daňové sazbě slovenského zaměstnance. Celkové odvodové zatížení je ve Slovenské republice rovno daňovému, protože poplatník není zatížen žádnými pojistnými odvody, ale také mu výše pojistného není odečtena od hrubé mzdy při stanovení základu daně, takže poplatník má daňový základ vyšší než při nepřekročení pojistných limitů, čímž mu roste daňová povinnost. Český poplatník, kterému je výše pojistného při stanovení základu daně k hrubé mzdě přičítána, má naopak základ daně nižší. Tento rozdíl způsobí, že je celkové daňové zatížení nižší u českého poplatníka, a to také o více procentních bodů.

Shrnutí

Výsledkem komparace daňového a celkového zatížení příjmů ze závislé činnosti různých typů poplatníků v ČR a SR za rok 2015 je skutečnost, že daňové zatížení zaměstnanců měřené efektivní daňovou sazbou je zpravidla vyšší u českého poplatníka, pokud uplatňuje jen základní slevu na dani, s výjimkou poplatníků pobírajících nižší příjmy např. na úrovni minimální mzdy. S rostoucím počtem uplatňovaných slev na dani či nezdanitelných částí základu daně se však rozdíl mezi daňovým zatížením poplatníků obou zemí snižuje a český poplatník, pokud má například nárok uplatnit daňové zvýhodnění na dvě děti, se dostává do lepší pozice a daňová povinnost se stává nižší oproti slovenskému poplatníkovi. Česká právní úprava více zohledňuje sociální situaci poplatníků. Celkové daňové zatížení je ve většině situací vyšší ve Slovenské republice z důvodu vyšších pojistných odvodů. V případě vyššího celkového zatížení českého poplatníka bývá procentuální rozdíl nepatrný.

Z výsledků je patrné, že progresivita daně je zajištěna také jinými konstrukčními prvky než zákonnou daňovou sazbou. I v případě České republiky, kde je zákonná sazba daně lineární, je efektivní daňová sazba progresivní. To je způsobeno působením nezdanitelných částí základu daně, slevami na dani, daňovým zvýhodněním na děti, jejichž výše se s rostoucím důchodem nemění a také solidárním příspěvkem u vyšších příjmů. Ve Slovenské republice je progresivita zajištěna jak klouzavě progresivní daňovou sazbou, tak možností uplatnění daňového bonusu na děti a nezdanitelných částí základu daně, které se však ve slovenské právní úpravě s rostoucím důchodem mění a můžou nabývat i nulových hodnot. Lze tedy konstatovat, že v obou zemích odvádí poplatník s vyššími příjmy poměrově více ze svých zdanitelných příjmů do státního rozpočtu.

4.2 Komparace daňového zatížení zaměstnanců v letech 2001, 2004, 2008 a 2014

Způsob zdanění příjmů ze závislé činnosti prošel v průběhu let v obou zemích mnohočetnými změnami z důvodu snahy státu zajistit rovný a spravedlivý způsob zdanění příjmů vůči daňovým subjektům. V této kapitole jsou uvedeny výpočty reálného daňového zatížení a celkového zatížení zaměstnance v předchozích letech, kde jsou nastíněny významné změny, které se daně z příjmů dotkly a její průběžný vývoj do současné právní úpravy. Pro komparaci jsou uvedeny výpočty za rok 2004, ve kterém prošla jednou z největších novelizací daň z příjmů FO ve Slovenské republice, za rok 2008 z důvodu rozsáhlé daňové reformy v České republice, za rok 2001 pro představu, jaká byla konstrukce daně z příjmů ze závislé činnosti před významnými daňovými novelizacemi obou zemí a rok 2014, za který bude následně proveden výpočet a srovnání ročního zúčtování daně z příjmů FO.

Předmětem komparace je daňové a celkové odvodové zatížení zaměstnance pobírajícího průměrnou měsíční mzdu platnou k danému roku v jednotlivých zemích, který uplatňuje základní slevu na dani či nezdánitelnou část základu daně na poplatníka a má nárok na daňové zvýhodnění či daňový bonus na jedno dítě. V předchozí kapitole se jednalo o poplatníka B.

Srovnání daňového zatížení poplatníků ČR a SR v roce 2001

V roce 2001 byl postup stanovení základu daně ze závislé činnosti obou zemí totožný. Základ daně byl stanoven snížením hrubé mzdy o sociální a zdravotní pojištění, které byl povinen hradit zaměstnanec. V obou právních úpravách měli poplatníci nárok odečíst si od základu daně nezdánitelné části na poplatníka, na vyživované dítě, na druhého z manželů, za pobírání částečného či plného invalidního důchodu a držitele průkazu ZTP. Zákon o daních z příjmů v České republice navíc upravoval možnost snížení základu daně o nezdánitelnou část na studenta. V tomto období neexistoval konstrukční prvek daňového zvýhodnění ani slevy na dani. V České i Slovenské republice byla uplatňována klouzavě progresivní sazba daně, při které je základ daně postupně zdaňován jednotlivými úrovněmi sazby daně, kterými základ daně prochází, tzn. pouze část základu daně překračující danou mez podléhá vyšší sazbě. Základ daně byl zaokrouhlován na stovky korun dolů.

Tabulky daňových sazeb platných v obou zemích v roce 2001 pro výpočet měsíční zálohové daně ze mzdy jsou uvedeny v Příloze č. 4. Progresivní daňová sazba byla v obou

zemích odlišná co se týče počtu daňových pásem i výše zákonných sazeb. Slovenská právní úprava měla o tři daňová pásma více a také maximální daňová sazba v posledním pásmu byla o 10 % vyšší než v české právní úpravě. Minimální daňová sazba však byla ve Slovenské republice nižší o 3 % než v ČR. V Tab. 4.9 jsou znázorněny výpočty daňového a celkového zatížení poplatníka B v ČR a SR pobírajícího průměrnou mzdu platnou v daném roce.

Tab. 4.9 Výpočet daňového zatížení a celkového zatížení poplatníka B pobírajícího průměrnou mzdu v České a Slovenské republice v roce 2001

Česká republika	Poplatník B	Slovenská republika	Poplatník B
Hrubá mzda	14 378 Kč	Hrubá mzda	12 365 Sk
SP zaměstnance (8 % z HM)	1 151 Kč	SP zaměstnance (9,4 % z HM)	1 163 Sk
ZP zaměstnance (4,5 % z HM)	648 Kč	ZP zaměstnance (4 % z HM)	495 Sk
Základ daně	12 579 Kč	Základ daně	10 707 Sk
Nezdanitelná část na poplatníka	3 170 Kč	Nezdanitelná část na poplatníka	3 230 Sk
Nezdanitelná část na dítě	1 960 Kč	Nezdanitelná část na dítě	950 Sk
Základ daně před zdaněním	7 449 Kč	Základ daně před zdaněním	6 527 Sk
Základ daně zaokrouhlený	7 400 Kč	Základ daně zaokrouhlený	6 500 Sk
Záloha na daň	1 110 Kč	Záloha na daň	780 Sk
Čistá mzda	11 469 Kč	Čistá mzda	9 927 Sk
Efektivní daňová sazba	7,72 %	Efektivní daňová sazba	6,30 %
Celkové zatížení zaměstnance	20,23 %	Celkové zatížení zaměstnance	19,72 %

Zdroj: vlastní zpracování

Daňové i celkové zatížení poplatníka B v roce 2001 je vyšší u českého poplatníka, a to o 1,42 % u efektivní daňové sazby a o nepatrnějších 0,51 % u celkové míry zdanění. Rozdíly jsou způsobeny především nižší sazbou daně pro slovenského poplatníka v prvním daňovém pásmu a opět vyššími pojistnými odvody ve Slovenské republice.

Srovnání daňového zatížení poplatníků ČR a SR v roce 2004

Pro Slovenskou republiku tento rok znamenal jednu z největších novelizací daně z příjmů fyzických osob, se kterou vyšel v platnost nový zákon č. 595/2003 Sb., o dani z příjmů. Velká změna nastala v oblasti sazby daně, kdy byla zavedena jednotná sazba daně ve výši 19 % pro všechny příjmové skupiny poplatníků, dodnes nazývaná jako „rovná daň“. Tato reforma měla zvýšit motivaci občanů pracovat a přilákat zahraniční investice. Progresivní zdaňování vyšších příjmů různými sazbami sice vypadlo, ale působením nezdanitelných částí ZD byla progresivita zachována. V oblasti nezdanitelných částí a odpočitatelných položek ZD došlo také k výrazným změnám. Od roku 2004 si mohl poplatník snížit základ daně pouze o

nezdanitelnou část na poplatníka a na druhého z manželů. Zvýšila se však částka těchto nezdanitelných částí téměř jednou tolik a váže se na výši platného životního minima. Ostatní možnosti odpočtů od základu daně byly zrušeny. Co se týče nezdanitelné části na vyživované dítě, ta byla ve Slovenské republice nahrazena systémem daňového bonusu již v roce 2004.

V České republice v roce 2004 probíhalo několik dalších změn v daňových zákonech v souvislosti se vstupem ČR do Evropské unie, tedy harmonizací zákona se směrnicemi EU. Změny se zdaňování zaměstnanců výrazněji nedotkly, sazby daně a rozpětí jednotlivých pásem zůstaly totožné jako v roce 2001, zvýšila se pouze nezdanitelná část ZD na dítě, a to na 25 560 Kč ročně. Byla zavedena nová nezdanitelná položka ZD pro členy odborových organizací na odpočet příspěvků organizaci zaplacených. V Tab. 4.10 je uveden výpočet reálného daňového zatížení a celkového zatížení poplatníka B v ČR a SR pobírajícího průměrnou mzdu platnou v daném roce.

Tab. 4.10 Výpočet daňového zatížení a celkového zatížení poplatníka B pobírajícího průměrnou mzdu v České a Slovenské republice v roce 2004

Česká republika	Poplatník B	Slovenská republika	Poplatník B
Hrubá mzda	17 466 Kč	Hrubá mzda	15 825 Sk
SP zaměstnance (8 % z HM)	1 398 Kč	SP zaměstnance (9,4 % z HM)	1 488 Sk
ZP zaměstnance (4,5 % z HM)	786 Kč	ZP zaměstnance (4 % z HM)	633 Sk
Základ daně	15 282 Kč	Základ daně	13 704 Sk
Nezdanitelná část na poplatníka	3 170 Kč	Nezdanitelná část na poplatníka	6 736 Sk
Nezdanitelná část na dítě	2 130 Kč	Základ daně před zdaněním	6 968 Sk
Základ daně před zdaněním	9 982 Kč	Základ daně zaokrouhlený	6 968 Sk
Základ daně zaokrouhlený	10 000 Kč	Záloha na daň (19 %)	1 323 Sk
Záloha na daň	1 545 Kč	Daňový bonus	400 Sk
Čistá mzda	13 737 Kč	Výsledná záloha na daň	923 Sk
		Výsledný daňový bonus	0 Sk
Čistá mzda	13 737 Kč	Čistá mzda	12 781 Sk
Efektivní daňová sazba	8,85 %	Efektivní daňová sazba	5,83 %
Celkové zatížení zaměstnance	21,35 %	Celkové zatížení zaměstnance	19,23 %

Zdroj: vlastní zpracování

V roce 2004 je opět daňové i celkové zatížení poplatníka vyšší u českého zaměstnance, ale rozdíly činí více procentních bodů, a to 3,02 % u daňového zatížení a 2,12 % v případě celkového zatížení poplatníka oproti roku 2001. Způsob stanovení základu daně zůstal sice nezměněn, ale v případě slovenského poplatníka byla výrazně navýšena částka nezdanitelné části ZD, o kterou měl možnost poplatník ZD snížit, vznikla mu tedy nižší zdanitelná mzda.

K rozdílu míry zdanění přispělo také zavedení lineární sazby daně a daňového bonusu ve Slovenské republice a skutečnost, že část příjmu českého poplatníka podléhala vyšší sazbě daně ve druhém daňovém pásmu.

Srovnání daňového zatížení poplatníků ČR a SR v roce 2008

V tomto roce slovenskou právní úpravu daně z příjmů ze závislé činnosti nezasáhly nějaké výraznější změny. Algoritmus výpočtu daně ze mzdy, výše pojistného i sazby daně jsou stejné jako v předcházejících letech. Základ daně je zaokrouhlován na koruny dolů. Daňový bonus byl rozdělen do dvou období s rozdílnou výškou. V uvedeném příkladu je počítáno s daňovým bonusem 555 Sk za 1. pololetí 2008. Od roku 2007 porostla progresivita zdanění poplatníků s vyššími důchody, jelikož nezdanielná část na poplatníka i druhého s manželů se s vyššími příjmy snižuje a může nabývat i nulových hodnot. Toto ustanovení je platné ve slovenském zákoně o dani z příjmů dodnes.

Co se týče České republiky, tak před daňovou reformou v roce 2008 nastaly ještě podstatné úpravy v roce 2005 a 2006, které zasáhly problematiku nezdanielných částí základu daně. Změny v roce 2005 měly být přínosem pro snížení daňového zatížení fyzických osob, zejména rodin s dětmi. Byla zrušena nezdanielná částka základu daně na dítě, která byla nahrazena současným daňovým zvýhodněním a bylo umožněno společné zdanění manželů. Počínaje rokem 2006 byly všechny nezdanielné části základu daně mající vazbu na osobu poplatníka transformovány na slevy na dani, které snižují daňovou povinnost poplatníka. Žádná z nich se však již nepřeklápí v daňový bonus, jako je tomu u daňového zvýhodnění, pokud jsou vyšší hodnoty než výsledná daň. Přehled vývoje standardních nezdanielných částí základu daně a slev na dani od roku 1993 je uveden v Příloze č. 5.

V rámci rozsáhlé daňové reformy v roce 2008 bylo upuštěno od klouzavě progresivní stupnice daňové sazby a byla zavedena jednotná sazba daně z příjmů fyzických osob 15 %, jejíž výše se do současnosti nezměnila. Toto ustanovení si vyžádalo zásah do úpravy nezdanielných částí ZD, slev na dani a taky samotného stanovení základu daně. Důležitou zákonnou úpravou v tomto roce bylo také bezpochyby zavedení tzv. „superhrubé mzdy“ jako základu daně fyzických osob ze závislé činnosti, zaokrouhlované na stokoruny nahoru. Po zavedení jednotné sazby daně byl zrušen institut společného zdanění manželů, který byl z části kompenzován výrazným navýšením všech slev na dani a daňového zvýhodnění, v případě slevy na poplatníka a druhého z manželů až trojnásobně, což je také patrné

z přehledu vývoje slev na dani v Příloze č. 5. Uplatnit si základní slevu na poplatníka mají od roku 2008 také starobní důchodci. V Tab. 4.11 je uveden výpočet reálného daňového zatížení a celkového zatížení poplatníka B v ČR a SR pobírajícího průměrnou mzdu platnou v daném roce.

Tab. 4.11 Výpočet daňového zatížení a celkového zatížení poplatníka B pobírajícího průměrnou mzdu v České a Slovenské republice v roce 2008

Česká republika	Poplatník B	Slovenská republika	Poplatník B
Hrubá mzda	22 592 Kč	Hrubá mzda	21 782 Sk
SP zaměstnavatele (26 % z HM)	5 874 Kč	SP zaměstnance (9,4 % z HM)	2 048 Sk
ZP zaměstnavatele (9 % z HM)	2 034 Kč	ZP zaměstnance (4 % z HM)	872 Sk
Superhrubá mzda	30 500 Kč	Základ daně	18 862 Sk
Základ daně zaokrouhlený	30 500 Kč	Nezdanitelná část na poplatníka	8 208 Sk
Záloha na daň (15 %)	4 575 Kč	Základ daně před zdaněním	10 654 Sk
Základní sleva na dani	2 070 Kč	Základ daně zaokrouhlený	10 654 Sk
Záloha na dani po slevách	2 505 Kč	Záloha na daň (19 %)	2 024 Sk
Daňové zvýhodnění	890 Kč	Daňový bonus	555 Sk
Výsledná záloha na daň	1 615 Kč	Výsledná záloha na daň	1 469 Sk
Daňový bonus	0 Kč	Výsledný daňový bonus	0 Sk
SP zaměstnance (8 % z HM)	1 808 Kč	Čistá mzda	17 393 Sk
ZP zaměstnance (4,5 % z HM)	1 017 Kč		
Čistá mzda	18 152 Kč		
Efektivní daňová sazba	7,15 %	Efektivní daňová sazba	6,74 %
Celkové zatížení zaměstnance	19,65 %	Celkové zatížení zaměstnance	20,15 %

Zdroj: vlastní zpracování

Daňové zatížení je v roce 2008 vyšší u českého poplatníka, ale pouze o 0,41 %. Nízký rozdíl je způsoben tím, že český poplatník má sice vyšší základ daně, ale na výslednou daňovou povinnost pozitivně působí nižší zákonná sazba o 4 % oproti SR a působení konstrukčního prvku slev na dani, které daňovou povinnost výrazně snižují. Hodnota daňového zvýhodnění je navíc pro českého poplatníka výhodnější než pro slovenského. Celkové zatížení je již však vyšší u slovenského poplatníka, kde se opět projevuje jeho větší zatížení pojistnými odvody zaměstnance.

Srovnání daňového zatížení poplatníků ČR a SR v roce 2014

V průběhu let 2009 až 2012 nebyla slovenská právní úprava ovlivněna výraznými změnami v zákoně o daních z příjmů. Počínaje rokem 2009 začala ve Slovenské republice platit nová měna - euro. Co se týče daně z příjmů, mají poplatníci od roku 2011 možnost

uplatnit nezdanitelnou část ZD pouze na tzv. aktivní příjmy poplatníka dle § 5 a 6 ZoDP a došlo ke zrušení nezdanitelných částí ZD na účelové spoření, životní pojištění a doplňkové důchodové spoření, které byly ve slovenském zákoně upraveny od roku 2005.

Novelou zákona o dani z příjmů v roce 2013 porostla progresivita zdanění příjmů fyzických osob výraznějším skokem, jelikož byla do slovenské právní úpravy navracena klouzavě progresivní sazba daně, která platí do současnosti. Jedná se tedy o dvě daňová pásma s 19 % sazbou v prvním pásmu a 25 % sazbou v druhém. Na daňový bonus má od tohoto roku nárok jen zaměstnanec či OSVČ s tzv. aktivními příjmy. Nově bylo také v zákoně upraveno omezení uplatnění nezdanitelné části na manželku a byla zavedena nová nezdanitelná část na dobrovolné příspěvky poplatníka na starobní důchodové pojištění. V roce 2014 přibyla nová možnost uplatnění nezdanitelné části ZD ve výši příspěvků na penzijní spoření, došlo k navýšení hodnoty nezdanitelných částí ZD a daňového bonusu v závislosti na vývoji platného životního minima. Jedná se o stejné částky jako v současnosti, protože v roce 2015 se tento ekonomický ukazatel nezměnil. Ve Slovenské republice si nemá nárok odečíst nezdanitelnou část na poplatníka starobní důchodce za určitých zákonných podmínek.

Po roce 2008 došlo pro českého poplatníka k významnější úpravě týkající se zdanění příjmů ze závislé činnosti v roce 2010, kdy byla navýšena hodnota daňového zvýhodnění na dítě. Pouze pro rok 2011 byla snížena sleva na poplatníka z důvodu získání zdrojů na odstranění následků povodňových škod v daném období.

V roce 2013 byla zavedena tzv. protischodková opatření v souvislosti se zvýšením příjmů do veřejných rozpočtů, která se úseku daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti dotkla zavedením solidárního zvýšení daně a zrušením možnosti uplatnění základní slevy na poplatníka pracujícím starobním důchodcům. Tato opatření by měla být k 1. lednu 2016 zrušena. Ústavní soud však v roce 2015 shledal omezení slevy na poplatníka pro starobní důchodce jako protiústavní a sleva byla důchodcům navracena. Mohou si ji uplatnit zpětně za roky 2013 a 2014 v dodatečném daňovém přiznání. Zákonná sazba daně z příjmů fyzických osob a hodnota slev na dani zůstala do roku 2014 nezměněna. V Tab. 4.12 jsou uvedeny výpočty čisté mzdy poplatníka B a výsledky daňového a celkového zatížení poplatníků ČR a SR za rok 2014.

Tab. 4.12 Výpočet daňového zatížení a celkového zatížení poplatníka B pobírajícího průměrnou mzdu v České a Slovenské republice v roce 2014

Česká republika	Poplatník B	Slovenská republika	Poplatník B
Hrubá mzda	25 942 Kč	Hrubá mzda	805 EUR
SP zaměstnavatele (25 % z HM)	6 486 Kč	SP zaměstnance (9,4 % z HM)	75,67 EUR
ZP zaměstnavatele (9 % z HM)	2 335 Kč	ZP zaměstnance (4 % z HM)	32,20 EUR
Superhrubá mzda	34 763 Kč	Základ daně	697,13 EUR
Základ daně zaokrouhlený	34 800 Kč	Nezdanitelná část na poplatníka	316,94 EUR
Záloha na daň (15 %)	5 220 Kč	Základ daně před zdaněním	380,19 EUR
Základní sleva na dani	2 070 Kč	Základ daně zaokrouhlený	380,19 EUR
Záloha na dani po slevách	3 150 Kč	Záloha na daň (19 %)	72,23 EUR
Daňové zvýhodnění	1 117 Kč	Záloha na daň (25 %)	x
Výsledná záloha na daň	2 033 Kč	Daňový bonus	21,41 EUR
Daňový bonus	0 Kč	Výsledná záloha na daň	50,82 EUR
SP zaměstnance (6,5 % z HM)	1 687 Kč	Výsledný daňový bonus	0 EUR
ZP zaměstnance (4,5 % z HM)	1 168 Kč	Čistá mzda	646,31 EUR
Čistá mzda	21 054 Kč		
Efektivní daňová sazba	7,84 %	Efektivní daňová sazba	6,31 %
Celkové zatížení zaměstnance	18,84 %	Celkové zatížení zaměstnance	19,71 %

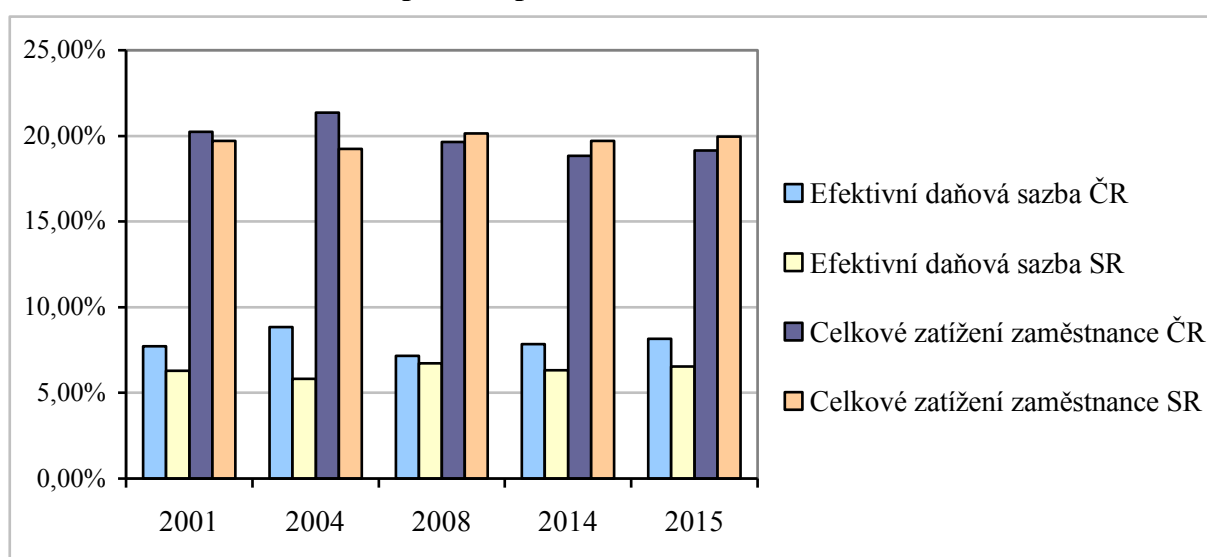
Zdroj: vlastní zpracování

U poplatníka pobírajícího průměrnou mzdu v roce 2014 je opět vyšší zatížení daní z příjmů fyzických osob u českého poplatníka, a to o 1,53 %. Oproti roku 2008 se výpočet základu daně nezměnil, jen se snížila hodnota sociálního pojistného odvedeného zaměstnavatelem o 1% a hodnota povinného pojistného zaměstnance o 1,5 % v České republice. S průměrnou mzdou se také zvýšily částky daňového zvýhodnění a bonusů. Celkové zatížení je opět vlivem vyšších pojistných odvodů z hrubé mzdy zaměstnanců vyšší o 0,87 % u slovenského poplatníka.

V Grafu 4.5 je znázorněn vývoj daňového zatížení a celkového odvodového zatížení poplatníka B pobírajícího průměrnou mzdu platnou pro rok 2001, 2004, 2008, 2014 a 2015 v České a Slovenské republice. Zaměstnanci spadající do průměrné příjmové kategorie daně země a uplatňující základní úlevu na poplatníka a na jedno dítě jsou ve všech letech více zatíženi daní z příjmů fyzických osob v České republice. Co se týče celkové míry zatížení hrubé mzdy poplatníků je zpravidla vyšší od roku 2008 ve Slovenské republice. V předcházejících letech bylo vyšší celkové zatížení u českého poplatníka z důvodu nižší sazby daně v prvním daňovém pásmu Slovenské republiky a jejich zavedením daňového bonusu na dítě již v roce 2004. Výše povinného pojistného, které je povinen hradit

zaměstnanec, je ve všech letech na vyšší úrovni ve slovenské právní úpravě. Výsledky míry daňového a celkového zatížení průměrných mezd poplatníka B jsou v předchozích letech podobné jako v současnosti. Daňovému zatížení podléhá více český poplatník, celkovému odvodovému slovenský. Z Grafu 4.5 je také patrné, že podíl daňové povinnosti na hrubé mzdě u českého poplatníka od roku 2008 mírně stoupá, zatímco v případě slovenského poplatníka se drží na podobné úrovni. To je způsobeno tím, že výška nezdanitelné části na poplatníka a daňového bonusu se ve Slovenské republice mění s vývojem životního minima. V české právní úpravě zůstala výše základní slevy na poplatníka kromě roku 2011 na stejné úrovni, rostoucí charakter mělo pouze daňové zvýhodnění na děti.

Graf 4.5 Vývoj daňového a celkového zatížení poplatníka B pobírajícího průměrnou mzdu platnou pro dané období v ČR a SR

Zdroj: vlastní zpracování

4.3 Roční zúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti v roce 2014

Zaměstnanec, který není povinen podat daňové přiznání a má v daném zdaňovacím období příjmy ze závislé činnosti, a to od jednoho zaměstnavatele nebo více postupných zaměstnavatelů, u kterých podepsal Prohlášení k dani, má právo požádat po skončení roku svého posledního zaměstnavatele o roční zúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti. O provedení tohoto zúčtování může zaměstnanec písemně požádat nejpozději do 15. února roku následujícího po uplynutí zdaňovacího období a předložit všechny potřebné dokumenty ke správnému zúčtování záloh na daň. Roční zúčtování a výpočet daně provede zaměstnavatel nejpozději do 31. března roku následujícího po uplynutí zdaňovacího období. Zaměstnavatel

je povinen zaměstnanci, kterému ve zdaňovacím období vyplácel zdanitelné příjmy ze závislé činnosti vystavit a doručit doklad o vyplacení příjmu. Jak již bylo zmíněno, možnost požádat o roční zúčtování záloh ze závislé činnosti není povinné a sražené zálohy mohou být považovány za splnění daňové povinnosti, čímž se sníží administrativní náklady výběru daně. Vzhledem k tomu, že při stanovení měsíčních záloh na daň z hrubé mzdy nelze uplatnit některé nezdanitelné části základu daně a slevy na dani, může docházet ke zvýšení daňové nespravedlnosti a k vyšší daňové povinnosti zaměstnanců, než jaká by jim byla stanovena při výpočtu daně najednou za celé zdaňovací období. Pokud je výsledkem zúčtování daňových záloh zaměstnance přeplatek, zaměstnavatel mu ho vyplatí prostřednictvím mzdy za měsíc březen. Doplatek nebo daňový bonus, na který zanikl nárok, však není při ročním zúčtování záloh zpětně vymáhán.³³

Tuto možnost ročního zúčtování daně mají zaměstnanci obou republik. Vzory formulářů pro roční vyúčtování záloh na daň za rok 2014 jsou k nahlédnutí v Příloze č. 6 pro Českou republiku a v Příloze č. 7 pro Slovenskou republiku, ze kterých je patrné také množství a charakter daňových úlev zaměstnanců za zdaňovací období 2014.

4.3.1 Výpočet ročního zúčtování daně zaměstnance České republiky

Výpočet roční daňové povinnosti a zúčtování záloh na daň z příjmů je provedeno v následující Tab. 4.13 za zaměstnance pobírajícího v každém kalendářním měsíci hrubou mzdu ve výši průměrné mzdy platné v České republice za rok 2014 (tj. 25 942 Kč), který měsíčně uplatňoval základní slevu a daňové zvýhodnění na jedno dítě. Rok 2014 byl zvolen z důvodu, že k datu zpracování diplomové práce byly právně upraveny všechny skutečnosti a změny, které s výpočtem v tomto roce souvisí. Dalšími předpoklady výpočtu jsou skutečnosti, že poplatník měl jen jednoho zaměstnavatele a podepsal u něho Prohlášení k dani. V předchozích kapitolách se jednalo o poplatníka B. Dítě zaměstnance navštěvovalo mateřskou školkou 10 měsíců a poplatník prokázal úhradu za umístění ve výši 1000 Kč měsíčně. Jeho manželka neměla vlastní příjem za zdaňovacího období. Dále poplatník prokázal zaplacené příspěvky na soukromé životní pojištění ve výši 6 000 Kč.

---

³³ LOŠŤÁK, Milan a Petr PELECH. *Roční zúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti za rok 2014*. 19. vyd. Olomouc: ANAG, 2014. 295 s. ISBN 978-80-7263-915-1.

Tab. 4.13 Roční zúčtování záloh na daň z příjmů ze závislé činnosti poplatníka B za rok 2014 v České republice

Česká republika		Poplatník B
Úhrn ročních příjmů		311 304 Kč
+ Úhrn pojistného zaměstnavatele	sociální pojištění 25 %	77 826 Kč
	zdravotní pojištění 9 %	28 018 Kč
Roční základ daně		417 148 Kč
- Nezdánitelné části ZD	pojistné na soukromé životní pojištění	6 000 Kč
Základ daně snížený o nezdánitelné části		411 148 Kč
Základ daně zaokrouhlený na stovky Kč dolů		411 100 Kč
Vypočtená roční daň	15%	61 665 Kč
- Slevy na dani	základní sleva na poplatníka	24 840 Kč
	sleva na manželku	24 840 Kč
	sleva za umístění dítěte	8 500 Kč
Vypočtená daň po slevách		3 485 Kč
Úhrn sražených měsíčních záloh po slevě³⁴		37 800 Kč
Daňové zvýhodnění na děti - nárok celkem:		13 404 Kč
	z toho sleva na dani	13 404 Kč
	daňový bonus	0 Kč
Zúčtování měsíčních daňových záloh:	vypočtená daň z RZ po slevě na dani z titulu daňového zvýhodnění	-9 919 Kč
Přeplatek na dani	rozdíl na dani po slevě a daňovém zvýhodnění a úhrnu sražených záloh	47 719 Kč
Podíl přeplatku na dani na úhrnu ročních příjmů v %		15,33 %

Zdroj: vlastní zpracování

Z příkladu je patrné, že českému poplatníkovi B se za daných předpokladů vyplatí požádat zaměstnavatele o roční zúčtování záloh na daň z příjmů. Vznikne mu totiž nárok na přeplatek na dani ve výši 47 719 Kč. To je způsobeno působením nezdánitelných položek a slev na dani, které má nárok poplatník uplatnit jen při stanovení roční daňové povinnosti. V tomto případě si mohl poplatník odečíst částku 6 000 Kč na soukromé životní pojištění od základu daně a uplatnit slevu na manželku v plné výši, jelikož neměla žádný vlastní příjem přesahující hranici 68 000 Kč za rok. Poplatník má nárok uplatnit si také slevu na náklady za umístění dítěte do mateřské školky, která je v zákoně nově upravena v roce 2015, ale mohou si ji odečíst od daňové povinnosti poplatníci při zúčtování daně už za rok 2014, ne však v plné výši, ale jen do hranice hodnoty minimální mzdy v daném období. V tomto případě tedy částku 8 500 Kč za rok.

³⁴ Úhrn sražených záloh je uveden ve výši 12-ti násobku měsíční zálohy na daň po slevách v roce 2014 u českého poplatníka, která je vypočítána v Tab. 4.12

4.3.2 Výpočet ročního zúčtování daně zaměstnance Slovenské republiky

Výpočet roční daňové povinnosti a zúčtování záloh na daň z příjmů je provedeno v Tab. 4.14 stejně jako v případě České republiky za zaměstnance pobírajícího v každém kalendářním měsíci hrubou mzdu ve výši průměrné mzdy platné ve Slovenské republice za rok 2014 (tj. 805 EUR), který měsíčně uplatňoval nezdanitelnou část na poplatníka a daňový bonus na jedno dítě. Výpočet vychází ze stejných předpokladů jako u českého poplatníka, tedy dítě zaměstnance navštěvovalo mateřskou školu 10 měsíců a poplatník prokázal úhradu za umístění ve výši 36,03 EUR (1000 Kč) měsíčně. Jeho manželka neměla vlastní příjem za zdaňovacího období. Dále poplatník prokázal zaplacené příspěvky na soukromé životní pojištění ve výši 216,22 EUR (6 000 Kč).

Tab. 4.14 Roční zúčtování záloh na daň z příjmů ze závislé činnosti poplatníka B za rok 2014 ve Slovenské republice

Slovenská republika		Poplatník B
Úhrn ročních příjmů		9 660 EUR
- Úhrn povinného pojistného zaměstnance	sociální pojištění 9,4 %	908,04 EUR
	zdravotní pojištění 4 %	386,40 EUR
Roční základ daně		8 365,56 EUR
Základ daně zaokrouhlený na eurocent dolů		8 365,56 EUR
- Nezdanitelné části ZD	na poplatníka	3 803,33 EUR
	na manželku	3 803,33 EUR
Zdanitelná mzda		758,90 EUR
Daň	19% (1. pásmo)	144,19 EUR
Nárok na daňový bonus		256,92 EUR
Daňový bonus přiznaný a vyplacený		256,92 EUR
Daňový bonus na vyplacení po RZD		0 EUR
Daňový bonus na vyplacení snížený o daň		0 EUR
Úhrn sražených měsíčních záloh (bez daňového bonusu)³⁵		866,76 EUR
Daňový přeplatek		722,57 EUR
Podíl přeplatku na dani na úhrnu ročních příjmů v %		7,45 %

Zdroj: vlastní zpracování

Z příkladu slovenského poplatníka opět vyplývá smysl ročního zúčtování záloh na daň ze závislé činnosti zaměstnanců, kteří za zdaňovací období splnili podmínky pro uplatnění některé z ročních daňových úlev. Slovenský poplatník by měl také nárok na daňový přeplatek

³⁵ Úhrn sražených záloh je uveden ve výši 12-ti násobku měsíční zálohy na daň v roce 2014 u slovenského poplatníka, která je vypočítána v Tab. 4.12

722,57 EUR, ale co se týče podílu přeplatku na dani na úhrnu ročních příjmů, je na tom český poplatník až dvojnásobně lépe. Systém odpočtů a slev na dani je v České republice pro poplatníky příznivější. Česká právní úprava více zohledňuje různé životní situace a chování poplatníků od podpory rodin s dětmi, zdravotního stavu, tak po motivující faktor k různým druhům spoření, darům a podobně. Slovenský poplatník má v uvedeném případě nárok uplatnit při ročním zúčtování daně navíc jen nezdánitelnou část na manželku. Možnost odpočtu příspěvku na soukromé životní pojištění byla ve slovenské daňové legislativě zrušena v roce 2011.

4.4 Komparace právní úpravy daně z příjmů fyzických osob

Na základě výsledků předchozích kapitol je možné konstatovat, že konstrukce výpočtu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti se v obou zemích odlišuje. Daň z příjmů je všeobecně vybírána pouze ze zdanitelných příjmů poplatníka, nikoliv z příjmů vyňatých či osvobozených. Osvobození příjmů se mírně liší dle priorit jednotlivých států, přičemž k příjmům sociální povahy mají státy obvykle stejný přístup, tedy nejsou zdaňovány.

Už při samotném stanovení základu daně vychází český i slovenský poplatník z jiných pravidel. Zatímco hrubý příjem českého poplatníka je od roku 2008 navyšován o částky povinného pojistného hrazeného zaměstnavatelem, slovenský poplatník si svou hrubou mzdu snižuje o sociální a zdravotní pojištění zaměstnance. Základ daně tedy vznikne českému poplatníkovi mnohem vyšší než slovenskému.

Na to však navazuje rozdílné stanovení sazeb daně, kdy je v České republice uplatňována lineární sazba daně ve výši 15 %, zatímco Slovenská republika navrátila klouzavě progresivní sazbu daně v roce 2013, která je v prvním daňovém pásmu o čtyři procentní body vyšší než v České republice. Druhé daňové pásmo je však v české legislativě „skryto“ v režimu solidárního příspěvku daně, který jsou povinni platit poplatníci s nadstandardními příjmy.

V obou zemích mají poplatníci nárok na snížení základu daně o nezdánitelné části, které však nabývají v jednotlivých právních úpravách jiného charakteru. Ve Slovenské republice se jedná o standardní nezdánitelné části na poplatníka, druhého z manželů a příspěvky související s penzijním spořením. V České republice jsou mezi nezdánitelné části základu daně zahrnovány zcela jiné úlevy, které mají za cíl spíše podpořit určité celospolečensky žádoucí chování občanů. Nezdánitelné části základu daně mající vazbu na poplatníka a zohledňující jeho rodinnou situaci byly transformovány na slevy na dani, které snižují až

výslednou daňovou povinnost. Institut daňového bonusu na vyživované dítě je v současnosti uplatňován v zákonech obou zemí.

Česká právní úprava je však k poplatníkům spravedlivější co se týče množství slev na dani a jejich možnosti uplatnění. Nárok uplatnit si daňové úlevy odrážející sociální situaci poplatníka není ovlivňován výší jejich příjmů. Kromě slev na poplatníka, na manželku a daňového zvýhodnění na dítě, má český poplatník nárok odečíst si od daňové povinnosti také slevy související s jeho zdravotním stavem či přípravou na budoucí povolání studiem. Novou slevou v české legislativě podporující rodiny s dětmi je také tzv. „školkové“. Tyto možnosti ve slovenské právní úpravě vůbec neexistují. Slovenský poplatník si může uplatnit pouze výše jmenované nezdanitelné části, které jsou navíc limitovány jeho výší příjmu. S vyšším příjmem se snižují či dosáhnou nulové hodnoty.

4.5 Vlastní návrh změn ve zdanění zaměstnanců

Na základě analýzy daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti za uplynulá léta a v porovnání s právní úpravou Slovenské republiky je v této kapitole uveden návrh autorky diplomové práce na změny ve zdaňování mezd zaměstnanců České republiky. Stanovit přehledný, jednoduchý a spravedlivý systém zdanění ke všem příjmovým skupinám je velmi náročné v návaznosti na požadavky státu zvýšit příjmy státního rozpočtu a motivovat občany k práci.

Za nezbytnou a spravedlivou úpravu ve zdaňování příjmů zaměstnanců je považováno dlouho diskutované zrušení tzv. „superhrubé“ mzdy jako základ daně pro výpočet daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti. Jak již vyplývá z charakteru daně, měly by jí podléhat pouze skutečné příjmy poplatníků. V současné právní úpravě je tedy základ daně navyšován o částku, kterou není možné považovat za příjem poplatníka. Dle návrhu by měl být základ daně stanoven na úrovni hrubé mzdy zaměstnance bez navyšování o pojistné hrazené zaměstnavatelem. Tato úprava by sjednotila základ daně pro odvod daně z příjmů i povinného pojistného zaměstnance a přispěla k záměru vlády zavést jedno inkasní místo pro tyto platby a tím i ke snížení administrativních nákladů.

Aby tímto ustanovením nedošlo k výraznému snížení daňového výnosu do státního rozpočtu, je možno ho kompenzovat zvýšením sazby daně z příjmů fyzických osob a navrácením její progresivity.

Lze doporučit dvě daňová pásma s klouzavě progresivní sazbou daně, a to v roční výši:

- 19 % z té části základu daně, která nepřesáhne 48-násobek průměrné mzdy,
- 28 % z té části základu daně, která přesáhne 48-násobek průměrné mzdy.

Druhé daňové pásmo je zavedeno z důvodu stropu pro odvod sociálního pojištění a představuje kompenzaci neplaceného pojistného u poplatníků s vyššími příjmy. V rámci návrhu se předpokládá zrušení solidárního příspěvku k dani.

Jako další změnu ovlivňující progresivitu daně lze navrhnout snížení hodnot slev na dani u poplatníka, jehož příjmy přesáhnou 48-násobek průměrné mzdy, tj. měsíčně 4-násobek průměrné mzdy. U těchto poplatníků se předpokládá, že mají dostatečně vysoké příjmy, aby byli schopni sebe i rodinu zabezpečit. Po překročení této příjmové hranice by měl poplatník nárok na uplatnění slev v poloviční výši.

Částky slev na dani a nezdanitelných částí ZD by zůstaly zachovány dle současné právní úpravy. Navýšení daňového zvýhodnění od roku 2015 na druhé a další dítě a novou slevu za umístění dítěte lze vnímat jako velmi pozitivní změnu ze strany státu, která přispěje k úspoře rozpočtu rodin s dětmi.

Dopad návrhu na daňové a celkové zatížení poplatníků A, B, C v České republice za rok 2015 je znázorněn v Tab. 4.15 u poplatníků pobírajících minimální mzdu, v Tab. 4.16 pobírajících průměrnou mzdu a v Tab. 4.17 a 4.18 pobírajících 5-násobek průměrné mzdy za situace, kdy je a není překročen limit pro odvod sociálního pojistného zaměstnance.

Tab. 4.15 Výpočet daňového zatížení a celkového zatížení poplatníků A, B, C dle návrhu pobírajících minimální mzdu v České republice v roce 2015

	Poplatník A	Poplatník B	Poplatník C
Hrubá mzda = základ daně	9 200 Kč	9 200 Kč	9 200 Kč
Záloha na daň (19 %)	1 748 Kč	1 748 Kč	1 748 Kč
Základní sleva na dani	2 070 Kč	2 070 Kč	2 070 Kč
Záloha na dani po slevě	0 Kč	0 Kč	0 Kč
Daňové zvýhodnění na dítě	0 Kč	1 117 Kč	2 434 Kč
Výsledná záloha na daň	0 Kč	0 Kč	0 Kč
Daňový bonus	0 Kč	1 117 Kč	2 434 Kč
SP zaměstnance (6,5 % z HM)	598 Kč	598 Kč	598 Kč
ZP zaměstnance (4,5 % z HM)	414 Kč	414 Kč	414 Kč
Čistá mzda	8 188 Kč	9 305 Kč	10 622 Kč
Efektivní daňová sazba	0 %	- 14 %	-26,46 %
Celkové zatížení zaměstnance	11 %	- 1,14 %	- 15,46 %

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 4.16 Výpočet daňového zatížení a celkového zatížení poplatníků A, B, C dle návrhu pobírajících průměrnou mzdu v České republice v roce 2015

	Poplatník A	Poplatník B	Poplatník C
Hrubá mzda = základ daně	26 611 Kč	26 611 Kč	26 611 Kč
Záloha na daň (19 %)	5 056 Kč	5 056 Kč	5 056 Kč
Základní sleva na dani	2 070 Kč	2 070 Kč	2 070 Kč
Záloha na dani po slevách	2 986 Kč	2 986 Kč	2 986 Kč
Daňové zvýhodnění	0 Kč	1 117 Kč	2 434 Kč
Výsledná záloha na daň	2 986 Kč	1 869 Kč	552 Kč
Daňový bonus	0 Kč	0 Kč	0 Kč
SP zaměstnance (6,5 % z HM)	1 730 Kč	1 730 Kč	1 730 Kč
ZP zaměstnance (4,5 % z HM)	1 198 Kč	1 198 Kč	1 198 Kč
Čistá mzda	21 229 Kč	21 515 Kč	22 832 Kč
Efektivní daňová sazba	11,22 %	7,02 %	2,07 %
Celkové zatížení zaměstnance	22,22 %	18,02 %	13,07 %

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 4.17 Výpočet daňového zatížení a celkového zatížení poplatníků A, B, C dle návrhu pobírajících 5-násobek průměrné mzdy v České republice v roce 2015 – limit není překročen

	Poplatník A	Poplatník B	Poplatník C
Hrubá mzda = základ daně	133 055 Kč	133 055 Kč	133 055 Kč
Záloha na daň (19 %)	20 225 Kč	20 225 Kč	20 225 Kč
Záloha na daň (28 %)	7 452 Kč	7 452 Kč	7 452 Kč
Záloha na daň před slevami	27 677 Kč	27 677 Kč	27 677 Kč
Základní sleva na dani	1 035 Kč	1 035 Kč	1 035 Kč
Záloha na dani po slevách	26 642 Kč	26 642 Kč	26 642 Kč
Daňové zvýhodnění	0 Kč	558,50 Kč	1 217 Kč
Výsledná záloha na daň	26 642 Kč	26 084 Kč	25 425 Kč
Daňový bonus	0 Kč	0 Kč	0 Kč
SP zaměstnance (6,5 % z HM)	8 649 Kč	8 649 Kč	8 649 Kč
ZP zaměstnance (4,5 % z HM)	5 988 Kč	5 988 Kč	5 988 Kč
Čistá mzda	91 776 Kč	92 334 Kč	92 993 Kč
Efektivní daňová sazba	20,02 %	19,60 %	19,10 %
Celkové zatížení zaměstnance	31,02 %	30,60 %	30,10 %

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 4.18 Výpočet daňového zatížení a celkového zatížení poplatníků A, B, C dle návrhu pobírajících 5-násobek průměrné mzdy v České republice v roce 2015 – limit je překročen

	Poplatník A	Poplatník B	Poplatník C
Hrubá mzda = základ daně	133 055 Kč	133 055 Kč	133 055 Kč
Záloha na daň (19 %)	20 225 Kč	20 225 Kč	20 225 Kč
Záloha na daň (28 %)	7 452 Kč	7 452 Kč	7 452 Kč
Záloha na daň před slevami	27 677 Kč	27 677 Kč	27 677 Kč
Základní sleva na dani	1 035 Kč	1 035 Kč	1 035 Kč
Záloha na dani po slevách	26 642 Kč	26 642 Kč	26 642 Kč
Daňové zvýhodnění	0 Kč	558,50 Kč	1 217 Kč
Výsledná záloha na daň	26 642 Kč	26 084 Kč	25 425 Kč
Daňový bonus	0 Kč	0 Kč	0 Kč
SP zaměstnance (6,5 % z HM)	0 Kč	0 Kč	0 Kč
ZP zaměstnance (4,5 % z HM)	5 988 Kč	5 988 Kč	5 988 Kč
Čistá mzda	100 425 Kč	100 983 Kč	101 642 Kč
Efektivní daňová sazba	20,02 %	19,60 %	19,10 %
Celkové zatížení zaměstnance	24,52 %	24,10 %	23,61 %

Zdroj: vlastní zpracování

Ačkoli se může zdát, že po návrhu změn budou poplatníci více zatíženi daní z příjmů fyzických osob, jelikož byla navýšena zákonná sazba daně, není tomu tak z důvodu zrušení „superhrubé“ mzdy. Ze srovnání výsledků daňového a celkového zatížení uvedených poplatníků dle návrhu s výsledky v kapitole 4.1 (Tab. 4.1, 4.3, 4.5 a 4.7) dle současné právní úpravy vyplývá, že poplatníci pobírající nízké příjmy např. na úrovni minimální mzdy nejsou výrazně návrhem ovlivněni, jelikož jim stále vychází daňová povinnost nulová, popřípadě mají nárok na daňový bonus ve stejné výši. Poplatníci pobírající průměrnou mzdu podléhají dokonce nižšímu daňovému zatížení, byť jen nepatrně. Zaměstnancům pobírajícím nadstandardní mzdu v případě, že nebyl překročen limit pro odvod pojistného, se daňové zatížení zvýšilo vlivem zkrácení hodnoty slevy na dani, daňového zvýhodnění a zavedení progresivní sazby daně, ale rozdíl nedosahuje ani jednoho procentního bodu. Výsledky se výrazněji liší pouze u poplatníků, kteří pobírají 5-násobek průměrné mzdy a překročili limit pro odvod pojistného. Dle návrhu se jim daňové zatížení zvýší oproti současnému stavu zpravidla o hodnotu dávek sociálního pojistného, které by již nemuseli platit. Na tento rozdíl má vliv skutečnost, že se dle návrhu základ daně nesnižuje ani nenavýšuje o žádné částky pojištění a na příjmy překračující limit sociálního pojištění je aplikována vyšší sazba daně z druhého pásma. Daňový výnos tedy není překročením limitu pojistného výrazně ovlivněn.

5 ZÁVĚR

Právní úprava daně z příjmů fyzických osob byla od svého vzniku mnohokrát novelizována a měněna s rozvojem státu a upevňováním jeho hospodářství, jelikož tvoří podstatný příjem do veřejných rozpočtů a je důležitým nástrojem ekonomiky ve všech zemích. Systém zdaňování osobních příjmů by měl být nastaven tak, aby byl pro poplatníky přehledný a spravedlivý, neboť zasahuje do majetkové sféry každého z nich. Vytvořit takový systém však bývá velmi náročné v návaznosti na potřeby států zajistit příjmy do státního rozpočtu a zároveň zohlednit sociální podmínky občanů, motivovat je k práci a zabránit daňovým únikům. Neustálé změny v zákoně o daních z příjmů a rostoucí množství výjimek způsobuje poplatníkům problémy v aplikovatelnosti daně z příjmů v praxi a pochopení jednotlivých ustanovení zákona.

Cílem diplomové práce bylo analyzovat a porovnat právní úpravu a daňové zatížení poplatníků České a Slovenské republiky daní z příjmů fyzických osob. Komparace je zaměřena na rozdíly ve zdanění příjmů poplatníků ze závislé činnosti a v jejím vývoji obou zemí od roku 1993, kdy došlo k jejich rozdělení a každá země si zvolila vlastní cestu daňovým systémem.

V úvodních kapitolách jsou objasněny současné právní úpravy daně z příjmů fyzických osob jednotlivých států a nastíněn vývoj významných konstrukčních prvků daně za předcházející období. Z vymezení základních prvků, které ovlivňují dopad daně na hrubý příjem poplatníků, vyplynulo, že konstrukce výpočtu daně z příjmů ze závislé činnosti se v České i Slovenské republice podstatně liší a v průběhu let byla několikrát upravována. V současnosti je výsledná daňová povinnost zaměstnance ovlivňována především odlišným způsobem stanovení základu daně z hrubé mzdy poplatníků, jiným pohledem na nezdanitelné části základu daně v obou zemích, uplatňováním lineární či progresivní sazby daně a zavedením slev na dani v české právní úpravě. Tato skutečnost však výhradně nemusí znamenat markantní rozdíly v reálném daňovém zatížení poplatníků v jednotlivých státech, což bylo dokázáno ve čtvrté kapitole.

Předmětem analýzy ve druhé části práce byla míra zatížení poplatníků v České a Slovenské republice daní z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, ale také odvody sociálního a zdravotního pojištění, které stejně tak zatěžují disponibilní příjem poplatníka. Komparace

byla provedena prostřednictvím výpočtu čisté mzdy zaměstnanců ve třech příjmových kategoriích s různými nároky na daňové úlevy. Bylo zkoumáno zatížení poplatníků, kteří mají v prvním případě možnost uplatnit pouze základní slevu či nezdanitelnou část na poplatníka, ve druhém navíc mají nárok na uplatnění úlevy na jedno dítě a v posledním případě na dvě děti.

Z výsledků komparace vyplývá, že daňové zatížení zaměstnanců je zpravidla vyšší u českého poplatníka, s výjimkou poplatníků pobírajících příjmy na úrovni minimální mzdy. U zaměstnance s nízkými příjmy dochází v České republice k nulovému zdanění nebo nároku na daňový bonus. Slovenský zaměstnanec s možností uplatnit pouze nezdanitelnou část základu daně na poplatníka podléhá mírnému zdanění, jelikož mu není žádnou úlevou snížena výsledná daňová povinnost, nýbrž základ daně. Další dva poplatníci mají nárok na daňový bonus, který má však ve Slovenské republice až dvojnásobně nižší hodnotu než je tomu v české právní úpravě. U poplatníků s průměrnými a nadstandardními příjmy bylo reálné daňové zatížení vyšší u českého poplatníka, ale s rostoucím počtem uplatňovaných daňových úlev se míry zdanění k sobě přibližují a českému poplatníkovi může vzniknout daňové zatížení nižší, protože česká právní úprava více zohledňuje sociální podmínky poplatníků, upravuje více druhů slev na dani, jejichž výše se s rostoucím příjmem nemění. Ve slovenské právní úpravě je poplatník diskriminován výší svého příjmu a nezdanitelné části mohou dosahovat i nulových hodnot. Celkové odvodové zatížení je ve většině případů u českého poplatníka nižší, jelikož příjmy slovenského zaměstnance podléhají vyšším pojistným odvodům.

V další části bylo cílem stručně nastínit ty nejvýznamnější změny, které zasáhly zdanění příjmů zaměstnanců v předchozích letech. Na základě výsledků práce lze konstatovat, že v letech 2001 až 2004 se konstrukce daně obou zemí od sebe výrazněji neodlišovala a opět platilo, že daňovému zatížení podléhá více český poplatník. To neovlivnily ani daňové reformy v roce 2004 a 2008, které zavedly do legislativních úprav daně z příjmů významné změny. Od roku 2008 má daňové zatížení českého poplatníka rostoucí tendenci, zatímco v případě slovenského poplatníka se drží na podobné úrovni. Ve Slovenské republice se totiž výše nezdanitelné části a daňového bonusu mění s vývojem životního minima, v případě České republiky má rostoucí tendenci jen daňové zvýhodnění na dítě, sleva na poplatníka je konstantní.

V závěru práce byla pozornost věnována také problematice ročního zúčtování záloh daně z příjmů fyzických osob, o které mohou zaměstnanci požádat svého zaměstnavatele. Z výsledků výpočtu roční daňové povinnosti poplatníků obou zemí vyplynulo, že se tato možnost zaměstnancům vyplatí, pokud jim vznikne nárok uplatnit roční nezdánitelné odpočty a slevy na dani, které nemohly být zohledněny při výpočtu měsíční daňové povinnosti. Poplatníkům vznikl přeplatek na dani, který jim bude navrácen. Výsledek ročního zúčtování byl příznivější pro českého poplatníka z důvodu většího množství daňových odpočtů, které česká právní úprava poplatníkům umožňuje, čímž je motivuje ke společensky žádoucímu chování jako je například spoření či podporuje více rodiny s dětmi.

Na základě analýzy problematiky daně z příjmů ze závislé činnosti je v poslední části práce nastíněn vlastní návrh úpravy zdanění zaměstnanců v České republice, který by měl přispět k optimalizaci stanovení základu daně. Hlavním záměrem je zrušení „superhrubé“ mzdy jako základu daně ze závislé činnosti, protože dle současné právní úpravy je zaměstnancům základ daně navyšován o částku, která nepředstavuje jejich skutečný příjem. Na tuto změnu navazuje zavedení progresivní sazby daně s druhým daňovým pásmem s vyšší sazbou, která by měla kompenzovat ztráty způsobené limitem pro odvod sociálního pojištění u poplatníků s vyššími příjmy.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Odborné knihy

- BABČÁK, Vladimír. *Daňové právo Slovenskej republiky*. Bratislava: EPOS, 2010. 640 s. ISBN 978-80-8057-851-0.
- BRABEC, František a kol. *Daně 2004*. Praha: ASPI, 2004. 892 s. ISBN 80-7357-024-6.
- DĚRGEL, Martin. *Řešené otázky ke zdanění fyzických osob 2014*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 231 s. ISBN 978-80-7478-600-6.
- DVOŘÁKOVÁ, Veronika a kol. *Zdaňování příjmů fyzických a právnických osob 2013/2014*. Praha: Linde Praha, 2013. 328 s. ISBN 978-80-7201-916-8.
- KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 5. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 276 s. ISBN 978-80-7357-574-8.
- LOŠŤÁK, Milan a Petr PELECH. *Roční zúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti za rok 2014*. 19. vyd. Olomouc: ANAG, 2014. 295 s. ISBN 978-80-7263-915-1.
- LOŠŤÁK, Milan a Petr PELECH. *Zdanění mezd, platů a ostatních příjmů ze závislé činnosti v roce 2015*. 23. vyd. Olomouc: ANAG, 2015. 367 s. ISBN 978-80-7263-926-7.
- MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2015: úplná znění platná k 1.1.2015*. 24. vyd. Praha: Grada, 2015. 272 s. ISBN 978-80-247-5507-6.
- MEDVEĎ, Jozef a kol. *Daňová teória a daňový systém*. Bratislava: Sprint dva, 2009. 288 s. ISBN 978-80-89393-09-1.
- PELECH, Petr. *Zdanění mezd, platů a příjmů ze závislé činnosti v roce 2014*. 22. vyd. Olomouc: ANAG, 2014. 344 s. ISBN 978-80-7263-852-9.
- PELECH, Petr. *Zdanění mezd, platů a ostatních příjmů ze závislé činnosti v roce 2008*. 16. vyd. Olomouc: ANAG, 2008. 439 s. ISBN 978-80-7263-433-0.
- SCHULTZOVÁ, Anna a kol. *Daňovníctvo: daňová teória a politika*. Bratislava: Iura Edition, 2007. 198 s. ISBN 978-80-8078-161-3.
- STARÝ, Marek a kol. *Dějiny daní a poplatků*. Praha: Havlíček Brain Team, 2009. 207 s. ISBN 978-808-7109-151.
- ŠIROKÝ, Jan. *Daňové teorie: s praktickou aplikací*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 301 s. ISBN 978-80-7400-005-8.
- VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2014*. 12. vyd. Praha: 1. VOX, 2014, 391 s. ISBN 978-80-87480-23-6.

- VANČUROVÁ, Alena. *Zdanění osobních příjmů*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2013, 427 s. ISBN 978-80-7478-388-3.

Elektronické zdroje

- ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ. ČSSZ: *Výše a platba pojistného*. [online]. ČSSZ [27.1.2015]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/pojistne-na-socialni-zabezpeceni/vyse-a-platba-pojistneho/>
- ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ. ČSSZ: *Změny v pojištění osob samostatně výdělečně činných od 1. 1. 2015*. [online]. ČSSZ [27.1.2015]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/pojisteni-osvc/platba-pojistneho/zmeny-v-pojisteni-osob-samostatne-vydelecne-cinnych-od-1-1-2015.htm>
- FURMANÍK, Peter. *Prehľad daňových zmien od roku 1993: Progresívna daň sa nevracia. Stále tu bola*. Investujeme.sk: *Dane* [online]. Investujeme.sk [23.2.2015]. Dostupné z: <http://www.investujeme.sk/prehľad-danovych-zmien-od-roku-1993-progresivna-dan-sa-nevracia-stale-tu-bola/>
- JURÁČKOVÁ, Veronika. *Daň z príjmov fyzických osôb – základ dane a výpočet dane za rok 2014*. Podnikajte.sk: *dane a účtovníctvo* [online]. Podnikajte.sk [18.2.2015]. Dostupné z: <http://www.podnikajte.sk/dane-a-uctovnictvo/c/1687/category/dan-z-prijmov/article/dan-z-prijmov-fo-2014.xhtml>
- JURÁČKOVÁ, Veronika. *Nezdaniteľné časti základu dane v roku 2015*. Podnikajte.sk: *dane a účtovníctvo* [online]. Podnikajte.sk [20.2.2015]. Dostupné z: <http://www.podnikajte.sk/dane-a-uctovnictvo/c/1928/category/dan-z-prijmov/article/nezdanitelne-casti-2015.xhtml>
- KOLLÁROVÁ, Zuzana. *Dôležité čísla v roku 2015* [online]. TREND.sk [15.3.2015]. Dostupné z: <http://www.etrend.sk/podnikanie/dolezite-cisla-v-roku-2015.html>
- MINISTERSTVO FINANČÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Finanční správa: *Databáze aktuálních daňových tiskopisů* [online]. MFČR [5.4.2015]. Dostupné z: http://www.financnisprava.cz/assets/tiskopisy/5460-1_18.pdf?201504061419
- MINISTERSTVO FINANČÍ ČESKÉ REPUBLIKY. MFČR: *Základní aspekty reformy penzijního systému České republiky* [online]. MFČR [27.1.2015]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/regulace/penzijni-sluzby-a-systemy/duchodova-reforma/zakladni-informace>

- MINISTERSTVO FINANČÍ ČESKÉ REPUBLIKY. MFČR: *Změny v daňových zákonech v roce 2015* [online]. MFČR [21.2.2015]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/regulace/dane/danova-legislativa/2014/zmeny-v-danovych-zakonech-v-roce-2015-19976>
- MINISTERSTVO FINANČÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY. Finančná správa SR: *Zoznam vzorov tlačív vydaných FR SR, MF SR a orgánmi EÚ* [online]. MFSR [21.2.2015]. Dostupné z: https://www.financnasprava.sk/_img/pfsedit/Dokumenty_PFS/Elektronicke_sluzby/Verjne_dostupne_elektronicke_sluzby/Katalog_danovych_colnych_formularov/Zoznam_vzorov_tlaciv/2014/rz_2014.pdf
- MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. MPSVR SR: *Dôchodkový systém*. [online]. MPSVR SR [31.1.2015]. Dostupné z: <http://www.employment.gov.sk/sk/socialne-poistenie-dochodkovy-system/dochodkovy-system/>
- SOCIÁLNA POISŤOVŇA. *Tabuľka platenia poistného od 1. januára 2015*. [online]. Sociálna poisťovňa [31.1.2015]. Dostupné z: <http://www.socpoist.sk/tabulka-platenia-poistneho-od-1-januara-2015/55433s>
- SPRAVODAJCA pre mzdové účtovníčky a personalistov. *Praktické informácie - Prehľad vývoja - Daňový bonus na dieťa* [online]. Onnsmup.dashofer.sk [23.2.2015]. Dostupné z: <http://onnsmup.dashofer.sk/onn/14/9/6/prakticke-informacie-prehľad-vyvoja-danovy-bonus-na-dieta/>
- VŠEOBECNÁ ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNA ČR. VZP ČR: Informace pro plátce [online]. VZP ČR [27.1.2015]. Dostupné z: <https://www.vzp.cz/platci/informace>
- VŠEOBECNÁ ZDRAVOTNÁ POISŤOVŇA. VŠZP: Odpočítateľná položka [online]. VŠZP [28.1.2015]. Dostupné z: <http://www.vszp.sk/platitelia/platenie-poistneho/odpocitatelna-polozka/>

Zákony

- Zákon č. 586 ze dne 20. listopadu 1992 o daních z příjmů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992, částka 117, s. 3473-3491. Dostupný také z: <http://aplikce.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1992/sb117-92.pdf>. ISSN 1211-1244.

- Zákon č. 589 ze dne 20. listopadu 1992 o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992, částka 118, s. 3521-3528. Dostupný také z: <http://aplikce.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1992/sb118-92.pdf>. ISSN 1211-1244.
- Zákon č. 48 ze dne 7. března 1997 o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1997, částka 16, s. 1185-1264. Dostupný také z: <http://aplikce.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1997/sb016-97.pdf>. ISSN 1211-1244.
- Zákon č. 187 ze dne 14. března 2006 o nemocenském pojištění. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2006, částka 64, s. 2330-2392. Dostupný také z: <http://aplikce.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2006/sb064-06.pdf>. ISSN 1211-1244.
- Zákon č. 595 ze dne 4. prosince 2003 o dani z příjmů. In: *Zbierka zákonov Slovenskej republiky*. 2003, částka 243, s. 5606-5655. Dostupný také z: <http://www.zbierka.sk/2003/03-z595.pdf>. ISSN 1977-1037.
- Zákon č. 461 ze dne 30. října 2003 o socialnom poistení. In: *Zbierka zákonov Slovenskej republiky*. 2003, částka 200, s. 3550-3700. Dostupný také z: <http://www.zbierka.sk/2003/03-z461.pdf>. ISSN 1977-1037.
- Zákon č. 580 ze dne 21. října 2004 o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov. In: *Zbierka zákonov Slovenskej republiky*. 2004, částka 246, s. 5765-5776. Dostupný také z: <http://www.zbierka.sk/2004/04-z580.pdf>. ISSN 1977-1037.
- Zákon č. 366 ze dne 24. listopadu 1999 o daniach z příjmů. In: *Zbierka zákonov Slovenskej republiky*. 1999, částka 149, s. 2662-2719. Dostupný také z: <http://www.zbierka.sk/1999/99-z366.pdf>. ISSN 1977-1037.
- Zákon č. 286 ze dne 28. dubna 1992 o daniach z příjmů. In: *Zbierka zákonov Slovenskej republiky*. 1992, částka 60, s. 1602-1620. Dostupný také z: <http://www.zbierka.sk/1992/92-z286.pdf>. ISSN 1977-1037.

SEZNAM ZKRATEK

ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
Kč	koruna česká
DPFO	daň z příjmů fyzických osob
DZD	dílčí základ daně
EU	Evropská unie
EUR	euro
FO	fyzická osoba
HM	hrubá mzda
k.s.	komanditní společnost
MFČR	Ministerstvo financí České republiky
OBZP	osoba bez zdanitelných příjmů
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
RZ	roční zúčtování
Sk	slovenská koruna
SP	sociální pojištění
SR	Slovenská republika
s.r.o.	společnost s ručením omezeným
v.o.s.	veřejná obchodní společnost
VZ	vyměřovací základ
VZP	veřejné zdravotní pojištění
ZD	základ daně
ZDP	zákon o daních z příjmů
ZoDP	zákon o dani z příjmů
ZP	zdravotní pojištění
ZTP/P	zvlášť těžké postižení s potřebou průvodce

PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 24.4.2015

.....
jméno a příjmení studenta

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha č. 1   Přehled hodnot důležitých veličin národního hospodářství týkajících se daně z příjmů fyzických osob v České a Slovenské republice v letech 2012 až 2015
- Příloha č. 2   Přehled sazeb a vyměřovacích základů pojištění zaměstnanců a zaměstnavatelů v České republice za roky 2014 a 2015
- Příloha č. 3   Přehled sazeb a vyměřovacích základů pojištění zaměstnanců a zaměstnavatelů ve Slovenské republice za roky 2014 a 2015
- Příloha č. 4   Tabulky sazeb daně z příjmů fyzických osob České a Slovenské republiky platné v roce 2001 pro výpočet měsíční zálohy na daň ze zdanitelné mzdy
- Příloha č. 5   Tabulky vývoje standardních nezdaniitelných částí základu daně a slev na dani od roku 1993 v České republice
- Příloha č. 6   Formulář pro výpočet daně a daňového zvýhodnění u daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti v České republice
- Příloha č. 7   Formulář pro roční zúčtování záloh na daň z příjmů fyzické osoby ze závislé činnosti ve Slovenské republice